

T.C.
MARMARA ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
İSLAM TARİHİ VE SANATLARI ANABİLİM DALI
TÜRK DİN MÜSİKİSİ BİLİM DALI

**MİLLET KÜTÜPHANESİ, ALİ EMİRİ MANZUM NR.698'E
KAYITLI İLAHİLER MECMUASININ İNCELENMESİ**

Yüksek Lisans Tezi

AHMET ESKİ

İstanbul, 2020

T.C.
MARMARA ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
İSLAM TARİHİ VE SANATLARI ANABİLİM DALI
TÜRK DİN MÜSİKİSİ BİLİM DALI

**MİLLET KÜTÜPHANESİ, ALİ EMİRİ MANZUM NR.698'E
KAYITLI İLAHİLER MECMUASININ İNCELENMESİ**

Yüksek Lisans Tezi

AHMET ESKİ

Danışman: Prof. Dr. AHMET HAKKI TURÂBÎ

İstanbul, 2020

GENEL BİLGİLER

Adı Soyadı	: Ahmet ESKİ
Anabilim Dalı	: İslam Tarihi ve Sanatları
Programı	: Türk Din Mûsikîsi
Tez Danışmanı	: Prof. Dr. Ahmet Hakkı TURABİ
Tez Türü ve Yılı	: Yüksek Lisans - 2020
Anahtar Kelimeler	: Güfte, Mecmua, İlâhî, Mûsikî

ÖZET

Türk Mûsikî Tarihi'nin önemli kaynakları arasında bulunan güfte mecmuaları üzerine yapılan çalışmaların azlığı ve bu durumun doğal sonucu olarak Türk Mûsikîsi'nin geçmişine dair bilgilere ulaşabilmenin zorluğu, bu araştırmanın çıkış noktasını oluşturmaktadır. Bu düşünceler çerçevesinde bu çalışma ile Türk Mûsikî kültürüne ve hafızasına katkı sağlayabilmek ve geçmişin izlerini günümüze taşıyabilmek hedeflenmiştir. Yapılmış olan bu çalışma, "Millet Kütüphanesi, Ali Emîrî Manzum, Nr. 698'de Kayıtlı İlâhîler Mecmuası'nın İncelenmesi" başlığı ile ele alınmıştır. Çalışmamız iki bölümden oluşmaktadır. Birinci bölümde güfte mecmualarının önemi üzerinde durulmuş, mecmuanın yazıldığını tahmin ettiğimiz dönem olan XX. yy. da Türk Mûsikîsi'nin durumu hakkında bilgi verilmiş, mecmuanın tanıtımı yapılmış, mecmuada güfteleri bulunan güftekarların hayatlarından bahsedilmiş ve güftelerden, bestelenmiş olup günümüze notaları ulaşan ilâhilere yer verilmiştir. İkinci bölümde ise mecmua metninin, yazıldığı Osmanlı Türkçesi'nden günümüz Türkçe'sine çevrilmesinde kullanılan metottan bahsedilerek günümüz Türkçe'sine çevrilmiş hali verilmiştir. Mecmuanın orijinal metni ise çalışmamızın sonunda ekler bölümündedir.

GENERAL KNOWLEDGE

Name and Surname	: Ahmet ESKİ
Department	: Islamic History and Arts
Program	: Turkish Religious Music
Thesis Advisor	: Prof. Dr. Ahmet Hakkı TURABİ
Thesis Type and Date	: Master - 2020
Keywords	: Lyric, Collection, Hymn, Music

ABSTRACT

The exiguity of the studies carried out on lyric collections which are among significant sources of Turkish music history and as a natural consequence of this circumstance difficulty of accessibility on Turkish music's past concerning knowledge constitute starting point of our study. Within the framework of these thinkings, we aimed at contribute to Turkish music culture and memory and bring trail of the past to the present. We handled this study that we have done with the title "An analysing of the hymns collection that is registered to Ali Emîrî Manzum, Nr. 698 in Millet library". The our study consists of two parts. In the first part the importance of lyric collections is emphasized, the era in which we estimated that the collection was written 20th century was also informed about the status of the Turkish music, the collection was introduced, the lives of lyricists whom their lyrics are in the collection was mentioned and the hymns were composed from lyrics which are it's notes are reach to present were included. In the second part, used method to translate of the text of collection that have written with Ottoman Turkish to present Turkish was mentioned and version of the text of collection that was translated to present Turkish has been attached. The Original text of the collection is in the appendix section at the end of our study.

ÖNSÖZ

Türk Tarihi kaynakları arasında Osmanlı Türkçesi ile yazılmış olan yazma eserlerin, hem el emeği ile yazılmış olmaları hem de ihtiva ettiği bilgilerin, yazılmış oldukları dönemden günümüze ışık tutmaları bakımından önemi büyüktür. Öte yandan yazma eserlerle ilgili günümüzde yapılmış ve yapılmakta olan çalışmaların sayıca yeterli miktarda olmaması, bu kaynakların yaşadığımız çağa sunacakları katkılardan mahrum kalmamız ve bu eserlere hak ettikleri ehemmiyeti veremememiz anlamını taşımaktadır kanaatindeyiz. Bu yazma eserler içerisinde bulunan ve "güfte mecmuaları" olarak isimlendirilmiş olan mecmuaların, çalışma alanımız olan Türk Mûsikîsi'ndeki kıymetinin ise tartışılmaz bir gerçek olduğunu söyleyebiliriz. Bu düşüncelerle Türk Din Mûsikisi'ne katkılar sağlamak amacımızı, Osmanlı Türkçesi'ne duyduğumuz ilgi ile de birleştirerek tezimize konu olan, Millet Kütüphanesi, Ali Emîrî manzum koleksiyonu, 698. numarada kayıtlı bulunan ilâhiler mecmuası üzerinde çalışmaya karar verdik. Osmanlı Türkçesi'ne ilgimiz olduğunu her ne kadar belirtmiş olsak da bu alanda uzman kişiler seviyesinde olmamamız ve yazma eserlerin uzun yıllar titizlikle muhafaza edilmiş olmalarına rağmen fiziksel anlamda yıpranmış olmaları gibi nedenler mecmuayı latinize etme sürecinde zorlukları da beraberinde getirmiş oldu. Ayrıca mecmua içerisindeki güftelerde mahlas ya da güftekar adının belirtilmemesi, mahlas belirtilmiş olanlarda da aynı mahlası birden fazla güftekarın kullanmış olması güftekar tespitlerinde zorluklar yaşamamıza neden oldu. Osmanlı Türkçesi'ni okuma esnasındaki sorunlarımızı bu konunun uzmanı hocalarımızdan yardım alarak, güftekar tespitinde karşılaştığımız sorunları da antolojiler, güftekar dîvanları, konu ile ilgili hazırlanmış tezler vb. kaynaklardan faydalanarak çözmeye gayret ettik.

Lisans dönemimden bu yana kendisinin yol göstericiliği ile akademik bir çalışma yapmayı hayal edip bu hayalimin gerçekleşmesini bana nasib eden Rabb'ime hamd-ü senâlar ettiğim, ilim adamlığı ve sanatkârlığı ile bir rol model olarak gördüğüm ve bu çalışmamız süresince desteğini hiç bir zaman eksik etmeyen danışman hocam Prof. Dr. Ahmet Hakkı TURABÎ başta olmak üzere, yüksek lisans eğitimim döneminde ilim ve tecrübelerinden istifade etmiş olduğum bölüm hocalarımız Prof. Dr. Mehmet

Safa YEPREM ve Doç. Dr. AyŖe BaŖak İLHAN HARMANCI hocalarıma, Osmanlı Türkçesi metin okumalarında yardımlarını esirgemeyen Karabük Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Dr. Öğr. Üyesi İsmail TAŖ hocama ve arkadaşım İstanbul Üniversitesi İlahiyat Fakültesi ArŖ. Gör. Ahmet AYDIN'a, kendisi de bir yüksek lisans ğrencisi olan ve bu süreçte de yardımlaŖarak alıŖtığımız ve her daim desteğini grmŖ olduğum eŖim Zeynep ESKİ'ye, manevî destekleri ile her zaman yanımda olan annem ve babama sonsuz teŖekkrlerimi sunuyorum.

Ahmet ESKİ

İstanbul, 2020

KISALTMALAR

a.g.e.	: Adı geçen eser
C.	: Cilt
Edb.	: Edebiyat
Ef.	: Efendi
Fak.	: Fakóltesi
Hız.	: Hazreti / hazretleri
İÜ	: İstanbul Üniversitesi
mad.	: Maddesi
MEB	: Millî Eğitim Bakanlığı
mm.	: Milimetre
MÜ	: Marmara Üniversitesi
Nr.	: Numara
ö.	: Ölüm
s.	: Sayfa
SBE	: Sosyal Bilimler Enstitüsü
TDVİA	: Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi
vb.	: Ve benzeri / ve bunun gibi
yay.	: Yayınları
YL	: Yüksek Lisans
yy.	: Yüzyıl

İÇİNDEKİLER

ÖZET	i
ÖNSÖZ.....	iii
KISALTMALAR	v
İÇİNDEKİLER	vi
GİRİŞ.....	1
I. BÖLÜM.....	3
MECMUANIN İNCELENMESİ.....	3
1.1. Güfte Mecmualarının Önemi.....	3
1.2. Mecmuanın Yazıldığı Tahmin Edilen Dönemde (XX. yy.) Türk Mûsikisi	4
1.3. Mecmuanın Tanıtımı.....	5
1.4. Mecmuada Güfteleri Bulunan Güftekârların Hayatları.....	12
1.5. Notaları Günümüze Ulaşan İlâhîler	27
II. BÖLÜM	38
MECMUA METNİ	38
2.1. Mecmua Metni Latinize Edilirken İzlenen Metot.....	38
2.2. Mecmua Metni.....	40
SONUÇ.....	40
KAYNAKÇA.....	129
EKLER	132

GİRİŞ

Tezin Konusu

Türk Mûsikîsi'nde geçmişten günümüze kaynaklık teşkil eden önemli yapıtaşlarından biri olarak kabul edebileceğimiz güfte mecmualarının, muhtevası itibariyle çeşitlerinden olan ilâhî mecmualarından, Millet Kütüphanesi, Ali Emîrî Manzum koleksiyonu, numara 698'de kayıtlı bulunan ilâhîler mecmuasının, Osmanlı Türkçesi'nden günümüz Türkçe'sine çevrilip, içeriğinin incelenmesi, tezimizin konusunu oluşturmaktadır.

Tezin Amacı

İncelenmiş olan ilâhî mecmuasının içeriğinde bulunan güftelerden ve bu güftelerden yola çıkarak mûsiki alanına katkı sağlayacağı düşünülen bilgilerden, daha önce ortaya konmamış olarak kabul edilebilecek bulgular saptanarak bu bulguların değerlendirilip Türk Mûsikîsi ve özellikle de Türk Din Mûsikîsi literatürüne kazandırılması amaçlanmaktadır.

Tezin Önemi

Üzerinde çalışılmayı bekleyen çok sayıda yazma eser için de ifade edilebileceği gibi daha önce incelenmediğini tespit edilen ve bununla bağlantılı olarak muhtevasının, yazıldığı dönemden günümüz mûsikî dünyasına ışık tutacağı düşünülen bir mecmuayı konu edinmesi, bu tezin önemini ortaya koymaktadır.

Problem Durumu

Tez ile alakalı olarak yapılmış olan, yazma eserlere ait literatür taraması neticesinde, Millet Kütüphanesi, Ali Emîrî Manzum koleksiyonu, numara 698'de kayıtlı bulunan ilâhîler mecmuası üzerinde daha önce inceleme yapılmamış olmasının, musîkî sahasına kazandıracakları açısından değerlendirildiğinde, bir problem teşkil edeceği düşünülmektedir.

Hipotez

Millet Kütüphanesi, Ali Emîrî Manzum koleksiyonu, numara 698'de kayıtlı bulunan ilâhiler mecmuasının incelenmesiyle, mecmuanın bilinmezliklerinin ortaya çıkarılıp, elde edilen bulgularla mûsikî literatürüne önemli katkılar sağlanacağı kanaati taşınmaktadır.

Sınırlamalar

İncelemenin mecmuada sadece musîkî açısından tespit edilen bilgilerle sınırlandırılıp, mecmuanın tarihsel, edebî vb. başka yönleriyle değerlendirilmesi, ilgili çalışma alanlarına bırakılmıştır.

Evren ve Örneklem

Çalışmamızın evreni Türk Mûsikisi literatüründe bulunan tüm güfte mecmuaları, örneklemini ise Millet Kütüphanesi, Ali Emîrî Manzum koleksiyonu, numara 698'de kayıtlı bulunan ilâhiler mecmuasıdır.

Veri Toplama ve İşleme Safhaları

Çalışmamıza konu olan mecmuanın, Millet Kütüphanesi'nden dijital kopyası edinilmiş; Osmanlı Türkçesi ile yazılmış olan mecmua, günümüz Türkçesi'ne çevrilerek okunmuş ve içeriğindeki güftelerle alakalı makam, form vb. bilgilerin tasnifleri yapılmıştır. Sonrasında güftekârlar tespit edilmiş ve onların hayatları, mecmuanın yazılmış olduğu tahmin edilen yüzyıl, genel olarak güfte mecmuaları ve ilâhîlerin günümüze ulaşmış olan notaları ile ilgili kaynaklar taranmış ve toplanan veriler belirtmiş olduğumuz safhalarla tezimize işlenmiştir.

I. BÖLÜM

MECMUANIN İNCELENMESİ

1.1. Güfte Mecmualarının Önemi

Kültürel ve sanatsal öğelerin kuşaktan kuşağa aktarılıp yaşadığımız çağa ulaşmasında, istifade edilen araçların, kullanılan yöntemlerin etkin bir role sahip olduğu yadsınamaz. Söz konusu durum pek çok alan için geçerli kabul edilebileceği gibi çalışma sahamız olan mûsikî için de geçerlidir diyebiliriz.

Usta çırak ilişkisi ile öğrenme metodu olarak nitelendirilebilecek olan "meşk" usulünün, Türk Mûsikîsi'ne özgü bir metot olduğu söylenebilir. Bu usûlde mûsikî eserlerine ait nota vb. yazılı bir doküman bulunmayıp hocanın seslendirdiği eseri talebenin dinlemesi ve hafızasına nakşetmesi suretiyle kulaktan kulağa aktarılıp eserin bu şekilde öğrenilmesi söz konusudur. Bu dinleyerek öğrenme sürecinde eserin güftesinin talebeye yazdırılması,¹ eserlerin sadece dinlenerek ezberlenmesi ile kalmayıp bir yönüyle yazılı hallerinin bulunduğu kaynakların oluşmasına da zemin hazırlayan etkenlerden bir tanesi olarak karşımıza çıkmaktadır. Bu yazılı kaynaklardan birisi ve en önemlisi olarak sayabileceğimiz güfte mecmuaları, meşk sürecinde talebenin ve hocanın hafızasına destek görevi sunmaktadır.² Güfte mecmuaları sadece ait oldukları kişilerin ezbere bildiği eserlerin yer aldığı mecmualardır.³ Sonraki dönemlerde eserlerin notalandırılması sürecinde güfte mecmualarındaki güfteler, hatırlatıcı bir rol üstlenmiş ve eserlerin makam ve usullerinin öğrenildiği ilk basamak olarak kabul edilmiştir.⁴ Güfte mecmuaları sadece bu yönleriyle kalmayıp içeriğinde vermiş olduğu bilgilerle

¹ Nuri ÖZCAN, "Meşk mad.", *TDVİA*, C.29, Ankara, 2004, s. 374.

² Cem BEHAR, *Aşk Olmayınca Meşk Olmaz*, Yapı Kredi Yay., İstanbul, 1998, s. 39.

³ Harun KORKMAZ, *İstanbul Üniversitesi Nadir Eserler Kütüphanesindeki Musiki Yazmalarının Kataloğu*, İÜ SBE, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul 2014, s.44.

⁴ Gönül PAÇACI TUNÇAY, *Neşriyât-ı Mûsikî: Osmanlı Müziğini Okumak*, Vakıfbank Kültür Yay., İstanbul, 2019, C.1 s. 30.

bağlantılı olarak ait oldukların devrin mûsiki repertuarını göstermesi ve mûsiki tarihine ışık tutması bakımından da büyük önem arz etmektedir.⁵

Güfte mecmuaları tarihçeleri itibariyle ilk olarak Osmanlı dönemine, XV. yüzyıla kadar dayandırılmakta ve bulunabilen en eski güfte mecmuasının II. Murad zamanına ait olduğu bilinmektedir.⁶ Genel anlamda güfte mecmuaları şeklinde isimlendirilmiş olsa da ihtiva ettiği konuları itibariyle dînî ve dindışı şeklinde ayırıma tabi tutulmuştur. Zamanla üzerlerinde yapılan incelemeler neticesinde ise şiir mecmuası, şarkı mecmuası, ilâhî mecmuası vb. başlıklarla tasnif edilmiştir.⁷

Bu çalışmada, bahsedilmiş olan kuşaktan kuşağa aktarım misyonu yüklenilerek, gün yüzüne çıkmamış güftelerin günümüz mûsikî literatürüne kazandırılması maksadı ile Türk Mûsikîsi'nde ve özellikle de Türk Din Mûsikîsi'nde önemli bir yere sahip olan ilâhî mecmualarından bir tanesi, "Ali Emîrî Manzum Nr. 698'e Kayıtlı İlahiler Mecmuasının İncelenmesi" başlığı ile ele alınmıştır.

1.2. Mecmuanın Yazıldığı Tahmin Edilen Dönemde (XX. yy.) Türk Mûsikîsi

XX. yüzyılda Türk Mûsikisini genel itibariyle, Türk Musikisi ile Batı Müziği karşılaştırmalarının yapıldığı ve yine bu karşılaştırmaların kaynaklık ettiği tek seslilik-çok seslilik, alaturka-alafranga tartışmalarının beraberinde geldiği, Tanzimat Fermanı'nın etkisi ile Batı'dan alınan yenileşme modellerinin yapımıza uymamasına rağmen Batı Müziği'nin benimsetilmeye çalışılıp Türk Mûsikîsi'nin geri plana itildiği bir dönemdir şeklinde özetlenebilir.

İşaret edilen tartışmaların gölgesinde, Türk Mûsikîsi'nin ilerlemesine katkı sağlayacak gelişmelere de bu dönemde rastlanmaktadır. *1926 yılında radyo hayatımıza girmiş ancak söz konusu tartışmaların bir sonucu olarak radyoda Türk Mûsikîsi yayınları yasaklanma noktasına gelmiştir. 1936'da Ankara Devlet Konservatuvarı*

⁵ Harun KORKMAZ, a.g.e., s. 46.

⁶ Recep USLU, *Türk Müziği Eğitim Tarihinde Güfte Mecmuaları ve İnceleme Esasları Üzerine Tespitler - Müzikte 2000 Sempozyumu*, Kültür Bakanlığı Yay., Ankara, 2001, s. 160.

⁷ Recep USLU, a.g.e., s.162

açılmış, İstanbul'da Türk Mûsikisi Konservatuvarı açılarak denenmiş ancak istenilen seviyede ilerleme kaydedilememiştir. Tarihî Türk Müziği Korosu kurulmuştur. 1938 yılında kurulan Ankara Radyosu bir konservatuvar misali sanatkar yetiştirmiştir. Öte yandan nota kütüphaneleri kurulmuş, radyo arşivi oluşturulmuştur.

Bu dönemin en dikkat çekici olarak nitelendirebileceğimiz çalışmalarından birisi de Türk Mûsikisi Nazariyatı ile ilgili yapılan çalışmalardır. H. Sadeddin AREL ve Dr. Suphi EZGİ, önceki dönemlerde yapılmış olan nazariyat çalışmalarını geliştirerek ilerletmiş ve "Arel-Ezgi-Uzdilek" olarak adlandırılan sistemi Türk Mûsikîsi'ne kazandırmışlardır. Bu nazarî çalışmaların bir sonucu olarak bu dönemde Rauf Yekta Bey başta olmak üzere pek çok isim Türk Mûsikîsi literatürüne eserler kazandırmıştır.

Güfte mecmuaları ile ilgili olarak da pek çok eserin yayınlanmış olduğu XX. yüzyılda, Ahmed Avni KONUK'un 'Hanende' ve Ali Galip TÜRKKAN'ın 'Gıda-i Ruh' isimli eserlerini güfte mecmuaları örnekleri arasında sayabiliriz. Bunlar dışında Türk Mûsikisi sazlarına ait metot yazma; fasıl defterleri, nota fasikülleri gibi nota yayınları çalışmaları bu dönemin önemli mûsiki faaliyetleri arasında yer almaktadır.⁸

1.3. Mecmuanın Tanıtımı

Üzerinde çalışılmış olunan, Millet Kütüphanesi, Ali Emîrî Manzum koleksiyonu, 698. numarada kayıtlı yazma eser, Osmanlı Türkçesi ile yazılmış bir ilâhî mecmuasıdır. Mecmuanın bir ismi bulunmamaktadır ancak araştırma sürecinin başlangıç döneminde hangi mecmua üzerinde çalışılabileceğinin tespiti için yapılmış olan literatür taramasında, Süleymaniye Kütüphanesi kataloğunda "İlâhîler Mecmuası" şeklinde isimlendirilmiş olduğu görüldüğü için tezin başlığında bu şekilde ifade edilmiştir. Mecmuanın mürettibi⁹ bilinmemektedir. Yazılış tarihi konusunda da kesin bir bilgiye

⁸ Nazmi ÖZALP, *Türk Mûsikisi Tarihi*, MEB yay., İstanbul, 2000, c.2, s. 7-25.

⁹ Mecmuadaki güfteleri tertib eden anlamında kullandığımız "mürettib" kelimesini, "Harun KORKMAZ, *İstanbul Üniversitesi Nadir Eserler Kütüphanesindeki Musiki Yazmalarının Kataloğu*, İÜ SBE, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul 2014, s.10" künyeli çalışmada ortaya konan "Güfte mecmuaları te'lif eserler olmadıkları için onları yazan kişilere "müellif", başka bir mecmuadan kopyalanmadıkları için ise "müstensih" ifadelerinin kullanılmasının doğru olmadığı, bunun yerine güfteleri bir araya getiren

rastlanamamaktadır fakat mecmuanın cilt kapağının iç kısmından sonraki ikinci varak olarak ifade edilebilecek olan yerde yazılmış ve tam olarak neyden bahsedildiğinin anlaşılamadığı metnin sonunda geçen "Rebûlevvel 1334" hicrî yıl ve ay, mîladî takvime çevirildiğinde Ocak/Şubat 1916'ya¹⁰ denk geldiği görülmektedir. Bahsi geçen bu tarihin, mecmuanın yazılış tarihi olup olmadığı bilinemediği için bir ipucu mahiyetinde olduğu düşünülerek XX. yüzyılda¹¹ yazılmış olabileceği tahmin edilmektedir.

Mecmua dış görünüşü itibariyle 180x22 130x72 mm. ölçülerinde, mukavva zemin üstü kahverengi yaldız zencirekli ince deri ile ciltlenmiş bir yapıya sahiptir.

Toplam 77 varaktan oluşan mecmuada, varak numaraları tespit edilememiş, cilt kapağının iç kısmı olan ilk varak ve hemen sonrasındaki varak ile yine cilt kapağının iç kısmına denk gelen en son varak hariç tutulup üçüncü varaktan itibaren 1'den 147'ye kadar, sonradan eklendiği belli olan ve sayfaya göre yazılmış sayfa numaralandırılması yapıldığı görülmüş ve bu numaralandırma esas alınarak, numaralandırılmış yerlerde "varak" ifadesi yerine "sayfa" ifadesinin kullanılması tercih edilmiştir.

Mecmuanın yazımında sarı, beyaz, kırmızı ve kahverengi gibi muhtelif renklerde kağıt ile siyah ve kırmızı renklerde mürekkep kullanılmıştır.

Sayfalarda çift çizgili çerçeve bulunmaktadır. Birinci sayfadan kırk yedinci sayfaya kadar bu çerçeveler iki sütuna bölünmüşken, kırk sekizinci sayfadan son sayfaya kadar tek sütun halindedir.

Birinci sayfanın tamamı ile yirmi iki, yüz yedi ve yüz otuzuncu sayfalarda bulunan kenar notları rika yazısı, diğer tüm sayfalar nesih yazı ile yazılmıştır.

---

anlamında "mürettib" ifadesini kullanmanın daha doğru olacağı" görüşünü benimseyerek tezimizde kullanmayı uygun gördük.

¹⁰ Faik Reşit UNAT, *Hicrî Tarihleri Mîladî Tarihe Çevirme Kılavuzu*, Türk Tarih Kurumu Basımevi, Ankara, 1974.

¹¹ Mecmuadaki güftekarların ve tespit edebildiğimiz bestekarların yaşadığı dönemlere bakacak olursak, genel itibariyle 16,17 ve 18. yüzyıllar olduğunu görmekteyiz ancak sadece bu durumu göz önünde bulundurup mecmua yazılış tarihi hakkında bilgi vermemizin yanlış olacağını düşünmekteyiz. Bu nedenle elimizde olan tek net tarihi esas alarak XX. yüzyıl olduğu tahmininde bulunuyoruz.

Mecmuada 89 adet ilâhî, 2 adet tesbih formunda olmak üzere toplam 91 adet dînî mûsikî güftesi mevcuttur.

Mecmuada yer alan güftelerin bir kısmının (sadece Sultan II. Mustafa'ya ait ilk on dört ilâhînin) başlığında güftekâr ve makam bilgileri bir arada verilmiş, çoğunluğunun (ilk on dört ilahî dışında kalan tüm ilâhilerin) başlığında ise sadece makam bilgisi verilmiştir. Tesbih formunda olan 2 adet güftenin başlığında hem makam hem form bilgisi verilmiştir. 2 adet güftenin de başlığı bulunmamaktadır. Başlıklar çoğunlukla kırmızı, nadiren siyah mürekkeple yazılmıştır. Mahlas bulunan güftelerde mahlasların üst kısmında kırmızı ya da siyah bir çizginin olduğu görülmektedir.

Araştırmalar neticesinde haklarında bilgi sahibi olunan 29 güftekârın güftelerinden müteşekkil bir mecmuadır. Söz konusu güftekârların hayatları çalışma içerisinde ayrı bir başlık altında ele alınmıştır.

Mecmuada, Mâhur, Hüseyinî, Aşîran, Evc, Neva ve Şehnaz, Segah ve Hüseyinî, Acem ve Kürdî, Acem, Evc ve Sünbüle, Muhayyer, Hicaz, Bûselik, Sabâ, Gerdâniye, Bûselikaşîran, Dügâh, Nikriz, Nevâ, Uzzal, Irak, Bayâtî, Uşşak, Rehâvî, Rast, Pençgah, Nişabur, Hisar, Arazbar olmak üzere 28 farklı makamda güfte mevcuttur.

Mecmuanın içeriğindeki güfteler, mecmuadaki sırasına göre aşağıda tablo halinde verilmiştir.

GÜFTE	SAYFA NO	GÜFTEKÂR	MAKAM	FORM
İlâhî Yârî kıl	Varak-1	Üftâde	?	İlâhî
Şermsâr etme Hüdâ'ya	1	Sultan II. Mustafa	Mâhûr	İlâhî
Bî-çâreyim hem pür	2	Sultan II. Mustafa	?	İlâhî
Selâm olsun eyâ	3	Sultan II. Mustafa	Hüseyinî	İlâhî
Allahu Rabbi lâ yezâl	5	Sultan II. Mustafa	Mâhûr	İlâhî
Dâim salât olsun sana	7	Sultan II. Mustafa	Aşîrân	İlâhî
Ahsente ey şeh-i	9	Sultan II. Mustafa	Evc	İlâhî

El-meded ey fahr-i âlem	11	Sultan II. Mustafa	Nevâ ve Şehnaz	Îlâhî
Senden erişmezse kerem	14	Sultan II. Mustafa	Segâh ve Hüseyinî	Îlâhî
Rûh-i pâk-i Mustafâ'ya	15	Sultan II. Mustafa	Acem ve Kürdî	Îlâhî
Dil-i şeydaya söyletsen	18	Sultan II. Mustafa	Acem	Îlâhî
Ey Hüdâya günbegün	20	Sultan II. Mustafa	Evc ve Sünbüle	Îlâhî
Çün senin şânın	23	Sultan II. Mustafa	Evc	Îlâhî
Mübtelâ oldu gönül	24	Sultan II. Mustafa	Evc	Îlâhî
Lûtfuna kaldı işim	27	Sultan II. Mustafa	Muhayyer	Îlâhî
Tevfik eyle sultânım	29	Raûfî	Hicaz	Îlâhî
Sen cânından doymadan	31	Yûnus Emre	Bûselik	Îlâhî
Ravzana çün yüz süren	32	Dervîş Abdullah	Sabâ	Îlâhî
Câm-ı lâden mest olup	34	Hâfızâ	Gerdâniye	Îlâhî
Şol gönül kim mübtelâdır	35	Keşfî	Aşîrân	Îlâhî
Cilvegâh-ı sînede	36	Abdülhay Celvetî	Bûselik aşîrân	Îlâhî
Ey sanem n'oldun	38	Niyâzî-i Mısrî	Evc	Îlâhî
Rûy-i dil-i mihnetle	39	Zihnî	Bûselik aşîrân	Îlâhî
Yâ Îlâhî âsitânın	39	Fenâyî	Dûgâh	Îlâhî
Aşk ile dâim edersem	40	Köseç Ahmed Dede	Evc	Îlâhî
Ey tarîkat erleri	42	Niyâzî-i Mısrî	Evc	Îlâhî
Şeb-i kadrî görem	43	Hâfızâ	Acem	Îlâhî
Mü'minîne ettiğin	44	Sultan II. Mustafa	?	Îlâhî
Müstağrak oldum lûtfuna	45	Sultan II. Mustafa	Nikrîz	Îlâhî
Milk-i bekâdan gelmişem	46	Yûnus Emre	Nevâ	Îlâhî
Gerekmez 'âlemin nakşı	48	Osman	Hüseyinî	Îlâhî

Sübhânel-Melikü'l-Mevlâ	49	?	Acem	Tesbih
Yine bir sevdâya düştüm	50	Derviş Himmet	Aşîrân	Îlâhî
Seyreyledim âfâkı	52	Yûnus Emre	Gerdâniye	Îlâhî
Dil ü cân hiç karar etmez	54	Şeyh Yakûb(Bursalı)	Nevâ	Îlâhî
Ey garip bülbül	56	Niyâzî-i Mısrî	Nevâ	Îlâhî
Fetholunca haktan yana	58	Tâlib	Nevâ	Îlâhî
Bilmem n'ideyim	60	Yûnus Emre	Nevâ	Îlâhî
Rabbinden olur ihsan	61	Abdülhay Celvetî	Nevrûz	Îlâhî
Edip âşıklara ihsan-ı küllî	62	Abdulahad Nûrî	Uzzâl	Îlâhî
Hakk'a teslim etmeyen	64	Gafûrî	Uzzâl	Îlâhî
Bulan özünü	65	Niyâzî-i Mısrî	Evc	Îlâhî
Sürüp dergâhına	66	Gafûrî	Evc	Îlâhî
Derde dermân ister isen	68	Hasan Sinanzâde Ümmî	Evc	Îlâhî
Sensin evc-i risâlâtın	69	Nahîfî	Evc	Îlâhî
Ko yaksın küllü cismim	70	Nazmî	Irak	Îlâhî
Künnâ zevâtü'r-raşed	72	?	Bayâtî	Tesbih
Aşk île dilerim senden	73	Şeyh Yakûb(Bursalı)	Hüseynî	Îlâhî
Hak nûrudur rehber	75	Nazmî	Uşşâk	Îlâhî
Aç gözün gafletten	77	Sâdık	Uşşâk	Îlâhî
Genc-i aşkdır hâne-i	78	?	Nevâ	Îlâhî
Musahhar emrine hep	79	Hüdâyî	Bayâtî	Îlâhî
Hevâ sahrâsı içinde	81	Hayalî	Hüseynî	Îlâhî
Çün sana gönül	83	Niyâzî-i Mısrî	Hüseynî	Îlâhî
Visâlin zevkini eyle	85	Fenâyî	Rehâvî	Îlâhî
Ey cemâlin matla-ı	87	Bursalı Selim	Rast	Îlâhî

Sînesi dâğına merhem	89	Abdulahad Nûrî	?	Îlâhî
Oldu zâtın çünkü	91	Abdülhay Celvetî	Rast	Îlâhî
Cân ve dîl şehrine	92	Fenâyî	Pençgâh	Îlâhî
Hâb-ı gafletten uyar	94	Hüdâyî	Hüseynî	Îlâhî
Ey nefsin yeter	96	Hüdâyî	Rast	Îlâhî
Derviş olan kişinin	98	Niyâzî-i Mısrî	Rehâvî	Îlâhî
Ey acep bilsem nedir	99	Eşrefoğlu Rûmî	Sabâ	Îlâhî
Nûr-i zâtın menbâdır	101	Kara Fazlı	Aşîrân	Îlâhî
Tarîkat kurb-i Rahman'dır	102	Abdulahad Nûrî	Hüseynî	Îlâhî
Aşkın meyine ben	104	Niyâzî-i Mısrî	Hüseynî	Îlâhî
Uyan be hey gâfil	106	Derviş Himmet	Hüseynî	Îlâhî
Uyan gafletten ey nâim	108	Niyâzî-i Mısrî	Hüseynî	Îlâhî
Durman yanalım	110	Seyyid Nesîmî	Hüseynî	Îlâhî
Şüphesiz firdevs-i alâdır	111	Sücûdî	Muhayyer	Îlâhî
Sivâdan kalbini pâk et	112	Himmet	Nişâbûr	Îlâhî
Hâsibû ile amel et	114	Fakîrî	Hicâz	Îlâhî
Çalabım bir şar yaratmış	115	Hacı Bayrâm-ı Velî	Acem	Îlâhî
Yanalım yakılalım aşk ile	117	Tâlib	Hüseynî	Îlâhî
Safha-'ı sadrinde dâim	118	Cemâl-i Halvetî	Hüseynî	Îlâhî
Ol menem ki vâkıf-ı	119	Niyâzî-i Mısrî	Hüseynî	Îlâhî
Yine cûş eyledi	121	Abdulahad Nûrî	Nevâ	Îlâhî
Gülşen-i tevhîdî eylersin	123	Nazmî	Nevâ	Îlâhî
Mahbûb-i Hudâ zât-ı	125	Nazmî	Irak	Îlâhî
Tarîkat sırrını ayne	126	Abdulahad Nûrî	Irak	Îlâhî
Gördünse cânân ellerin	129	Hüdâyî	Hisâr	Îlâhî
Şifâ-'ı derd-i dildir	130	Lûtfî	Arazbâr	Îlâhî

İnile ey dertli gönül	132	Niyâzî-i Mısrî	Uzzal	Îlâhî
Ben bu aşkı bilmez idim	134	Akşemseddin	Muhayyer	Îlâhî
Geçeyim cân ile tenden	137	Köseç Ahmed Dede	Gerdâniye	Îlâhî
Vechinde şühûd ile	139	?	Gerdâniye	Îlâhî
Ey Rasûl-i Mustafâ	140	Hüdâyî	Muhayyer	Îlâhî
Ey gönül gel ağlama	142	Niyâzî-i Mısrî	Muhayyer	Îlâhî
Aşkınla yakıp cânı	143	Abdulahad Nûrî	Muhayyer	Îlâhî
İzârındır meh-i burc-i	145	?	Muhayyer	Îlâhî
Yanmaktan usanmazam	147	Abdulahad Nûrî	Nevâ	Îlâhî

Güftekarları tespit edilemeyen 9 adet güfte vardır ve şunlardır:

- Câm-ı lâden mest olup âyine-i 'irfân eyleriz¹²
- Şeb-i kadrî görem dersin seher vakti niyâz eyle¹³
- Gerekmez 'âlemin nakşî gönül kurb-i visâl ister¹⁴
- Sübhânel-Melikü'l-Mevlâ (Tesbîh)
- Künnâ zevâtü'r-raşed (Tesbîh)
- Genc-i 'aşkdır hâne-'i dil-i halka ızhâr eylemem
- Şüphesiz firdevs-i a'lâdır Rasûl'un ravzası¹⁵
- Vechinde şühûd ile vefâ ver dile yâ Rab

¹² İlahinin sonunda "Hâfızâ" mahlası kullanıldığı görülmüş ancak araştırmalar neticesinde mahlasın ve güftenin kime ait olduğu konusunda bilgi edinilememiştir.

¹³ İlahinin sonunda "Hâfızâ" mahlası kullanıldığı görülmüş ancak araştırmalar neticesinde mahlasın ve güftenin kime ait olduğu konusunda bilgi edinilememiştir.

¹⁴ İlahinin sonunda "Osman" mahlası kullanıldığı görülmüş ancak araştırmalar neticesinde mahlasın ve güftenin kime ait olduğu konusunda bilgi edinilememiştir.

¹⁵ İlahinin sonunda "Sücûdî" mahlası kullanıldığı görülmüş ancak araştırmalar neticesinde mahlasın ve güftenin kime ait olduğu konusunda bilgi edinilememiştir.

-‘İzârındır meh-i burc-i sa‘âdet yâ Rasûlallah

Ayrıca;

- Dil ü cân hiç karar etmez (Bursalı Şeyh Yâkub¹⁶)

- ‘Aşk île dilerim senden¹⁷ (Bursalı Şeyh Yâkub)

- Ey cemâlin matla-‘ı hurşîd-i ikbâl-i kerem (Bursalı Selim¹⁸)

ilâhîlerinin güfte-kârlarını tespit edilmiş ancak hayatları ile ilgili herhangi bir bilgiye ulaşılammıştır.

1.4. Mecmuada Güfteleri Bulunan Güfte-kârların Hayatları

Yûnus Emre [ö. 720/1320?]

Yaşadığı dönemlerden günümüze kadar ismi her duyulduğunda "dervişliği" ve "şairliği" akla gelen, ilk olarak bu özellikleriyle herkesin mânen tanıdığı ancak hayatı konusunda çok çeşitli bilgiler ve rivayetler söz konusu olan Yûnus Emre'nin, araştırmalar neticesinde çoğunluğun görüş birliğine vardığı ya da kanıtlarla doğrulanmış sayılabilecek bilgilere göre, 638(1240-41) yılında Orta Anadolu'da Sakarya nehri çevresinde doğmuştur. Araştırmacıların bir kısmına göre ümmî olan Yûnus, bir kısmına göre de iyi bir tahsil görmüştür. Mürşidi Tapduk Emre olan Yûnus Emre'nin tarikatı konusunda da yine çok çeşitli görüşler bulunsa da net bir bilgi yoktur. Ancak -kayıtlara geçen kendi ifadesine göre- silsilesi Tapduk Emre'den Barak Baba'ya, ondan da Sarı Saltuk'a ulaşmaktadır. -Yine kesin olmamakla beraber- 720(1320) yılında vefat etmiştir. Anadolu'da ve diğer muhtelif yerlerde onun adına pek çok mezar veya makam

¹⁶ S. Nüzhet ERGÜN, *Türk Mûsikîsi Antolojisi-Dînî Eserler*, İÜ Edb. Fak. Yay., İstanbul, 1943, c. 1, s. 231.

¹⁷ İlâhînin sonunda "Yâkub" mahlası kullanıldığı ve sözleri incelendiğinde Bursalı Şeyh Yâkub'a ait olan "Dil ü cân hiç karar etmez" ilâhîsinin beyitlerinde geçen "Tecellî eyle yâ Allah" ifadesi bu ilâhîde de görüldüğü için ilâhîlerin birbirinin devâmı niteliği taşıdığı ve güftenin Bursalı Şeyh Yâkub'a ait olduğu düşünülmektedir.

¹⁸ S. Nüzhet ERGÜN, *Türk Mûsikîsi Antolojisi-Dînî Eserler*, İÜ Edb. Fak. Yay., İstanbul, 1943, c. 1, s. 278.

bulunduğu rivayet edilse de Eskişehir Sarıköy'de (şimdiki adı Yunus Emre Köyü) bulunan mezarın Yûnus'a ait olduğu konusundaki ihtimalin kuvvetli olduğu söylenmektedir. "Derviş", "Âşık", "Miskin", "Bîcâre" gibi mahlas ya da sıfatlarla şiirler söyleyen Yûnus'un bu şiirlerini ihtivâ eden bir dîvânı mevcuttur.¹⁹ Divânı üzerine pek çok akademik çalışma yapılmıştır. Bunlar arasında en dikkat çekenleri Abdülbaki GÖLPINARLI tarafından kaleme alınmış bir kitap(İstanbul 1943), Faruk Kadri TİMURTAŞ tarafından hazırlanan bir kitap(İstanbul 1972), Mustafa TATÇI tarafından hazırlanan bir doktora tezi(Ankara 1990), olarak sayılabilir. Ayrıca Prof. Dr. Ahmet Hakkı TURABÎ tarafından "Türk Din Mûsikîsi'nde Yûnus Emre"(1. Ulusal Yunus Emre Sempozyumu, Mayıs 2009, Karaman) başlığıyla sunulmuş olan bir sempozyum bildirisi bulunmaktadır. Tezimize konu olan mecmuada Yûnus Emre'ye ait dört ilâhî bulunmaktadır.

İmâdüddîn-i Nesîmî (Seyyid Nesîmî) [ö. 820/1417]

Nesîmî'nin doğum tarihi ve doğum yeri konusunda muhtelif rivayetler dışında net bir bilgi yoktur. Asıl adı konusunda da ihtilaflı bilgiler bulunan Nesîmî, en çok "Seyyid" unvanı ve "İmâdüddîn" lakâbı ile tanınmıştır. *Fazlullah Hurûfî'ye intisap eden Nesîmî, Hurûfîliği benimsemiş, zaman içerisinde Hurûfîlerin şeyhi olarak kabul edilmiştir. Fikirlerini yayma çalışmaları esnasında Alevi-Bektaşî çevrelerinden kabul görmüş, sünnîler tarafından da tepkiyle karşılanmıştır. Bu tepkilerin neticesinde yine kesin olmamakla birlikte 820(1417) yılında öldürüldüğü belirtilmektedir. Halep'te kendi adıyla anılan bir tekkede medfûndur. Yazdığı şiirleri ile de tanınan Nesîmî'nin divânı da bulunmaktadır. Divân ile ilgili Hüseyin AYAN tarafından doktora çalışması (Ankara 1990), son dönemlerde de Ayhan KAHRİMAN tarafından yüksek lisans çalışması (Ankara 2012) yapılmıştır.*²⁰ Ayrıca Prof. Dr. Ahmet Hakkı TURABÎ tarafından sunulan "Seyyid Nesîmî ve Türkçe Dîvânı'ndaki Müzikal Unsurlar"(Uluslararası Türk Dünyası Kültür Elçileri: Nesîmî Sempozyumu, Kasım 2019, Bakü) başlıklı bir sempozyum bildirisi bulunmaktadır. Tezimize konu olan mecmuada Nesîmî'nin bir ilâhîsi vardır.

¹⁹ Mustafa TATÇI, "Yûnus Emre mad.", *TDVİA*, C. 43, İstanbul, 2013, s. 600-603.

²⁰ A.Azmi BİLGİN, "Nesîmî mad.", *TDVİA*, C.33, İstanbul, 2007, s. 3,4.

Hacı Bayrâm-ı Velî [ö. 833/1430]

Bayrâmiyye tarikatının kurucusu Hacı Bayrâm-ı Velî Ankara'da doğmuştur. Doğum tarihi tam olarak bilinmediği için XIV. yüzyılın ilk yarısında doğduğu düşünülmektedir. Babasının adının Koyunluca Ahmed ve Safiyyüddîn ile Abdal Murad isimlerinde iki oğlunun olduğu bilgisi dışında ailesi hakkında net bilgiye rastlanılmamaktadır. Hayatının diğer safhaları konusunda da net bilgilere sahip olamadığımız Hacı Bayrâm-ı Velî, aklî ve şer'î ilimleri tahsil etmiş ve ardından bir dönem müderrislik yapmıştır. Somuncu Baba'ya intisap etmesiyle birlikte bu görevini bırakmıştır. Sonrasında kurmuş olduğu Bayrâmiyye tarikatı ile manevî hizmetlerine devam etmiş olan Hacı Bayrâm-ı Velî, 833 (1430) yılında Ankara'da vefat etmiş ve kendi adı ile anılan caminin yanına defnedilmiştir. Hacı Bayram Velî'nin dört şiiri dışında günümüze ulaşan eseri yoktur.²¹ Hacı Bayrâm-ı Velî hakkında, editörlüğünü Mustafa DEMİRCİ'nin yaptığı "Hacı Bayrâm-ı Velî"(Kültür Bak. yay. Ankara 2018) isimli kitapta Doç Dr. Fatih KOCA tarafından kaleme alınan "Hacı Bayrâm-ı Velî ve Dînî Musîkî" başlıklı bir bölüm ve ayrıca yine Doç. Dr. Fatih KOCA tarafından "Hacı Bayrâm-ı Velî'nin Güftelerine Yapılan Bestelerin Değerlendirilmesi"(Mayıs 2016, Ankara) başlığında sunulan bir sempozyum bildirisi bulunmaktadır. Tezimize konu olan mecmuada bir ilâhîsi mevcuttur.

Akşemseddin [ö. 863/1459]

792(1390) yılında Şam'da dünyaya gelen Akşemseddin'in asıl adı Şemseddin Muhammed b. Hamza'dır. Babası Şeyh Şehâbeddin Sühreverdî'nin torunlarından Şeyh Hamza olup soyu Hz. Ebûbekir'e dayandırılmaktadır. Küçük yaşlarda babasıyla beraber Amasya'ya yerleşen Akşemseddin, burada Kur'an'ı ezberleyerek iyi bir şekilde dînî tahsil görmüş ve sonrasında Osmancık Medresesi'nde müderrislik yapmıştır. Ayrıca tıp alanında da tahsil yapmış olan Akşemseddin, hekimlik yapmış olması ile de bilinmektedir. Hacı Bayrâm-ı Velî'ye intisap ederek kısa sürede hilâfet almış ve çeşitli dönemlerde Beypazarı, Çorum ve Göynük'de bulunmuş, şeyhinin vefatından sonra ise irşad makâmına erişmiştir. Fatih Sultan Mehmed Han'ın hocası olarak da bilinen Akşemseddin, 863 yılının Rebûlâhir ayında (Şubat 1459) Göynük'de vefat etmiş ve

²¹ Nihat AZAMAT, "Hacı Bayrâm-ı Velî mad.", *TDVİA*, C.14, İstanbul, 1996, s. 442-447.

burada günümüzde türbesinin bulunduğu yerde medfûndur.²² Şâirlik vasfıyla da bilinen Akşemseddin'in tezimize konu olan mecmuada bir ilâhîsi bulunmaktadır.

Eşrefoğlu Rûmî [ö. 874/1469-70]

754(1353) yılında İznik'te dünyaya gelmiş olan Eşrefoğlu Rûmî'nin asıl adı Abdullah'tır. Doğum tarihi konusunda muhtelif rivâyetler vardır. Hz. Peygamber'in soyundan geldiği rivâyet edilen Eşrefoğlu Rûmî'nin ailesi, Suriye'den Mısır'a oradan da Manisa'ya göç etmiş ve ardından İznik'e yerleşmiş, âlimler ve şeyhler yetiştirmiştir. Babasının adı Ahmed Eşreftir. Tahsiline Bursa'da Çelebi Sultan Mehmed Medresesi'nde başlamıştır. Tahsîlini tamamladıktan sonra aynı medresede muîd olarak görev yaptığı muhtelif rivâyetlerde yer almaktadır. Tasavvuf yolunda ilk olarak Hacı Bayrâm-ı Velî'nin yanında on bir yıl kalan Eşrefoğlu Rûmî, burada önce dergahta imamlık yapmış sonrasında ise şeyhinden icâzet alarak Bayrâmiyye tarikatının halîfesi olarak İznik'e tayin edilmiştir. Bir süre sonra Suriye'ye giderek orada Abdülkadir Geylânî'nin torunu Şeyh Hüseyin el-Hamevî'nin yanında çîlesini tamamlayıp Kâdiri hilafetnâmesini alarak İznik'e geri dönmüştür. Burada kurduğu dergâhta irşad faaliyetlerine devam eden Eşrefoğlu Rûmî, yine tarih olarak muhtelif rivâyetler bulunsa da 874(1469-70) yılında İznik'de vefat etmiş ve dergahın hazîresine defnedilmiştir.²³ Kâdiriyye tarikatının Eşrefiyye kolunun kurucusu kabul edilen Eşrefoğlu Rûmî aynı zamanda çoğunluğu ilâhilerden oluşan şiirler yazmış divan sahibi bir şairdir. Divânı ile ilgili geniş bir inceleme içeren "Eşrefoğlu Dîvânı" isimli çalışma (İstanbul 1944), Âsaf Hâlet Çelebi tarafından kaleme alınmıştır.²⁴ Ayrıca Mustafa GÜNEŞ tarafından bir doktora tezi (Malatya 1994) hazırlanmıştır. Tezimize konu olan mecmuada Eşrefoğlu Rûmî'ye ait bir ilâhî vardır.

Şeyh Cemâl-i Halvetî (Halvetî) [ö. 899/1494]

Tam adı Ebü'l-Füyûzât Muhammed b. Hamîdüddin b. Mahmud b. Muhammed b. Cemâleddin el-Aksarâyî olan Cemâl-i Halvetî, Çelebi Halîfe olarak da bilinir. Doğum

²² Orhan F. KÖPRÜLÜ, Mustafa İsmet UZUN, "Akşemseddin mad.", *TDVİA*, C. 2, İstanbul, 1989, s. 299,300.

²³ A.Necla PEKOLCAY, Abdullah UÇMAN, "Eşrefoğlu Rûmî mad." *TDVİA*, C. 11, İstanbul, 1995, s. 480,481.

²⁴ A.Necla PEKOLCAY, Abdullah UÇMAN, "Eşrefoğlu Rûmî mad." *TDVİA*, C. 11, İstanbul, 1995, s. 482.

tarihi konusunda net bilgi olmayan Halvetî'nin, -ihtilaflı bilgiler bulunsa da-Aksaray'da doğduğu konusunda ittifak edilmiştir. Doğduğu yerde ilk tahsilini yaptıktan sonra İstanbul'a gidip ilmi çalışmalarını burada devam ettirmiştir. Öte yandan tasavvuf hayatına ilgi duyan Halvetî, bir arayış içerisine girmiş ve bu düşünce ile çeşitli dönemlerde ve çeşitli şehirlerde bulunarak sırasıyla Seyyid Abdullah el-Kastamonî, Abdullah Karamânî, Ümmî Şeyh Tâhîrîzâde ve Muhammed Bahâeddin Erzincânî'ye intisap etmiştir. Tekrar İstanbul'a döndükten sonra postnişin olmuştur. 899(1494) yılında hacc yolculuğu esnasında Tebük yakınlarında vefat etmiştir. Halvetiyye tarikatının İstanbul'daki ilk temsilcisi olma özelliğine sahip olan Halvetî, aynı zamanda bu tarikatın Cemâliyye kolunun da kurucusudur.²⁵ Şairliği ile de bilinen Halvetî'nin müstakil bir divânı bulunmamaktadır. Ancak Süleymânîye Kütüphanesi'ndeki bir divançede (Esad Efendi 2709) şiirleri mevcuttur.²⁶ Tezimize konu olan mecmuada Cemâl-i Halvetî'ye ait bir ilâhî vardır.

Hayâlî Bey (Hayâlî) [ö. 964/1556-57]

Asıl adı Mehmed olan ve Bekar Memî lakâbıyla da tanınan Hayâlî Bey, Vardar Yenicesi'nde dünyaya gelmiştir. Doğum tarihi tam olarak bilinmemekle beraber 1497-1499 olduğu yönünde tespitler vardır. Kendisi gibi şair olan Ömer ve İbrahim adlarında iki oğlu olduğu bilinmektedir. Gençlik döneminde çok parlak bir eğitim alamayan Hayâlî Bey, ilk olarak Kalenderî şeyhi Baba Ali Mest-i Acemî ile yollarını birleştirmiş ve yine aynı dönemde İstanbul'a gelmiştir. Burada zaman içerisinde hem kendini geliştirmiş hem de şiirleri ile çevresindekilerin ve saray erkanının dikkatini çekmiştir. Bir dönem Kanûnî'nin musahipliğini yapmış olan Hayâlî Bey, 964(1556-57) yılında Edirne'de vefat etmiş ve Uzunkaldırım Vize Çelebi Mescidi avlusuna defnedilmiştir. Büyük bir şair olarak kabul gören Hayâlî Bey'in tek eseri divanıdır. Divanı ile ilgili en kapsamlı olarak görebileceğimiz çalışma, Ali Nihad Tarlan tarafından kaleme alınmış olan "Hayâlî Bey Divanı" (İstanbul, 1945)'dir.²⁷ Son dönemlerde ise Orhan KILIÇARSLAN tarafından bir doktora tezi (Ankara 2016) hazırlanmıştır. Tezimize konu olan mecmuada Hayâlî Bey'e ait bir ilâhî bulunmaktadır.

²⁵ Mehmet Serhan TAYŞI, "Cemâl-i Halvetî mad.", *TDVİA*, C.7, İstanbul, 1993, s. 302.

²⁶ Muharrem ÇAKMAK, *Cemâl-i Halvetî Hayatı, Eserleri, Tasavvûfî Düşüncesi ve Cemâliyye Kolu*, Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Doktora Tezi, Erzurum, 2000, s.74

²⁷ Cemal KURNAZ, "Hayâlî Bey mad.", *TDVİA*, C. 17, İstanbul, 1998. s. 5-7.

Kara Fazlî (Fazlî) [ö. 971/1564]

Esmer oluşundan dolayı Kara Fazlî diye anılan Fazlî, İstanbul'da dünyaya gelmiştir. Asıl adı Mehmed'dir. Babası İstanbullu bir saraçtır. Arapça ve Farsça tedarisatı almış ve bununla birlikte şiire de ilgi duyduğu için Zâtî'nin talebesi olmuştur. Sonrasında tasavvufa meylederek Hasan Zarîfî Efendi'ye intisap etmiştir. Şehzâde Mehmed, Şehzâde Mustafa ve Şehzâde Selim'in divan katipliklerini yapmıştır. Fazlî, 971 yılının Ramazan ayında (Mayıs 1564) -kesin olmamakla beraber- Kütahya'da vefat etmiştir. Divan sahibi bir şâirdir.²⁸ Divânı ile ilgili Mustafa ÖZKAT tarafından yüksek lisans tezi (İstanbul 2005) hazırlanmıştır. Tezimize konu olan mecmuada Kara Fazlî'ye ait bir ilâhî bulunmaktadır.

Mehmed Muhyiddin Üftâde (Üftâde) [ö. 988/1580]

900(1495) yılında Bursa'nın Araplar mahallesinde dünyaya gelen Üftâde'nin asıl adı Mehmed, lakâbı ise Muhyiddin'dir. Şiirlerinde kullandığı "Üftâde" mahlasıyla tanınır. Çocukluk dönemlerinde Bayramî şeyhlerinden Mu'kad Hızır Dede'ye intisap etmiş, uzun süre yanında hizmet etmiş ve bu dönemde şeyhinin teşvikiyle tahsil hayatına başlamıştır. Sonrasında muhtelif camilerde müezzinlik, imamlık ve vâizlik görevlerinde bulunmuştur. Son olarak Emir Sultan Camii hatipliği görevini sürdürdüğü sırada 12 Cemâziyelevvel 988(25 Haziran 1580) tarihinde vefat etmiştir.²⁹ Emir Sultan Camii haziresinde medfûndur.³⁰ Dîvân sahibi bir şair olan Üftâde'nin dîvânı ile ilgili olarak, Mustafa BAHADIROĞLU tarafından kaleme alınmış bir kitap (Bursa, 1995) ve Tuğrul Çağrı TOYSAL tarafından hazırlanan bir yüksek lisans tezi (Kayseri 2009) bulunmaktadır. Tezimize konu olan mecmuada Üftâde'ye ait bir ilâhî bulunmaktadır.

Aziz Mahmud Hüdâyi (Hüdâyî) [ö. 1038/1628]

Celvetiyye tarikatının kurucusu, mutasavvıf ve şair Aziz Mahmud Hüdâyî 948'de(1541) Şereflikoçhisar'da doğmuştur. İlk tahsiline Sivrihisar'da başlayıp daha sonra İstanbul'da Küçük Ayasofya Medresesi'ne girmiştir. Medrese tahsilini

²⁸ Hasan AKSOY, Kara Fazlî mad.", *TDVİA*, C.24, İstanbul, 2001, s. 360,361.

²⁹ Nihat AZAMAT, "Üftâde mad.", *TDVİA*, C. 42, İstanbul, 2012, s. 282.

³⁰ Tuğrul Çağrı TOYSAL, *Üftâde Dîvânı(Transkripsiyonlu Metin-Dil İncelemesi-Dizin)*, Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, Kayseri, 2009, s.II.

tamamlamasının ardından hocası Nâzırzâde Ramazan Efendi'nin yanında yardımcılık görevi üstlenirken diğer yandan Küçük Ayasofya Camii şeyhi Nureddinzâde Muslihuddin Efendi'nin sohbetlerine devam etmiştir. Hocası ile beraber bir dönem Mısır ve Şam'da da bulunan Hüdâyî, 1573'te Mısır'dan dönüşünde Bursa Ferhâdiye Medresesi'nde müderrislik ve Câmî-i Atîk Mahkemesi'nde nâiblik görevlerinde bulunmuştur. Hocasının vefatının ardından tüm görevlerini bırakarak daha önce vaaz ve sohbetlerinde bulunduğu Muhyiddin Üftâde'ye intisap etmiştir. Üftâde'nin, kendisini Sivrihisar'a halife olarak tayin etmesinden altı ay kadar sonra tekrar Bursa'ya dönen Hüdâyî, şeyhinin vefat etmesinin ardından bir müddet Trakya ve Balkanlar'da da kalarak İstanbul'a gelmiştir. Burada Küçük Ayasofya Camii Tekkesi'nde şeyhlik, Fatih Camii'nde vaizlik yapmıştır. Rivâyetlere göre Kanûnî'nin kızı Mihrimah Sultan'dan torunu Ayşe Sultan ile evlenen Aziz Mahmud Hüdâyî 1038(1628) yılının Safer ayında vefat etmiştir.³¹ Kabri Üsküdar'da Aziz Mahmud Hüdâyî Camii'nin yanındadır. Şeyhi Üftâde'nin ona verdiği Hüdâyî mahlası ile şiirler ve ilâhiler yazan Aziz Mahmud Hüdâyî'nin³² şiirlerinin yer aldığı "Dîvân-ı İlâhiyyât" isimli bir divânı bulunmaktadır. Divan, Kemalettin ŞENOCAK (İstanbul 1970) ve Ziver TEZEREN (İstanbul 1986) tarafından ayrı ayrı yayınlanmıştır.³³ Tezimize konu olan mecmuada Aziz Mahmud Hüdâyî'nin dört ilâhîsi bulunmaktadır.

Abdülahad Nûrî-i Sivâsî (Nûrî) [ö. 1061/1651]

Tam adı Evhadü'd-Dîn Ebu'l-Mekârim Abdü'l-Ehad en-Nûrî ibn Muslihu'd-Dîn-i Safâyî b. İsmâil b. Ebi'l-Berekât, mahlası ise Nûrî olan Abdülahad Nûrî Efendi, muhtelif rivayetlere göre 1003(1594) ya da 1013(1604) yılında Sivas'ta doğmuştur.³⁴ Tasavvufi ve ilmî anlamda köklü bir aile yapısına sahip olan Abdülahad Nûrî'nin babası Kadı Muslihuddîn Mustafa Safâyî Efendi, dedesi, Şemseddîn Sivâsî'nin kardeşlerinden Sivas müftüsü Ebu'l-Berekât İsmail Efendi ve annesi ise yine Şemseddîn Sivâsî'nin büyük kardeşi Muharrem Efendi'nin kızı Safâ Hâtun'dur. Küçük yaşta babasını kaybetmesiyle dayısı Abdülmecid Sivâsî'nin yanında yetişmeye başlamıştır. Dayısının III. Mehmed

³¹ Hasan Kâmil YILMAZ, "Aziz Mahmud Hüdâyî mad.", *TDVİA*, C.4, İstanbul, 1991, s. 338-339.

³² Sibel ÖNER, *Aziz Mahmud Hüdâyî Divânı'nın Halk Edebiyatı ve Metaforik Anlatım Bakımından Değerlendirilmesi*, Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, Ankara, 2006, s. 15.

³³ Sibel ÖNER, *a.g.e.*, s. 27.

³⁴ İbrahim BAZ, *Abdülahad Nûrî-i Sivâsî'nin Hayatı, Eserleri ve Tasavvûfî Görüşleri*, Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Doktora Tezi, Ankara, 2004, s.62

tarafından saraya davet edilmesi ile birlikte İstanbul'a gelmiştir. Tahsilini İstanbul'da devam ettirirken diğer yandan dayısının yanında tasavvuf terbiyesi ile de hemhâl olup hilâfet makâmına kadar erişmiştir. İrşadda bulunmak ve tarîkatı yaymak üzere dayısı tarafından Midilli'ye gönderilen Abdülahad Nûrî, 1620 yılında Mehmed Ağa Tekkesi şeyhliğine tayin edildiği için tekrar İstanbul'a dönmüştür. Burada 1631'de Fatih, 1641'de Beyazıt ve ardından Ayasofya camilerinde kürsü şeyhliği görevlerinde bulunmuştur. 1061(1651) yılının Safer ayında vefat etmiş ve Eyüp Nişancası'nda Abdülmecid Sivâsî'nin türbesi karşısına defnedilmiştir. Mutasavvıf ve şair kişiliği ile bilinen Abdülahad Nûrî, Halvetiyye tarîkatının şeyhlerinden olduğu gibi, yine bu tarikatın kollarından olan Sivâsiyye tarîkatının da kurucusu olarak kabul edilmektedir. Tasavvuf şiirleri ve ilahiler yazmıştır. Divan sahibi bir şairdir.³⁵ Divanı ile ilgili yapılan akademik çalışmaların yanı sıra, Prof. Dr. Ahmet Hakkı TURABÎ tarafından kaleme alınan "Sivâsî İlâhiler"(Âsitân yay., Sivas, 2010) ve Hüseyin AKKAYA tarafından kaleme alınan "Abdülahad Nûrî ve Dîvânı"(Kitabevi yay., İstanbul, 2003) isimli kitaplar mevcuttur. Tezimize konu olan mecmuada Abdülahad Nûrî'ye ait yedi ilâhî vardır.

Fenâyî Cennet Mehmed Efendi (Fenâyî) [ö. 1075/1664]

İstanbul'da Tophane semtinde dünyaya gelen Fenâyî Cennet Efendi'nin doğum tarihi tam olarak bilinmemektedir. Asıl adı Mehmed'dir.³⁶ Babası Tophaneli Kâtip Çelebi, kardeşi de Kâtip Ahmed Çelebi'dir. Kendisi de babası ve kardeşi gibi kâtiplik görevinde bulunan Fenâyî, Aziz Mahmud Hüdâyî'ye intisap ettikten sonra mesleğini bırakmıştır. Şeyhinin hizmetinde uzun süre bulunduktan sonra Kütahya Simav'a halife tayin edilmiş, ardından Aziz Mahmud Hüdâyî'nin vefatıyla İstanbul'a dönerek burada postnişin olmuştur. Sekiz yıl şeyhlik yapan Fenâyî Cennet Efendi, 1075(1664) yılında vefat etmiş ve Hüdâyî Âsitânesinin alt kısmındaki türbesine defnedilmiştir.³⁷ Dînî-tasavvûfî konularda şiirler yazan Fenâyî Cennet Mehmed Efendi'nin bu şiirlerinin yer aldığı bir divanı bulunmaktadır.³⁸ Bu divanı incelendiği bir yüksek lisans (Abdullah

³⁵ Abdullah UÇMAN, "Abdülahad Nûrî mad.", *TDVİA*, C.1, İstanbul, 1988, s. 178,179.

³⁶ Alim YILDIZ, *Fenâyî Dîvânı(Metin-Muhteva-Tahlil)*, Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Doktora Tezi, İzmir, 2002, s. 11.

³⁷ Abdullah AYDIN, *Fenâyî Cennet Mehmed Efendi ve Dîvânı*, Gazi Üniveritesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, Ankara, 2003, s. 3,4.

³⁸ Abdullah AYDIN, a.g.e., s.5.

AYDIN, Ankara, 2003) bir de doktora tezi (Alim YILDIZ, İzmir, 2002) hazırlanmıştır. Tezimize konu olan mecmuada Fenâyî Cennet Efendi'ye ait üç ilâhî bulunmaktadır.

Şeyh Mahmud Gafûrî Efendi (Gafûrî) [ö. 1078/1667-68]

Mutasavvıf, şair Mahmud Gafûrî hakkında kaynaklarda çok az bilgi mevcuttur. *Gelibolu'da dünyaya gelen Gafûrî, tahsilini İstanbul'da yapmış ve müderrislik görevinde bulunmuştur. Hüdayî Tekkesi şeyhi Cennet Efendi'ye intisap ederek Celvetî olan Gafûrî, şeyhinin vefatının ardından tekke şeyhliği ve aynı zamanda Sultan Mehmed Han Camii'nde cuma şeyhliği yaparken 1078(1667-68) yılında vefat etmiştir. Hüdayî Tekkesi yakınlarında Halil Paşa Türbesi hazîresinde medfûndur.*³⁹ Tezimize konu olan mecmuada Gafûrî'ye ait iki ilahi vardır.

Ümmî Sinanzâde Şeyh Hasan Efendi [ö. 1088/1677-78]

Hayatı konusunda yok denecek kadar az bilgiye sahip olunan Ümmî Sinanzâde'nin babası Mehmed Efendi'dir. *Abdülahad Nûrî-i Sivâsî'nin talebesidir. Ümmî Sinan tekkesinde şeyhlik, Ebu'l-feth Sultan Mehmed Han Camii'nde cuma vâizliği yapmıştır. 1088(1677-78) yılında vefat etmiştir.*⁴⁰ Tezimize konu olan mecmuada Ümmî Sinanzâde'ye ait bir ilahi bulunmaktadır.

Kutub İbrahim Efendi (Sâdık) [ö. 1089/1678]

Celvetî şeyhlerinden ve aynı zamanda Hz. Üftâde'nin torunlarından olan Kutub İbrahim Efendi hakkındaki bilgiler sınırlıdır. *Bursa'da doğmuştur. Babasının adı Mustafa'dır. Üftâde Tekke'sinde şeyhlik yapmıştır. 1089(1678) yılında Bursa'da vefat etmiş ve Üftâde Camii önüne defnedilmiştir. "Sâdık" mahlası ile şiirler yazmıştır.*⁴¹ Tezimize konu olan mecmuada bir ilâhisi mevcuttur.

Divitçizâde Mehmed Efendi (Tâlib) [ö. 1090/1679]

Doğum tarihi ile ilgili herhangi bir bilgiye ulaşılamayan Mehmed Efendi, *Üsküdar'da doğmuştur. Babası Celvetî şeyhlerinden Divitçi Mustafa Efendi'dir. Bu*

³⁹ <http://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/gafuri-seyh-mahmud-gafuri-efendi> (23.11.2020)

⁴⁰ <http://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/hasan-ummi-sinanzade-seyh-hasan> (24.11.2020)

⁴¹ https://www.bursa.com/wiki/Kutub_Ibrahim_Efendi (17.12.2020)

nedenle "Divitçizâde" lakâbıyla tanınır. Babasının halifelerinden Fidancı Şeyh Mehmed Efendi'den seyrüsülûkünü tamamlayarak hilâfet alan Mehmet Efendi, medrese tahsîlini tamamladıktan sonra bir müddet müderrislik yapmıştır. Bir süre sonra müderrislikten ayrılan Mehmed Efendi, babası tarafından kurulan Üsküdar Şeyh Camii Tekkesi'ne 1070(1660) yılında babasının vefât etmesi nedeniyle postnişin olarak tayin edilmiştir. 1078(1667) yılında Aziz Mahmud Hüdâî Âsitanesi şeyhliği görevinde bulunan Mehmed Efendi bu görevini sürdürdüğü sırada 1090(1679) yılının Recep(Ağustos) ayında vefat etmiş ve Şeyh Camii haziresine defnedilmiştir. "Tâlib" mahlasıyla şiirler ve ilahiler yazan Mehmed Efendi'nin bu eserlerinin toplandığı bir divânı bulunmaktadır.⁴² Ahsen ENGİN tarafından bu divânı konu alan bir yüksek lisans tezi (İstanbul 2002) hazırlanmıştır. Tezimize konu olan mecmuada Divitçizâde Mehmed Efendi'ye ait iki ilâhî bulunmaktadır.

Derviş Himmet Efendi (Derviş Himmet) [ö. 1095/1684]

Bayrâmiyye tarîkatının Himmetiye kolunun kurucusu olan Himmet Efendi, 1000(1592) yılında Bolu'nun dökmeci mahallesinde doğmuştur. Babası Hacı Ali Merdan, oğulları Abdullah Efendi, Mehmed Efendi ve Ataullah Efendi'dir. Bolu'da başladığı tedrisini, 1018(1609-1610) yılında İstanbul'da Zeyrekzâde Yunus Efendi'nin yanında tamamlamasının ardından bir medreseye müderris olarak atanmıştır.⁴³ Aynı yıllarda müderrisliğin yanı sıra Şeyh Hasan Hüsameddin Efendi'ye intisap etmiştir. Seyrüsülûkünü tamamlamasının ardından müderrisliği bırakarak Bolu'ya dönmüş, burada Bolu'lu Hacı Ahmed Efendi'ye biat ederek icazet almış ve Bayramî tarîkatı şeyhi olarak irşad faaliyetlerine başlamıştır. Tekke'de irşad faaliyetlerine devam ederken aynı zamanda Kasımpaşa Camii ve Üsküdar Davut Paşa Camii'nde kırk beş yıl boyunca vaizlik yapmıştır. 16 Safer 1095(3 Şubat 1684) tarihinde vefat eden Himmet Efendi, Üsküdar Divitçiler'de Bezciâde Muhyiddin Efendi türbesinde defnedilmiştir. Tekke şiirinde önemli bir yere sahip olan Himmet Efendi, şiirlerinde, "Himmet", "Derviş Himmet" ve "Himmetî" mahlaslarını kullanmıştır. Mürettep bir divanı bulunmakta iken

⁴² Nuri ÖZCAN, "Mehmed Efendi, Divitçizâde mad." *TDVİA*, C. 28, Ankara, 2003, s. 451,452.

⁴³ Emrah BAŞ, *Tekke Etrafında Teşekkül Eden Tarikat Âdâbı(Himmet Efendi'nin Âdâb-ı Hurde-i Tarikat ve Manzûm Tarikatnâmesi Örneği)*, Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul, 2020, s.12,13.

bu divanın bir yangında yok olmasından dolayı şiirleri bir divançede toplanmıştır.⁴⁴ Tezimize konu olan mecmuada Himmet Efendi'ye ait üç ilâhî vardır.

Mehmed Niyâzî-i Mısırî (Niyâzî) [ö. 1105/1694]

Malatya'nın Aspozi kasabasında, 12 Rebûlevvel 1027(9 Mart 1618) tarihinde dünyaya gelen Niyazî-i Mısırî'nin asıl adı Mehmed'dir. Babası Soğancızâde Ali Çelebi'dir ve bir Nakşibendî dervişidir. Malatya, Diyarbakır ve Kâhire'de bulunarak buralarda ilmî tahsilini gerçekleştirmiştir. Kâhire'de bulunduğu sırada Kâdiri Tekkesi şeyhine intisap etmiştir. Bununla beraber bir arayış içerisinde giren Niyâzî, Kâhire'den ayrılarak Mısır, Suriye ve Anadolu'da çeşitli şehirleri dolaşıp İstanbul'a gitmiştir. Daha sonra İstanbul'dan da ayrılıp Uşak'ta Ümmi Sinan'a intisap etmiştir. Burada hizmetlerini devam ettirdikten sonra halife tayin edilip Uşak, Çal ve Kütahya'da irşadda bulunarak Bursa'ya yerleşmiştir. Fikrî mücadeleler nedeniyle pek çok yere sürgün gönderilen Niyazî-i Mısırî, son olarak Limni'ye gönderilmiş ve 20 Receb 1105(16 Mart 1694) tarihinde burada vefat ederek yine buraya defnedilmiştir. Halvetiyye tarikatının Mısıriyye kolunun kurucusu olan Niyazî-i Mısırî, aynı zamanda "Niyâzî" ve "Mısırî" mahlaslarıyla şiirler yazmış divan sahibi bir şairdir.⁴⁵ Dîvânı ile ilgili olarak Hasan ÖZLEM tarafından kaleme alınan bir kitap (Ankara 1974), Saadettin BİLGİNER tarafından kaleme alınan bir kitap(İstanbul 1976) ve Kenan ERDOĞAN tarafından hazırlanan bir doktora tezi (Erzurum 1993) bulunmaktadır. Ayrıca Prof. Dr. Ahmet Hakkı TURABÎ tarafından kaleme alınan "Niyâzî İlâhîler"(Âsitan yay., Malatya, 2011) bir kitap mevcuttur. Tezimize konu olan mecmuada Niyâzî'ye ait on bir ilahi vardır.

Şeyh Mehmed Nazmî Efendi (Nazmî) [ö. 1112/1701]

Nazmî Efendi, İstanbul'da 1032(1622) yılında dünyaya gelmiştir. Babası Trabzonlu Rüstemezâde Ramazan Efendi'dir. İyi bir tahsil hayatı olan Nazmî Efendi, zamanının çeşitli âlimlerinden dînî ilimler tadrîs etmiştir. Yenikapı Mevlevîhanesine devam etmekte iken Abdülahad Nûrî-i Sivâsî'ye intisap etmiştir. Sonrasında seyrûsulûkünü tamamlayarak Yavaşça Mehmed Ağa Tekkesi'ne şeyh olmuş ve uzun süre bu görevi sürdürmüştür. Çeşitli dönemlerde ve yerlerde vâizlik ve ordu şeyhliği

⁴⁴ Nurettin ALBAYRAK, "Himmet Efendi mad.", *TDVİA*, C. 18, İstanbul, 1998, s. 57.58.

⁴⁵ Mustafa AŞKAR, "Niyazî-i Mısırî mad.", *TDVİA* C. 33, İstanbul, 2007, s. 166,167.

görevlerinde de bulunan Nazmî Efendi, 24 Şevval 1112(3 Nisan 1701) tarihinde vefat etmiş, tekkesinin yanında yapılan türbeye defnedilmiştir. Divan sahibi bir şair olan Nazmî'nin aynı zamanda bestekâr olduğu da söylenmektedir.⁴⁶ Tezimize konu olan mecmuada Nazmî'ye ait dört ilahi vardır.

Mehmed Lütfullah Hocaîade (Lutfî) [ö. 1113/1702]

Hakkında çok fazla bilgiye ulaşamayan Lutfî'nin asıl ismi Mehmed Lutfullah'dır. 1053(1643) yılında doğmuştur. Babası Hoca Mes'ud Efendi'dir. Hocaîade lakâbıyla tanınır. Gençlik yıllarında Mevlevîliğe intisap etmiştir. Mülâzımlık, muhtelif dönemlerde ve yerlerde müderrislik ve kadılık görevlerinde bulunmuştur. 1113(1702) yılında Eyüp Kadısı iken vefat etmiştir. Defterdar Camii hazîresinde medfûndur. Lutfî mahlası ile ilâhîler yazmıştır.⁴⁷ Tezimize konu olan mecmuada Lutfî'ye ait bir ilâhî vardır.

Sultan II. Mustafa (İkbâlî) [ö. 1115/1703]

Mûsikîşinas ve şair padişahlardan olan II. Mustafa, 8 Zilkâde 1074(2 Haziran 1664) tarihinde Edirne'de dünyaya gelmiştir. VI. Mehmed ve Gülnûş Emetullah Sultan'ın oğlu olan II. Mustafa, beş yaşında Vâî Mehmed Efendi'den ders alarak yine onun tavsiyesiyle Seyyid Feyzullah Efendi'nin talebesi olmuştur. 21 Cemaziyelahir 1106(6 Şubat 1695) tarihinde padişahlığını ilan etmiştir.⁴⁸ Edirne'de 20 Şaban 1115(29 Aralık 1703) tarihinde vefat eden II. Mustafa, Yenicami civarındaki Vâlide Turhan Sultan Türbesi'nde defnedilmiştir. "İkbâlî" ve "Meftûnî" mahlasları ile şiirler yazan II. Mustafa'nın aynı zamanda mûsiki, hat, ok atma ve cirit oyunu ile de ilgilendiği bilinmektedir.⁴⁹ Tezimize konu olan mecmuada II. Mustafa'ya ait on altı ilahi bulunmaktadır.

⁴⁶ Hasan AKSOY, "NAZMÎ EFENDİ, Mehmed mad.", *TDVİA*, C. 32, İstanbul, 2006, s. 460.

⁴⁷ <http://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/lutfi-lutfullah-hocazade> (20.11.2020)

⁴⁸ Abdülkadir ÖZCAN, "Mustafa II mad.", *TDVİA*, C. 31, İstanbul, 2006, s. 275,276.

⁴⁹ Abdülkadir ÖZCAN, "Mustafa II mad.", *TDVİA*, C. 31, İstanbul, 2006, s. 279.

Abdülhay Celvetî (Abdülhay) [ö. 1117/1705]

Celvetî tarîkatı şeyhi Abdülhay Celvetî, 1035(1625) yılında⁵⁰ Edirne'de dünyaya gelmiştir. Babası Celvetiyye tarikatı şeyhlerinden Saçlı İbrahim Efendi'dir. Babasının yanında tarîkat ilmi ile hemhâl olan Celvetî, bir yandan da tahsilini devam ettirmiştir. Hilafet makamına ulaştıktan sonra muhtelif tekkelerde şeyhlik yapmıştır. Bir dönem Eminönü Vâlîde Camii'nde vaizlik görevinde bulunmuştur. Son olarak Aziz Mahmud Hüdâyi âsitânesinde şeyh olan Celvetî, 29 Receb 1117(16 Kasım 1705) tarihinde vefat etmiş şeyhlik yaptığı âsitâne civârında Halil Paşa Türbesi'ne defnedilmiştir.

"Abdülhay" mahlası ile şiirler yazan Celvetî'nin divânı bulunmamaktadır.⁵¹ Tezimize konu olan mecmuada Abdülhay Celvetî'ye ait üç ilâhî bulunmaktadır.

Himmetzâde Şeyh Abdullah Efendi (Derviş Abdullah) [ö. 1122/1710]

Bayrâmiyye tarîkatı şeyhlerinden Himmet Efendi'nin oğlu olan Himmetzâde Abdullah Efendi, 1050(1640) yılında İstanbul'da doğmuştur. Burada tahsilini de yapan Himmetzâde, Bayrâmiyye tarikatına intisap etmiştir. Kasım Paşa Camii, Fatih'de Halil Paşa Camii, Fatih Camii, Beyazıt Camii ve Süleymânîye Camii'nde vâizlik, Sultan Selim Camii'nde cuma vâizliği, Sultan II. Mustafa'nın Avusturya seferinde ordu vâizliği görevlerinde bulunmuştur. 26 Şevval 1122(18 Aralık 1710) tarihinde vefat eden Himmetzâde Abdullah Efendi, Üsküdar'da Bezciâde Tekkesi'nde defnedilmiştir. Vâizliği ve mutasavvıf yönünün yanı sıra şairliği ile de tanınan Himmetzâde Abdullah Efendi, "Abdî", "Derviş Abdullah", "Abdullah" ve "Himmetzâde" mahlaslarıyla şiirler yazmıştır ve mürettep bir de divânı vardır.⁵² Dîvânı ile ilgili Abdülmecit İSLAMOĞLU tarafından bir yüksek lisans tezi (Ankara 2003) hazırlanmıştır. Tezimize konu olan mecmuada Himmetzâde Abdullah Efendi'ye ait bir ilâhî bulunmaktadır.

Berberzâde Mehmed Zihni Efendi (Zihnî) [ö. 1127/1715]

Doğum tarihi ile ilgili bilgiye rastlanılmayan Zihnî Mehmed Efendi İstanbul'da dünyaya gelmiştir. Babasının berberbaşı olması nedeniyle "Berberzâde" olarak

⁵⁰ Üsküdarlı Abdülhay CELVETÎ, *Hacı Bayrâm-ı Velî Şerhi*, Haz.: Mustafa TATÇI-Veyssel AKKAYA, H yay., İstanbul, 2018, s. 4.

⁵¹ Nuri ÖZCAN, "Abdülhay Celvetî mad.", *TDVİA*, C. 1, İstanbul, 1988, s. 227,228.

⁵² Nuri ÖZCAN, "ABDÎ, Himmetzâde mad.", *TDVİA*, C. 1, İstanbul, 1988, s. 74.

anılmıştır. Hakkında kısıtlı bilgilere sahip olduğumuz Mehmed Zihnî Efendi, çeşitli dönemlerde danışmendlik, bazı vezirlere nedimlik, Tersâne-i Âmire ruznâmçeciliği gibi muhtelif görevlerde bulunmuştur. 1127(1715) yılında vefat etmiştir. Mehmed Zihnî Efendi'nin Mevlevîliğe muhabbeti olduğu düşünülmektedir. İyi bir şair olarak nitelendirilen Mehmed Zihnî Efendi, "Zihnî" mahlasıyla şiirler yazmıştır. Mürettep olmayan bir divânı vardır. Bu divân ile ilgili Leyla ALPTEKİN tarafından bir yüksek lisans tezi (İstanbul 2007) hazırlanmıştır.⁵³ Tezimize konu olan mecmuada Mehmed Zihnî Efendi'nin bir ilâhîsi vardır.

Şeyh Osman Keşfi Efendi (Keşfi) [ö. 1127/1715]

Mecmuada "Keşfi" mahlasıyla bir ilâhîsi bulunan Şeyh Osman Efendi hakkında yok denecek kadar az bilgi mevcuttur. Niksar'dan geldiği, Halvetiyye tarikatının şeyhlerinden olduğu ve 1127(1715) yılında vefat ettiği⁵⁴ dışında hayatı ile ilgili bilgi bulunmamaktadır.

Süleyman Nahîfî Efendi (Nahîfî) [ö. 1151/1738]

Nahîfî Efendi, İstanbul'da -kesin olmamakla birlikte 1076(1665-66) yılında-dünyaya gelmiştir. Asıl adı Mehmed Süleyman'dır. Babası vâiz Şeyh Abdurrahman Muhyî, dedesi yeniçeri kâtibi Sâlih Efendi'dir. İyi bir tahsil hayatı olan Nahîfî ayrıca Hafız Osman'dan sülüs ve nesih icâzeti almış ta'likte de kendini geliştirmiştir. 1094 (1683) yılında Mısır yolculuğu esnasında Konya'ya uğrayarak Mevlevîliğe intisap etmiştir. Çeşitli zamanlarda ve yerlerde kâtiplik, sadâret katipliği, başmukataacılık gibi görevlerde bulunmuştur. 19 Cemaziyelevvel 1151(4 Eylül 1738) tarihinde vefat etmiş ve topkapı dışında defnedilmiştir. "Nahîfî" mahlasıyla şiirler yazmış ve divân sahibi bir şairdir.⁵⁵ Divânı ile ilgili olarak A.İrfan AYPAY tarafından bir doktora tezi (Konya 1992) hazırlanmıştır. Tezimize konu olan mecmuada Nahîfî'ye ait bir ilâhî bulunmaktadır.

⁵³ Abdülkadir ÖZCAN, "Zihnî Mehmed Efendi mad.", *TDVİA*, C. 44, İstanbul, 2013, s. 408,409.

⁵⁴ Ramazan EKİNCİ, *Vefeyât-ı Ayvansarâyî*, Celal Bayar Üniversitesi SBE, Yüksek Lisans Tezi, Manisa, 2011, s. 100. (Aynı tezin 140. sayfasında, incelemiş olduğumuz mecmuada "Keşfi" mahlasıyla yazılmış olan ilahinin, Şeyh Cafer Keşfi Efendi'ye de [ö. 1053/1643-44] ait olduğu görülmektedir. Kesin olarak hangisine ait olduğu konusunda araştırmalarımız neticesinde bir sonuç alamadığımız için vefat tarihi günümüze an yakın olan Şeyh Osman Keşfi Efendi'yi tercih ettik.)

⁵⁵ Mustafa İsmet UZUN, "Nahîfî mad.", *TDVİA*, C. 32, İstanbul, 2006, s.297,298.

Şeyh Seyyid Ahmed Ra'ûfî (Ra'ûfî) [ö. 1170/1756-57]

Mutasavvıf güftekârlarımızdan biri olan Ahmed Ra'ûfî, 1068(1657-58) yılında Üsküdar'da doğmuştur. Tahsilini tamamlamasının ardından müderrislik ve imam-hatiplik görevlerinde bulunmuştur. Köstendilli Şeyh Ali Efendi'ye intisap ederek hilafet alan Ahmed Ra'ûfî, Halvetiyye tarikatının Ramazâniyye şubesinin Ra'ûfiyye kolunun kurucusu olarak bilinmektedir. 1170(1756-57) yılında Üsküdar'da vefat etmiş ve imamlık yapmış olduğu Sinan Paşa Camii hazîresine defnolunmuştur.⁵⁶ Divân sahibi bir şair olan Ra'ûfî'nin divânının incelendiği Esra ŞAYİN tarafından hazırlanan bir yüksek lisans tezi (Ankara 2018) bulunmaktadır. Tezimize konu olan mecmuada Ra'ûfî'ye ait bir ilâhî bulunmaktadır.

Trabzonlu Kösec Ahmed Dede (Derviş Ahmed) [ö. 1191/1777-78]

Kaynaklarda ismi değişik şekillerde geçen ve isminin başındaki "Kösec" lakâbından ötürü farklı "Kösec Ahmed"lerle karıştırılmasıyla araştırmalara konu olan Kösec Ahmed Dede'nin hayatı ile ilgili de kısıtlı ve ihtilaflı bilgiler vardır. *Trabzon'da dünyaya gelen Ahmed Dede'nin doğum tarihi bilinmemektedir. Babası İsmail Efendi isminde bir zâttır. İlk olarak Amasya, daha sonra uzun bir süre İstanbul ve son olarak da Konya'da hayatını geçirmiş olan Kösec Ahmed Dede, 1191(1777-78) yılında Konya'da vefat etmiş ve Mevlâna Türbesi'nin arka tarafında bulunan mezarlığa defnolunmuştur. Yaşadığı dönemde Nakşî, Mevlevî ve Halvetî tarikatlarına intisap etmiştir.⁵⁷ Günümüze ulaşmış şiirleri de bulunan Kösec Ahmed Dede'nin tezimize konu olan mecmuada iki ilâhîsi bulunmaktadır.*

Fakîrî [ö. ?]

Asıl adı, doğum ve ölüm tarihleri hakkında bilgi bulunmayan, hayatının diğer safhaları ile ilgili de oldukça kısıtlı bilgilere sahip olunan Fakîrî, *Üsküp'e bağlı Kalkandelen (Tetova) kasabasında doğmuştur. Şiirlerinin muhtevâsından yola çıkılarak medrese tahsili gördüğü düşünülen Fakîrî'nin anında şiir söyleme özelliği olduğu*

⁵⁶ M. Baha TANMAN, "Ahmed Ra'ûfî mad.", *TDVİA*, C.2, İstanbul, 1989, s. 120.

⁵⁷ Öncel DEMİRDAŞ, *Kösec Ahmed Trabzonî'nin Hayatı, Eserleri ve Tasavvuf Anlayışı*, Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Doktora Tezi, Ankara, 2012, s. 32-35.

söylenmektedir. Çeşitli mecmualarda şiirleri bulunan Fakîrî'nin divânına rastlanmamıştır.⁵⁸ Tezimize konu olan mecmuada Fekîrî'ye ait bir ilâhî bulunmaktadır.

1.5. Notaları Günümüze Ulaşan İlâhîler

Mecmuadaki güfteler içerisinde bestelenmiş olup notaları günümüze ulaşan 9 adet ilâhî bulunmaktadır. Bu ilâhîler şunlardır:

- Ey sanem n'oldun câna kastın var (*Bestekâr: Bursalı Tâlib Bey - Usûl: Düyek*)
- Yâ İlâhî âsitânın hastaya dârü's-şifâ (*Bestekâr: Ali Şirugânî Dede⁵⁹ - Usûl: Evsat*)
- Ey tarikat erleri ey hakikat pirleri (*Bestekâr: Ali Şirugânî Dede - Usûl: Evsat*)
- Milk-i bekâdan gelmişem⁶⁰ (*Bestekâr: Bursalı Yâkubzâde Mehmed - Usûl: Sofyan*)
- Bulan özünü gören yüzünü (*Bestekâr: Eşrefzâde İzzeddin Ef. - Usûl: Düyek*)
- Çün sana gönül mübtelâ düştü (*Bestekâr: Hâfız Post - Usûl: Sofyan*)
- Çalabım bir şar yaratmış iki cihân arasında (*Bestekâr: Hacı Bayrâm-ı Velî - Usûl: Nim Evsat*)
- Safha-'i sadrinde dâim 'âşıkın efkârı hû (*Bestekâr: Cihangirli Ahmed Ef. - Usûl: Nim Sofyan*)
- Mahbûb-i Hudâ zât-ı şerefâr-ı Muhammed (*Bestekâr: Muhammediyeci Mustafa Ef. - Usûl: Devr-i Hindî*)

⁵⁸ Kaşif YILMAZ, "Fakîrî mad.", *TDVİA*, C. 12, 1995, İstanbul, s. 131.

⁵⁹ Fatih ŞAHİN, *Derviş Ali Şirugânî Hayatı ve Besteleri*, MÜ SBE, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul, 2019, s. 93,94. (Söz konusu tezde verilen bilgiye göre ilâhînin aynı zamanda Ali Şirugani Dede'nin talebesi olan Ahmet Vefkî'ye ait olduğu belirtilmektedir. Ayrıca yapmış olduğumuz araştırmalar sonucunda aynı ilâhînin aynı zamanda Hafız Ahmed IRSOY'a ait olduğu da görülmektedir.)

⁶⁰ "Nevâ Makâmı"nda bestelenmiş olan ilâhînin, bazı notalarda "Gerdânîye Makâmı" versiyonunun da bulunduğunu görmekteyiz.

Usûl: Düyek

EVİÇ İLÂHÎ
"Ey sanem no'ldun cânâ kasdın var"

Güfte: Niyâzî Mısırî Hz.*
Beste: Bursalı Tâlib Bey**

Ey sa nem nol dun
Bu Ni yâ zî yi
câ na kas dın var
ağ lat dı ğın dan
Bağ rı mı del din
An la nır kim ih
ka na kas dın var a man
sâ na kas dın var a man
Bağ rı mı dl din ka
An la nır kim ih sâ
na kas dın var
na kas dın var

Ey sanem no'ldun cânâ kasdın var
Bağrımı deldin kâna kasdın var

Beni gör no'ldum sararıp soldum
Vaslın umarken hicrâna kasdın var

Bu Niyâzî'yi ağlatdığından
Anlanır kim ihsâna kasdın var

Aytaç ERGEN, Notam 1.0 Dijital Nota Arşiv Programı, Rep. No:14486

*Niyâzî Mısırî; 1618-1694 yılları arasında yaşamış; Halvetiyye Tarîkati, Mısriyye Kolunun kurucusu; kabri Limnî'dedir.

**Bursalı Talib Bey; (?)-1706yılları arasında yaşamış; Müderris, kadî, şâir ve bestekardır.

DÜĞÂH TEVŞİH

"Yâ ilâhî âsitânın hasteye dârü's-şifâ"

Usûl: Evsat

Güfte: Fenâyî Hz.*
Beste: Ali Şîrûgânî Dede**

Yâ i lâ hî â si tâ nı nı
Zer re gö rün mez Fe nâ yi
ha sı te ye dâ rüş şî fâ A hı
i şî bu â le mi â ri fe " "
Şer be ti va sı lın i çen le ri
Bir de mi ne vus la tın i
bu lu du lar de ri de de vâ
ki ci han o lu maz ba hâ
Şe ri be ti va sı lın i çen ler
Bi ri de mi ne vus la tın i
bu lu du lar der de de vâ
ki ci han ol maz ba hâ

Yâ ilâhî âsitânın hasteye dârü's-şifâ

Şerbet-i vaslın içenler buldu her derde devâ

Bahr-i rahmet katresi yanında cümle yok olur

Her ne denli çok olursa bizde cüm ile hatâ

Ger ziyâ-yı şems-i zatın irmez ise salike

Nice kat' eder menâzil kande erişir atâ

Mahz-ı fazlından ilâhî vâkıf et esrârına

İdelim her hâl ile isr-i Resûl'e iktidâ

Zerre görünmez Fenâyî iş bu âlem ârife

Bir demine vuslatın iki cihan olmaz bahâ

Fâtih ŞÂHİN, Derviş Ali Şîrûgânî Hayatı ve Besteleri, MÜSBE Yüksek Lisans Tezi İstanbul, 2019, s.93,94.

*Fenâyî Hz.; (?) -1664 yılları arasında yaşamış; mutasavvıf, şair; türbesi Üsküdar Hüdayî Âsitanesi'ndedir.

**Ali Şîrûgânî Dede; (?) -1714 yılları arasında yaşamış; Halvetîyye Tarikati, Gülşenîyye Kolumun şeyhlerinden; kabri Şehremini'ndedir.

EVİÇ İLÂHÎ

"Ey tarîkat erleri ey hakikat pîrleri"

Güfte: Niyâzî Mısırî Hz.*
Beste: Ali Şiruganî Ef.**

Usûl: Evsat

E yi ta rî ka ti er le ri
Ni yâ zi ye cân o lan

E yi ha ki ka ti pîr le ri
Sır rın da su lı tan o lan

Bi ri ni şâ nı ve rin ba na
Dî ni he mi i man o lan

Ol bî ni şân kan de dir
Ol bî me kân kan de dir

*Ey tarîkat erleri ey hakikat pîrleri
Bir nişân verin bana ol bî-nişân kandedir*

*Kandedir dostun eli kande açılır gülü
Dost bahçesin bülbülü gül-i handân kandedir*

*Aradım bahr ü beri bulmadım ben bu sırrı
Cism ü candan içeru gizli sultân kandedir*

*Madem ki cân tendedir ten cân ile zindedir
Amma ni'den bilmedim câna cânan kandedir*

*Niyâzî'ye can olan sırrında sultan olan
Dîn ü hem i'man olan ol bî-mekan kandedir*

Aytaç ERGEN, Notam 1.0 Dijital Nota Arşiv Programı, Rep. No: 14486

*Niyâzî Mısırî Hz.; 1618-1694 yılları arasında yaşamış; Halvetiyye Tarîkatî; Mısriyye Kolunun kurucusu; kabri Linnî'dedir.

**Ali Şiruganî Ef.; (?) - 1714 yılları arasında yaşamış; Halvetiyye Tarîkatî; Gülşenîyye kolunun Şeyhlerinden; kabri Şehremîni'ndedir.

Usûl: Sofyan

NEVÂ İLÂHÎ
"Milk-i bekadan gelmişem"

Güfte: Yûnus Emre*
Beste: Bursalı Yâkubzade Mehmed**

Mil ki be ka dan gel mi şem
Der viş Yû nus mâ şû ku na

Fâ nî ci hâ nı ney le rem
Vus lat bu lun ca mest o lur

Ben dost ce mâ lin gör mü şem
Ben şî şe yi çal dım ta şa

Hû ri ci nâ nı ney le rem
Nâ mu sū â rı ney le rem

*Milk-i bekadan gelmişem fani cihânı neylerem
Ben dost cemâlin görmüşem hûri cinanı neylerem*

*İsâ gibi dünyâ koyup gökleri seyrân eylerem
Mûsa-yı didâr olmuşam ben lenteranı neylerem*

*İsmailem hak yoluna cânı kurban eylerem
Çünkü bu cân kurbân imiş koçu krbânı neylerem*

*İbrâhimem Cebraille hiç ihtiyacım kalmadı
Muhammedem dosta gidem ben tercümânı neylerem*

*Drviş Yûnus mâşûkuna vuslat bulunca mest olur
Ben şişeyi çaldım taşa nâmus ü ârı neylerem*

Aytaç ERGEN, Notam 1.0 Dijital Nota Arşiv Programı Rep. No: 14571

*Yûnus Emre; 1240(?)-1320 yılları arasında yaşamış; derviş, şâir; kabrinin Eskişehir Sarıköy'de olduğu rivayetler arasındadır.
**Bursalı Yâkubzâde Mehmed; (?)-1666 yılları arasında yaşamış; Halvetî Tarîkati şeyhlerinden; kabri Bursa'da Halvetî Tekkesi'ndedir.

EVİÇ İLÂHÎ

Usûl: Düyek

"Bulan özünü gören yüzünü"

Güfte: Niyâzî Mısırî Hz.*

Beste: Eşrefzâde İzzettin Ef.**

1. Bu lan ö zü nû gö ren yü zü nû
Â şık o la gör sâ dık o la gör

3. Bir yü zü da hi gör mek di le mez
Ceh dey le me yen men zil a la maz

5. Vus lat da o lan hay ret de ka şan
Mef tûn o la lı Mec nûn o la lı

7. Ak lın de re mez ken din bu la maz
Bu Mıs rî da hi ak la ge le mez

*Bulan özünü gören yüzünü
Bir yüzü dahi görmek dilemez*

*Vuslatda olan hayretde kalan
Aklın deremez kendin bulamaz*

*Her şâm ü seher odlara yanar
Hem benzi solar ağlar gülemez*

*Âşık ola gör sâdık ola gör
Cehdeylemeyen menzil alamaz*

*Mef tûn olalı mecnûn olalı
Bu MISRÎ dahi akla gelemes*

Aytaç ERGEN, Notam 1.0 Dijital Nota Arşiv Programı

*Niyazî Mısırî Hz.: 1618-1694 yılları arasında yaşamış; Halvetiyye Tarîkati, Mısriyye Kolunun kurucusu; kabri Limnî'dedir.

**Eşrefzade İzzettin Ef.: 1672-1740 yılları arasında yaşamış; Kadiriyye Tarîkati, Eşrefiyye Kolunun şeyhlerinden; kabri Tophâne'dedir.

HÜSEYNÎ İLÂHÎ

Usûl: Sofyan

"Çün sana gönlüm müptelâ düşdü"

Güfte: Niyâzî Mısırî*

Beste: Hafız Post**

1. 2.

Çün sa na gön lüm mûp te lâ düş dü
Kim se ni bul du ken di yok ol du du

6
Der dü gam ba na e fen dim hay me ded
Vas lı na ey dost e fen dim hay me ded

9
â şî nâ düş dü Al la hım Al lah
can ba hâ düş dü Al la hım Al lah

13
Züh dü tak vâ ya yâr i dim ev vel a man
Bu Ni yâ zî nin hiç vü cû dun da a man

17
Aş kın la ben den e fen dim hay me ded
Zer re ko ma dın e fen dim hay me ded

20
hep cû dâ düş dü Al la hım Al lah
hep be ka düş dü Al la hım Al lah

Çün sana gönlüm müptelâ düşdü
Derd ü gam bana âşinâ düşdü

Zühd ü takvâya yâr idim evvel
Aşk ile benden hep cûda düşdü

Kim seni buldu kendi yok oldu
Vaslına ey dost can bahâ düşdü

Bu Niyâzî'nin hiç vücûdunda
Zerre komadı hep beka düşdü

Aytaç ERGEN, Notam 1.0 Dijital Nota Arşiv Programı, Rep. No: 14096

*Niyâzî Mısırî Hz.; 1618-1694 Yılları arasında yaşamış; Halvetiyye Tarîkati, Mısırıyye Kolunun kurucusu; kabri Limnî'dedir.

**Hafız Post; 1630(?) - 1694 Yılları arasında yaşamış; bestekâr ve tanburî; kabri Karacaahmed Mezarlığı'ndadır.

ACEM İLÂHÎ

Usûl: Nim Evsat

"Çalabım bir şar yaratmış iki cihan âresinde"

Güfte ve Beste:
Hacı Bayram Velî Hz.*

Ça la bım bir şar ya rat mış
Bu sö züm â rif ler an lar

İ ki ci hân a re sin
Câ hil ler bil me yip tân

de lar Ba kı cak dî
Ha cı Bay ram

dâr gö rün nûr Ol şâ rın ke
ken di bân lar Ol şâ rın me

nâ re sin de
nâ re sin de

*Çalabım bir şar yaratmış iki cihân âresinde
Bakıcak dîdâr görünür ol şârın kenaresinde
Ol şardan ok atılır gelir ciğere batılır
Ârifler sözü satılır ol şârın bazâresinde*

*Nâgehan ol şare vardım ol şârı yapılır gördüm
Ben dahi bile yapıldım tâş ü toprak âresinde
Ol şar dediğim gönüldür ne delidir ne usludur
Âşıkların kanı sebeldir ol şârın kenâresinde*

*Şâgirtleri taş yonarlar yonup üstâda sunarlar
Çalabın ismin anarlar ol taşın her pâresinde
Bu sözüm ârifler anlar câhiller bilmeyüp ta'nlar
Hacı Bayram kendi banlar ol şârın menaresinde*

Aytaç ERGEN, Notam 1.0 Dijital Nota Arşiv Programı, Rep.No: 14475

*Hacı Bayram Velî Hz.; (?) - 1430 yılları arasında yaşamış; Bayramiyye Tarikatının Kurucusu; kabri Ankara'dadır.

HÜSEYNÎ İLÂHÎ

Usûl: NimSofyan

"Safha-yı sadrında dâim âşıkın efkârı Hû"

Güfte: Şeyh Muhammed

Cemaleddîn-i Halvetî*

Beste: Cihangirli Ahmed Ef.**

Hay yı	1.Sa	Saf ha	yı	sâd	rı	rın da	dâ	im
	2.So	So fî	mest	o	lu	lub sa	fâ	den
	3.Nâ	Nâ le	den	ney	de	del di	bağ	rı
	4.Hû	Hû sa	dâ	sın	da	dan me	lek	ler
	5.Si	Sid re	sey	ri	ne	ne mu	hak	kak

1.â	â şı	kın	ef	kâ	kâ rı	Hû	Hû
2.de	dev	ri der	ya	hû	hû de	yû	yû
3.hû	hû de	yüb	nâ	lâ	lân i	de	der
4.gö	gök	de ey	ler	le	ler se	mâ	mâ
5.i	ir me	ye	Cib	rî	rîl e	mî	mîn

1.şâ	şâ ki	rin	şük	rû	rû Hû	Al	lah
2.mû	mûn ki	rin	kâ	rı	rı bı	rak	dı
3.Me	Mev le	vî	ler	Me	Mes ne	vî	de
4.hû	hû sa	fâ	sın	da	dan fe	lek	ler
5.o	ol ma	sa	â	nı	nın di	lin	de

1.zâ	zâ ki	rin	ez	kâ	kâ rı	Hû	Hay yı
2.e	ey le	dî	ik	râ	râ rı	Hû	" "
3.e	ey le	dî	iş'	â	â rı	Hû	" "
4.e	ey le	dî	ih	bâ	bâ rı	Hû	" "
5.de	dem be	dem	tek	râ	râ rı	Hû	" "

Bu eser söylenirken, her kıt'a sonunda kalman EVİÇ perdesi,
bir sonraki kıt'a için HÜSEYNÎ perdesi kabul edilerek her seferinde 1 tam ses yükseltilir.

HÜSEYNÎ İLÂHÎ'nin Devâmı

"Safha-yı Sadrında dâim âşıkın efkârı Hû"

33 6.Ra Rav za i Hû de de me kam it

41 e ey Ce mâ li Ha Hal ve tî Hay Hay

49 Ra Rav za i Hû de de me kam it

57 e ey Ce mâ li Ha Hal ve tî tî

65 tâ tâ vû cû dün mi mil ki ne keş

73 fo o la bu es râ râ rı Hû

Safha-i sadrında dâim âşıkın efkârı Hû

Şâkirin şükri Hû Allah zâkirin ezkârı Hû

Sofî mest olup safûden devr ider yâ Hû deyû

Münkîr inkârı bıraktı eyledi ikrar-ı Hû

Nâleden ney deldi bağı Hû deyip nalan ider

Mevlevîler Mesnevî'de eyledi iş'âr-ı Hû

Hû sadasından melekler gökde eylerler semâ

Hû safasından felekler eyledi ihbâr-ı Hû

Sidre seyrine muhakkak irmeye Cibrîl-Emîn

Olmasa ânın dilinde dem-be-dem tekrâr-ı Hû

Bûlbûlâ dîvân-ı aşkdan bir varak naklet bize

Tâ safâ vire safûdan açıla gül-zar-ı Hû

Ravza-i Hû'de mekam it ey Cemâl-i Halvetî

Tâ vücûdün milkine keşf ola bu esrar-ı Hû

Aytaç ERGEN, Notam 1.0 Dijital Nota Arşiv Programı Rep. No: 14352

*Şeyh Muhammed Cemâleddîn-i Halvetî; (?) -1494 yılları arasında yaşamış; Halvetiyye Tarikatı, Cemâliyye Kolunun kurucusudur.

2 **Cihangirli Ahmed Efendi hakkında bilgi bulunmamaktadır.

IRAK TEVŞÎH

Usûl: Devr-i Hindi

"Mahbûb-ı Hüdâ zât-ı şeref-bâr-ı Muhammed"

Güfte: Nazmî*
Beste: Mustafa Ef.**
(Muhammediyecî18.YY)

Ma hı bû bu Hû dâ zâ
Bi ri ben de i mak bû

tı şe ref bâ rı Mu ham me di Câ nım
li Hû dâ sîn sa na mtij de " "

Ma kı bû li i lâ hi
Gir se e e ser riş

dü rûr et vâ rı Mu ham me di Câ nım
te i â sâ rı Mu ham me di " "

Hep â le mû â dem
Â mâ li ni ah vâ

â nın i çün ya ra dıl dı Câ nım
li ni dūs tû ri a mel kıl lı " "

Pes il le ti ga iy
Tâ keş fo la Naz mî

ye dir iz hâ rı Mu ham med
sa na es râ rı Mu ham med

*Mahbûb-i Hüdâ zât-ı şeref-bâr-ı Muhammed
Makbûl-i ilâhî dürr etvâr-ı Muhammed
Hep âlem ü âdem anın çün yaradıldı
Pes illet-i gâyyedir izhâr-ı Muhammed*

*Âlemlere rahmet olıcak zât-ı şerîfi
Bu ümmete hod mahz-ı kerem-kâr-ı Muhammed
Ol göz ki o şem-üş-şerefigörmeye efsus
Parlatmış iken âlemi envâr-ı Muhammed*

*Bir bende-i makbûl-i Hüdâ'sın sana müjde
Girse ele ser-rişte-i âsâr-ı Muhammed
Âmâlini ahvâlini düstûr-ı amel kıl
Tâ keşf ola Nazmî sana esrâr-ı Muhammed*

Aytaç ERGEN, Notam1.0 Dijital Nota Arşiv Programı Rep. No: 14319

*Nazmî; 1622-1701 yılları arasında yaşamış; Yavaşca Mehmed Ağa Tekkesi Şeyhi; Türbesi Şehremîni'nde tekkesinin yanındadır.

**Mustafa Ef.; 18. YY'da yaşamış; Muhammedîye okuyucusu ve bestekârdır.

II. BÖLÜM

MECMUA METNİ

2.1. Mecmua Metni Latinize Edilirken İzlenen Metot

Osmanlıca metnin latinize edilmesi esasına dayanan bir mecmua incelemesi olan bu çalışmada, Arapça, Farsça vb. dillerin alfabelerinde bulunan harflerin Türkçe karakterlerle ifade edilebilmesi için üzerine ya da altına çizgi vb. işaretlerin konulduğu ve transkripsiyon alfabesi olarak tanımlanan alfabenin tüm kurallarının uygulanmadığı, sadece Arapça, Farsça vb. dillerdeki kelimelerin mânâlarının değişimine sebebiyet verecek harflerin ve Arapça bazı ifadelerin yazımı ile ilgili aşağıda da açıklamaları yapılmış olan " ^ " şapka, " ‘ " ters apostrof, " ’ " düz apostrof gibi işaretlerin kullanılarak basit gramer kurallarının esas alındığı bir metod izlenmiştir.

Mecmuada yazılı varak numaraları tespit edilememiştir. Sonradan eklendiği belli olan ve sayfaya göre yazılı olan bu numaralar esas alınarak, varak numaraları 1a,1b şeklinde yazılmayıp normal rakamsal sıra ile " [ ] " köşeli parantez içerisinde sayfalar belirtilmiştir.

Müellifin yanlış başlayıp üzerini çizdiği kelimeler " < > " simgeleri arasında belirtilmiş ve bu kelimelerle ilgili açıklamalara dipnotta yer verilmiştir.

Mecmua metnindeki ilahiler dışında, sayfa kenarlarında bulunan notlar, şerhler, beyitler vb. unsurlar, mecmua ya da ilâhîlerle olan alâkasına bakılmaksızın ilgili sayfanın alt kısmındaki dipnotta, kenar notu olduğu ifade edilerek italik şekilde verilmiş, bu unsurlar içerisinde silinme, mürekkep dağılma vb. gibi nedenlerden dolayı okunamayan kelimeler " ? " soru işareti ile belirtilmiştir.

Bir önceki maddede belirtmiş olduğumuz nedenlerden ötürü ilâhî beyitlerinin okunamayan kısımları kaynaklardan bulunup tamamlanmış ve bu kısım " [ ] " köşeli parantez içerisine yazılarak durumun izahı dipnotta yapılmıştır.

"Edüb, eyleyüb, irişüb, anın vb." eski Türkçe ifadeler, günümüz Türkçe'sindeki "edip, eyleyip, erişip, onun vb." halleriyle yazılmıştır.

Arapça isim tamlamaları "şefî'a'l-müznibîn" şeklinde yazılmıştır.

Arapça "ayn" harfî için " ' " simgesi, hemze için " ' " simgesi kullanılmıştır. "Ayn" harfî, " 'aşk, şefâ'at, ma'siyet vb. ", hemze ise, " mü'min, bed'e, me'vâ vb. " örneklerde olduğu gibi yazılmıştır.

Tek başlarına bir anlam ifade etmeyen "bî, lâ vs." gibi kelimeler, ilgili oldukları kelimelere " - " işareti ile bağlanmıştır.

Harflerin medli (uzatmalı) durumları, üzerlerine konan " ^ " işareti ile, "kaf" harfinin medli hâli ise "kâ" şeklinde yazılmıştır.

" Yağma-yı, leylâ-yı vb. " kelimelerde bulunan "-yı" eki, " - " işareti ile ayrılmıştır.

2.2. Mecnua Metni

[Varak-1]

İlâhî Yârî kıl bana ki senden gayrî yârim yok
Ne yüzle varam sana gûnahtan gayrî kârım yok

Ne dervîşim ferâgatte ne tâc-ı taht-ı devlette
Bu dâr-ı dehr-i gurbette garîb oldum âsârım yok

Gönül yâd etti Sübhânı gözüm yaşı çıkar kanı
Kodu hayrette aşk beni çün elde ihtiyârım yok

Yine bir menzile erdim hacâlet bahrine daldım
Hayâl-i ‘aşka kul oldum sabâ gibi karârım yok

Benim ‘âsî yüzü kara garîb-i Üftâde-i bî-çâre
Tûtuşmuşum ki bir nâre yanınca bir yanârım yok
numara

11

[Varak-2]

Bâlâsında tuğrâ vardır gâliben Sultan Süleyman'ın olacaktır
Emîru'l-ümerâî'l-kirâm kebîru'l-küberâî'l-fihâm ve zü'l-kadr-i ve'l-ikrâm sâhibü'l-‘izzî
ve'l-ihtişâm el-mahsûs bi‘inâyeti'l-meliki'l-a‘lâ Temeşvâr Beylerbeyisi Dâvud devâmı ikbâle
Tevkî-‘i refî-‘i hümâyûna vâsıl olunca ma‘lum ola ki:
Ser-i saadetime mühürlü defter götürüp hâne-‘i sancağında adına bin akçe nehâre mutasarrıf
olan dâire-‘i fermâna vâcibe ol doksan ser‘asker ‘Osman'a içün ? ?

karîne-i münhezim olan küffâr < ? >⁶¹ muhârebesinde yoldaşlık? etmiştir diyü
bildirdüğün asıldan bin beş yüz akçe terki emredip buyurmakla? fermân
olunan bin beş yüz akçe terkisine düşünce tevcîh-i âyinesi şöyle edesin
‘alâmet-i şerîfeleriyle husûsî mahsûs şerîfeleriyle derkenâr olundu her fî şehri-zîlkâde
sene tis’a seb’în
ve tis’i mi’e <konstantîn>⁶² Konstantîniyye
Mezkûr fermânın sûreti birlen deme mu’allim yâhut tarafından tekellüm-i
hal olup i’âde olunmuştur ?emr-i ass
bâ Rebî’u’l-evvel 1334

[1]

Hâzâ Mecmu’a’i İlâhiyyâtî Der Makâm Doksan Beş

Güfte-i Sultân Mustafa Hân

Der makâm-ı Mâhûr

Şermsâr etme Hüdâ’ya rûz-i mahşerde beni
Hürmetine hâtemin yandırma düzahda beni

Mu’terîfim ben günâhıma mukırrım cürmüne
Enbiya vü mürselîn içre hacîl etme beni

Ümmet-i Ahmed’de bizden âsî vü mücrîm (mi) var
Müstehak zecr-i i’tâba benden ahsen ferd mi var

Sen inâyet etmezsın bana hiç râhat mı var
Enbiyâ vü mürselîn içre hacîl etme beni

[2]

Şimdilik İkbâliyâ daldım ‘amîk-i hayrete

⁶¹ Küffâr kelimesinden sonra üzeri çizilmiş (silme maksadıyla olduğunu düşündüğümüz) okunamayan bir kelime var.

⁶² Kelimenin üzeri çizilmiş.

Lûtfeyle destimi al yâ Rabb düştüm kürbete

Diler isen ko cahîme diler isen cennete

Enbiya vü mürselîn içre hacil etme beni

Güfte-i Sultân Mustafâ

Bî-çâreyim hem pür vebâl Yâ Rab bana etme suâl

Erince zî rûha zevâl

B'as ilen mevlâ için

Lûtf ile Mahmûdu'l-hasâl

Âlâm-ı hicrinden zebûn

Olmaktadır derdim füzûn

[3]

Dolunca Hâk ile 'uyûn

B'as ilen Mevlâ için

Lûtfeyle Mahmûdü'l-hasâl

İkbâlî hâk-i pâyinim

Her emrine fermânınım

Bin cân ile kurbânınım

B'as ilen Mevlâ için

Lûtfeyle Mahmûdü'l-hasâl

Güfte-i Sultân Mustafa

Makâm-ı Hüseyinî

Selâm olsun eyâ Tâhâ ve Yâsîn

Benim ol zât-ı eşrâfın helâkî

Şefî' olsun bana dîn-i âmîn
Benim ol zât-ı eşrâfin helâkî

Kelâm mahz-ı eltâf-ı eserdir
Anın bir mu'cizi şakku'l-kamerdir

[4]

Kamû 'âlem bilir hayru'l-beşerdir
Benim ol zât-ı eşrâfin helâkî

Kıyâmet günü mahşerde duralar
Bakıp hayrân sergerdân kalalar

Medet senden olur duyuralar
Benim ol zât-ı eşrâfin helâkî

Günahkâr ümmete bahş-ı Hüdâdır
Fedâ et ömr ile vârin revâdır

Dil bî-mârıma 'ayn-i devâdır
Benim ol zât-ı eşrâfin helâkî

Harâb olmuş bu İkbâlî virândır
Kuluna ma'siyet bâr-ı gîrândır

[5]⁶³

---

⁶³ Sayfa kenarındaki kenar notları okuyabildiğimiz kadarıyla şu şekilde:
Bir Arab'a sordılar kim Tanrı
Ve o uyduğun ne sebebe
bildin (buldun ?) eyitdi deve te'âlanın
nişânındur deve ve ol gına

Görünmez haşre dek genc-i nihândır

Benim ol zât-ı eşrâfin helâkî

Güfte-i Sultân Mustafa

Der makâm-ı Mâhûr

Allâhü Rabbi lâ-yezâl

Yâ Vâhid ü yâ ze'l-Celâl

Ey pâdişâh-ı bî-zevâl

Yessir lenâ hayra'l-umûr

Vakt-i seher feryâdımız

Arşa çıkar figânımız

Cürm-ü hatâdır kârımız

---

ayakları izleri delildir
Pes yedi gökler felek
le yıldızlarla yidi kat
birler ve tagları ve ağaçlarla
delalet itmezmi
imam-ı a'zam ebû hanife küfî
rahmetu'llahi aleyh meclisine
bir bölük dehriler geldiler
eyitdiler 'âlemin halet-i ru'yeti nedir
didiler imâm-ı a'zam rahmetu
llahi aleyh develü develü
deliller eyitdi nakliyatdan
müsellem tutmadılar şürûh
eyledi delil-i 'aklile inan-
bize bir kimi gün dem içi tûl
metâ' idi gicesi yoğidi
deñiz yüziniñ toğrı maşşud
dan yana giderdi ol
ol dehriler inandılar kimcesiz kimi toğru yürü
mek kahaldür İmam-ı a'zam eyitdi bir kimi kimcesiz bil
mek mahâl oldıysa
uş bubuñ gibi ulu
'âlemler niçe develü nice
bile ya devecisiz nice
var oldılar ol dehr
iler cevâbindan 'âciz olub
dehilerin karhbindan dedi

Yessir lenâ hayra'l-umûr
ve lehû

[6]

Senden erişmezse emân
Oldu kamû işler yamân

Yâ sâhib-i kevn ü mekân
Yessir lenâ hayra'l-umûr

Ey Hâlıkü ferdü's-Selâm
Olsun habîbine selâm

Budur hulûsu o rûz-i kelâm
Yessir lenâ hayra'l-umûr

İkbâlî 'âsîdir garîb
Lûtfundan etme bî-nasîb

Yâ Bâki ü Hayyu'l-Mucîb
Yessir lenâ hayra'l-umûr

[7]

Güfte-i Sultân Mustafa

Der makâm-ı 'Aşîrân

Dâim salât olsun sana
Yâ Rahmeten li'l-'âlemîn

Hâlim benim her dem bükâ
Yâ Rahmeten li'l-'âlemîn

Kâfir diğer cenke bizi
Çöpten sakınmayız gözü

Rahmeyleyip kayır bizi
Yâ Rahmeten li'l-'âlemîn

Bizde libâs-ı eşrefîn
Sancâğı hem pür enverin

İslâm'a eyle himmetin
Yâ Rahmeten li'l-'âlemîn

[8]⁶⁴

Râhat harâm oldu bana
Tâ erişince nusrete

Cânım sana olsun fedâ
Yâ Rahmeten li'l-'âlemîn

Gâzilerimiz Hû deyû
Cân başımız kurbân deyû

Dinin şeref bula deyû
Yâ Rahmeten li'l-'âlemîn

---

⁶⁴ Sayfa kenarında mürekkep dağılmış bir kenar notu var. Okuyabildiğimiz kadarıyla şu şekilde:
Sâhibi 'ârif Muhammed
el-musulî ..... besâkin
.....
sene
972

Mesrûr ola hep ümmetin
Mağbûn ola dîn düşmenin

İçir şerâb-ı kevserin
Yâ Rahmeten li'l-'âlemîn

[9]

İkbâlî ahkâr-ı bendene
Lûtfet garîb efkendene

Yapışmışam dâmânına
Yâ Rahmeten li'l-'âlemîn

Güfte-i Sultân Mustafa

Makâm-ı Evc

Ahsente ey şehr-i mevlîd-i nebî
Geldi senden çün keremler ma'denî

Ona cân ile te'aşşuk edeni
Mazhar etsin lûtfuna ihsânını

Erhâm u vehm-i eşfak oldu ümmete
Cân-ü dilden yapışalım sünnete

Düşmüş iken bu belâkeş-i mihnete
Mazhar etsin lûtfuna ihsânını

[10]

Meclis ü ihsânlarına ermedim
Hâk-i pâyini gözüme çekmedim

‘Âşıkî efkende sîm görmedim
Mazhar etsin lûtfuna ihsânını

Ger kabûl etse salât-ı İslâmımı
İzdiyâd etmezdim âh ü zârımı

Yevm-i berzahda küşâd et râhımı
Mazhar etsin lûtfuna ihsânını

O yed-i nefis-i şevme İkbâlî kulun
Düşmüşüm ‘ısyân-ı câha ver elin

Çün mu‘azzeb olmadın rehber-i evvelin
Mazhar etsin lûtfuna ihsânını

[11]

Güfte-i Sultân Mustafa

Der makâm-ı Nevâ ve Şehnâz

El-meded ey fahr-i ‘âlem
Hem şefî‘a'l-müznibîn

Nâzil oldu hakkına hem
Rahmeten li'l-‘âlemîn

İşidildin vâsfına
Budur lisânımda hemîn

Es-salât ü ve's-selâm

Yâ sâdika'l-va'di'l-emîn

Çağlayıp her dem akar
Bu çeşm-i giryânım benim

Fikredip nâr-ı cahîmi
Havf eder cânım benim

[12]

Ömrüm rûz-i cezâda
Ola hem râhım benim

Es-salât ü ve's-selâm
Yâ sâdika'l-va'di'l-emîn

Dalmışım bahr-i şekâvet
İçre kârım seyyi'ât

Yâ ilâhî sen hidâyet eyle
Bir dem ver necât

Sen şefâ'at kıl garîbe
Ey Rasûl-i kâ'inât

Es-salât ü ve's-selâm
Yâ sâdika'l-va'di'l-emîn

[13]

Ey Rahîm ü lâ-Yezâl
Etme hesâbı bendene

Cân ü dilden özlerim
Ol cism-i pâki görmeğe

Yâ Habîb-i Kibriyâ
Cem‘ et livâ-’i hamdine

Es-salât ü ve's-selâm
Yâ sâdıka'l-va'di'l-emîn

Ümmetinden en hakîri
Bîkesim ben yâ Rasûl

Hazretine ettiğim vird
Salâtî kıyl ü kabûl

‘Âciz-i İkbâlîye
Cennât-i Adne et vusûl

Es-salât ü ve's-selâm
Yâ sâdıka'l-va'di'l-emîn

[14]⁶⁵

Güfte-i Sultân Mustafa
Makâm-ı Segâh ve Hüseyini
Senden erişmezse kerem
N'etsin bu ‘abd-i pür kusûr

---

⁶⁵ Sayfa numarasının yanına "Güfte Sultân Mustafa Segâh ve Hüseyini" şeklinde not yazılmış.

‘Afveyle Rahmân ü Rahîm
N'etsin bu ‘abd-i pür kusûr

Sensin hidâyet eyleyen
Mücrimlere rahmeyleyen

‘Âsîleri ‘afveyleyen
N'etsin bu ‘abd-i pür kusûr

Bizden hatâ dâim olur
Senden sâdır olur ‘atâ

Her rûz-i şeb nâdim olur
N'etsin bu ‘abd-i pür kusûr

[15]

İkbâliyâ dâim-i Hüdâ
Eyle bu cismimi fedâ

Lûtfun umarım dâim
N'etsin bu ‘abd-i pür kusûr

Güfte-i Sultân Mustafa

Der Makâm-ı ‘Acem ve Kürdî

Rûh-i pâk-i Mustafâ'ya
Etmişim cânım fedâ

Bu zebânım her zaman
Eyler ona medh ü senâ

Rûz-i mahşerde bu ‘abd-i kemterin
Etme cüdâ yâ Rasûlallah

[16]

Rûz-i şeb âh eyleyip
Her dem bükâ etmekteyiz

Hem salât hem selâmı
Armağan etmekteyiz

Sen şefî‘u‘l-müznibînsin
Biz günah etmekteyiz yâ Rasûlallah

Mevcûdâtın mefharisin
Enbiyâ’nın sürûru

Sana ‘âşık olanın
Firdevs-i a‘lâdır yeri

Özüne olsun salât
Misl-i emvâc içre yâ Rasûlallah

[17]

Halimiz n'ola ‘aceb ol
Gün ki ‘âlem haşrola

Cümle mahfil beyân ü cümle
Sırlar fâş ola

Yâ ilâhî sen Rasûlün

Kıl bana yoldaş ola yâ Rasûlallah

Sen şefâ'at etmezsen

Hâlimiz müşkil kat'î

Enbiyâlar içre senden

Ümmete müşfik kanî

Bende-'i İkbâle rahmet

Ey şefâ'at menba'i yâ Rasûlallah

[18]

Güfte-i Sultân Mustafa

Der Makâm-ı 'Acem

Dil-i şeydaya söyletsen

Rasûlullah 'aşkdır

Firâkî hicr ile dâim

Derûnî bağı yanıktır

Hilâf olmaz bu da'vâda

Hüdâ billâhdan kadar

Kulun İkbâle yazıktır

Şefâ'at eyle sultânım

Kudûm-i pâkine çeşm

Nisârım rûy-i mâl olsun

Vücûdum cümleten cânım
Fedâdır pâ-y-i mâl olsun

[19]

Yolunda ağlasın her dem
Bu cismim bî-mecâl olsun

Kulun İkbâle yazıktır
Şefâ'at eyle sultânım

Günâhım bî-nihâyettir
Sevâbım zerrece yoktur

Cibâle erse ki cürmüm
Hüdânın rahmeti çoktur

İşim müşküldür gâyet
Ümidim gayrîden yoktur

Kulun İkbâle yazıktır
Şefâ'at eyle sultânım

[20]

Şefâ'at etmeye lâyık
Olup tab-'ı selîmsin sen

Halâs et nâr-ı dûzahdan
Rahîm ve hem Kerîmsin sen

Rasûl-i mürsel-i Hâdî

Beşîr hem Halîmsin sen

Kulun İkbâl'e yazıktır

Şefâ'at eyle sultânım

Güfte-i Sultân Mustafa

Der makâm-ı Evc ve Sünbüle

Ey Hüdâya günbegün

Hâtîm-i diğêr gün olmadan

Tiğ-i fikr ise derûnum

Şerha şerha kesmeden

[21]

Rûz-i şeb mârî ecel

‘Ömrü râhata çıkmadan

Zi'l-günah-ı İkbâlî'yi

‘Affınla eyle behreyâb

‘İzz ü şevketle mükerrerem

Hâkîmî devrân iken

Karışâm hâk ile bir gün

‘Âleme Sultân iken

Bilmezem hâlim n'ola

‘Uryân-ı sergerdân iken

Zi'l-hatâ İkbâlî

‘Affinla eyle behreyâb

[22]⁶⁶

Emrâzı etmek devası

Her dem istiğfâr imiş

Ne elem üzre geçirsin

Hâlık'ın Gaffâr imiş

‘Affeder bunca günâhı

‘Ayb-ı Settâr imiş

Zi'l-günah İkbâlî

‘Affinla eyle behreyâb

Fakr ile mahzûz olurdum

Dehre sultân olmuşum

Hiç gerekmez bu emvâl

Halka unvân olmuşum

[23]

Güfte-i Sultân Mustafa

Der makâm-ı Evc

Çün senin şânın Kerîmdir

Ey Kerîmi lâ Yezâl

---

⁶⁶ Sayfa kenarına yazılmış olan beyitler şu şekilde:
Yola bakmakdan ağardı sanemâ dîde-'i ter
Ağla hey gözlerim ağla ne gelir var ne gider

Tûtî-'i tab'ı belîğa olamazsın peyrev
Durma bu bağda ey bülbül-i şeydâ öte git

Kıl hidâyet bu dil-i gamhâna
Allah'ım emân

‘Aşkının sevdâsına
Düştüm Rahmî lâ yezâl

Kıl hidâyet bu dil-i şeydâya
Sübhânım emân

Yâ İlâhî çün senin
Esmâ-'î Hüsnâ'n 'aşkına

Hem Rasûl-i muktedâ vü
Müctebânın 'aşkına

[24]

İkbâlî'ye lûtfeyledin
Göz yaşına rahmeyledin

Müşrikleri kahreyledin
Hamdolsun Allâh'ım sana

Güfte-i Sultân Mustafa

Der makâm-ı Evc

Mübtelâ oldu gönül Sultân
‘Âlem zâtına

Ağla hüznîyle mahaldır
Çünkü düştün derdine

‘Ömrüme minnet benim bin
Cânım olsa vermeğe

Yâ şefâ‘at ma‘denî
Rahmeyle Allah ‘aşkına

[25]

Bende-i semend-i gaflete
Etrâfımız cümle kusûr

Def‘ eyle yâ Râb hüznümüz
Yerine ihsân et sürûr

Gûş-i mevtâyâ erince
Muvahhâş-ı esvât-ı suver

Yâ şefâ‘at ma‘denî
Rahmeyle Allah ‘aşkına

İzdiyâd oldu benim
Derdim ile ma‘siyetim

Dertlere dermân olan
Eyle kabûl tesalliyetim

Bî-kes ü bî-mârınım
Gitti huzûr-i râhatım

Yâ şefâ'at ma'denî
Rahmeyle Allah 'aşkına

[26]

Çeşm-i kudretle yâ İlâhî
Sen nazar kıl hâlîme

Dil-i harîk oldu yâ hû
Bak bu benim yanışıma

Nefsî nefsî günü kim
Fâ'ide yok kardaşıma

Yâ şefâ'at ma'denî
Rahmeyle Allah 'aşkına

Dergâhında bu du'âm
Makbûl olur mu bilmezem

Yaş yerine kan akar
Bu dîdelerden silmezem

Dost yoluna oldu
Fedâ İkbâlî kimdir bilmezem

Yâ şefâ'at ma'denî
Rahmeyle Allah 'aşkına

[27]

Güfte-i Sultân Mustafa

Der makâm-ı Muhayyer

Lûtfuna kaldı işim

Yâ Vâhide'l-Hakka'l-Kerîm

Mağlûb nefsim şimdi bin

Estağfirullah yâ Rahîm

Ehl-i mahşer duymasın

Yâ Rab mestûr eyle kim

Seyyi'âtım bi-hesâb

Estağfirullah yâ Rahîm

Sırrıma a'lemsin Allâh'ım

Nihân olmaz sana

Şüphemiz yok Hayy ü Bâkî'sin

Fenâ gelmez sana

[28]

Bendelikden gayrı 'abdin

Hiç eli ermez sana

Düşmüşüm ben destimâl

Estağfirullah yâ Rahîm

Vezn ola bunca günâh

Mîzân kefe konulur

Onda yoktur fâide
Bunda gerekdir tevbeler

Yürü cennet bâğına
Mağfûrsun sen diyeler

Böyledir ‘ayn-i ümîd
Estağfirullah yâ Rahîm

Yalvarıp dergâh-ı Hakk'a
Çâk-i hâk olsam n'ola

Her vakit her sâ'at içre
Giryezâr olsam n'ola

[29]

Rahmetin deryâsına bu bende
Gark olsam n'ola

Etme mahrûm yâ İlâhî
Estağfirullah yâ Rahîm

Derd-i mend İkbâlî her dem
Ma'siyeti bârın geçer

Mağfîret beyte deyû dil
Tevbeler tahmiz eğer

Böyle kalırsa dirîğâ

Kâmetim dârin eğer
Âb-ı rahmetle sula
Estağfırullah yâ Rahîm

Der makâm-ı Hicâz

Tevfîk eyle sultânım
Bulsun nizâm ahvâlîm

[30]

Her derdime dermânım
Sensin yâ Hakîm Allah

Islâh eyle ef'âlim
Uysun şer'a a'mâlim

Çün vâkıf-ı esrârım
Sensin yâ 'Alîm Allah

Firkatinle dilhasta
Oldu gâyet şikeste

Mu'inî her nefesde
Sensin yâ Mu'in Allah

Sür kalbimden ağyârı
Doldur ona envârı

Ey cümlemin Gaffârı
Sensin yâ Gafûr Allah

Raûfî kulun ednâ
Lûtfun umar ey Mevlâ

[31]

Ona maksat aksâ
Sensin yâ Maksûd Allah
Der makâm-ı Bûselik
Sen cânından doymadan
Cânân arzû kııarsın

Belden zünnâr kesmeden
Îmân arzu kııarsın

Men ‘arefe nefseh
Dersin illâ değılsin

Melâ’ikeden yukarı
Seyrân arzû kııarsın

Bilmedin sen seni
Sedefde ne gevhersin

Mısır’a sultân olmadan
Ken‘ân arzû kııarsın

[32]

Tıfl-ı nevrete gibi
Eteğın at edinip

Meydân ele girmeden

Cevlân arzû kılarısın

‘Aşık Yûnus her derde

Eyyûbleyin sabreyle

Derde katlanmaz isen

Dermân arzû kılarısın

Der makâm-ı Sabâ

Ravzana çün yüz süren bulur emân

El-emân ey fahr-i ‘âlem el-emân

Her gelen dil hasta bulur tâze cân

El-emân ey fahr-i ‘âlem el-emân

Eylesin bir kere lûtfunla nazâr

Hiç derûnûmda kalır mı bir keder

[33]

Kıl şefâ‘at Hak'dan ey nûr-i basar

El-emân ey Fahr-i ‘Âlem el-emân

Mazhâr olmak isteyip esrârına

Çün ki geldik kabır-i pür envârına

Merhametle kıl nazar züvvârına

El-emân ey Fahr-i ‘Âlem el-emân

Oldum ‘aşkınla diyârımdan cüdâ

Tâ cenâb-ı ravzana olam sezâ

Hamdũ lillah ki nasib etti bana
El-emân ey fahr-i 'âlem el-emân

Onda kim medfûn ola nâzûk-i tenin
Cennetü'l-a'lâya benzer medfenin

Derviş 'Abdullah garîbindir senin
El-emân ey fahr-i 'âlem el-emân

[34]

Der makâm-ı Gerdâniye

Câm-ı lâden mest olup âyine-i 'irfân eyleriz
Yüz sürüp dergâh-ı Hakk'a hâk-ı nemnâk eyleriz

Ehl-i derd-i zâhil-i 'îşe-'i yâr olup bâr olmayız
Gam şarâbın nûş edip matba-'ı ferahnâk eyleriz

Suz-i dîl bâ-çeşm-i giryân herkesin hâli değil
Âh edip vakt-i seherde hırkamız çal eyleriz

'Afv ü Gufrâna muvaffak olmak için rûz-i şeb
Ederiz Hakk'a niyâzı dönmez hâl eyleriz

Bakmayız seb'i şidâdın bu nigâr u nakşına
Dide-'i 'ibret-i küşâde seyr-i eflâk eyleriz

Cây-ı râhat sanma ey dîl bu harâb-ı âbâdesin
Gelmişiz dâr-ı fenâya terk-i emlâk eyleriz

[35]

Hâfızâ gel derdin ızhâr eyleyip fâş eyleme
Her kişinin cünbişinden hâlin idrâk eyleriz

Der makâm-ı ‘Aşîrân

Şol gönül kim mübtelâdır
Derd-i ‘aşk Allah olur

Derdine dermân bulunca
İşi âh ü vâh olur

Bağ-ı ‘aşkdan eyleyip zâr
Hezâr bin zâr eyle

Dâimâ güftâr-ı tevhid ile
Zikrullah olur

Semme vechullah sırrın
Cân ve dil etse şühûd

Cümle eşyâ dîdeye
Mir’ât-i zât Allah olur

[36]

Tâlib-i didâr olan
Ey derdimendî Keşfî bugün

Mâ vesa‘nî remzinin
Esrârına âgâh olur

Der makâm-ı Bûselik ‘aşîrân

Cilvegâh-ı sînede
Devrân eder efkârı hû

Tûr-i dilden zâhir olur
Şu'le-'î envârı hû

Sûfî-'î sâfî ki vecdî
Hâletle devreder

Sân melekdir 'arş-ı a'lâda
Eder refîâr-ı hû

[37]

Hicr ile eyler derûnu
Sînede çün ney firâk

Mevlevî eyler semâ'ı
Gûş edip esrârı hû

Vuslat-ı dîdâr-ı cânân
Eyledikçe arzû

'Âşıkın sermâyesidir
Dâ'imâ ezkârı hû

Cehr ile tevhîdine 'Abdülhayy'in
Dahl eyleme

Hissedâr olan tecellîden

Izhârî hû

[38]⁶⁷

Der makâm-ı Evc

Ey sanem n'oldun câna kastın var

Bağrımı deldin kâna kastın var

Bâşım önünde çevgân elinde

Çalmadan gayrı yâna kastın var

Gör beni n'oldum sararıp soldum

Vasl umarken hicrâna kastın var

Bu vücûdumu odlara yaktın

Ben de bildim bir yâna kastın var

Tiğ-i gamzenle doğradın bağrımı

Cism-i cânım kurbâna kastın var

Onmadık bâşım kavgâya saldın

Pâdişâhım seyrâna kastın var

Bu Niyâzi'i ağılattığından

Anlanur kim ihsâna kastın var

[39]⁶⁸

Der makâm-ı Bûselik'aşîran

Rûy-i dil-i mihnetle siyâh eyleme yâ Rab

⁶⁷ Sayfa numarasının yanına "Evc" yazılmış.

⁶⁸ Sayfa numarasının yanına "Bûselik'aşîran" yazılmış.

Ahvâlimizi gamla tebâh eyleme yâ Rab

Lûtfet kasîr-i cism-i gülzâr-ı fenâda

Âdem ki mûrg-i günâh eyleme yâ Rab

Şebdîz-i ümmîd-i şeb-i rûz-i arsa-i gamla

Âlûde-i hâşâk giyeh eyleme yâ Rab

Bu Zihnî'i sevdâzedenin bahr-i emelde

Bâzûlarını vakf-ı şînâh eyleme yâ Rab

Der makâm-ı Dûgâh

Yâ İlâhî âsitânın hastaya dârü's-şifâ

Şerbet-i vaslın içenler buldu her derde devâ

Bahr-i rahmet katresi yanında cümle yok olur

Her ne denli çok olursa bizde cürm ile hatâ

[40]

Ger ziyâ-'i şems-i zâtın ermezse sâlike

Nice kat' eder menâzil kande erişir 'atâ

Mahz-ı fazlından İlâhî vakfet esrârına

Edelim her hâliyle sırr-ı Rasûl'e iktidâ

Zerre görünmez Fenâ'î iş bu 'âlem 'ârife

Bir demine vuslatın iki cihân olmaz bahâ

Der makâm-ı Evc

'Aşk ile dâim edersem âh ü vâh

Ben Rasûl-i müctebâya 'âşıkım

Râh-ı 'aşk içre tenim etsem tebâh
Ben safiyyü'l-asfiyâya 'âşıkım

Ey Rasûl-i enbiyâ-i bâ-safâ
Ey zuhûrun 'âleme oldu ziyâ

[41]

Ey kamûya oldu eltâfin vefâ
Sen keremkân-ı sehâya 'âşıkım

Sensin ol şâhı cihânın mefhari
Zât-ı esmâ vü sıfâtın mazharı

Evvelin ve âhirinin serveri
Sen imâm-ı muktedâya 'âşıkım

Bülbül asâ eyleyip âh ü figân
Eylesem hâk-ı rehinde terk-i cân

Derviş Ahmed virdin olsun her zaman
Ben Muhammed Mustafâ'ya 'âşıkım

[42]⁶⁹

Der makâm-ı Evc

Ey tarîkat erleri ey hakikat pirleri
Bir nişân verin bana ol bî-nişân-ı kandedir

Kandedir dostun ili kande açılır gülü

⁶⁹ Sayfa numarasının yanına "Evc" yazılmış.

Dost bahçesi bülbülü gül-i hândân kandedir

Aradım bahr u berri bulmadım ben bu sırrı
Cism-i cândân içeri gizli sultân kandedir

Bildim ki cân tendedir ten cân ile zindedir
Ammâ n'idem bilmedim cânâ cânân kandedir

Bu Mısırlı'ye cân olan sırrında sultân olan
Dini hem imân olan ol bî-mekân kandedir

[43]⁷⁰

Der makâm-ı 'Acem

Şeb-i kadrî görem dersen seher vakti niyâz eyle
Murâdına irem dersen seher vakti niyâz eyle

Yüzün yere sürüp ağla demâdem ciğerini dağla
Akar sular gibi çağla seher vakti niyâz eyle

Gece gündüz figân eyle gözünden kân revân eyle
Gel dövün hazân eyle seher vakti niyâz eyle

Feriştehler görüp yerde gerek bahr ve gerek berrde
Olup bîdar kalsan da seher vakti niyâz eyle

Olur hakdan sana ihsân eder derdine hem dermân
Gezersin dâima hândân seher vakti niyâz eyle

---

⁷⁰ Sayfa numarasının yanına "'Acem" yazılmış.

Ola gör zikrile demsâz-ı makâm-ı asla kıl pervâz

Olursun Hâfızâ mümtâz seher vakti niyâz eyle

[44]

(Başlık yok)

Mü'minîne ettiğin

Va'd-i kerîmin aşkına

Kıl hidâyet bu dil

Anınçün ma'bûdüm emân

Lücce-i 'ısyâna gark

Oldu bu İkbâlî kulun

Yüzü kara cürm-i hiçtir

Bu 'abd-i 'âcizin

Rûz-i mahşerde meded eyle

Emîn-i Ahmed'in

Kıl hidâyet bu dil

Şeydâya maksûdum emân

[45]

Güfte-i Sultân Mustafa

Der makâm-ı Nikrîz

Müstağrak oldum lûtfuna

Hamdolsun Allah'ım sana

Subh u mesâ in'âmına

Hamdolsun Allah'ım sana

Rabbim bana oldun nasîr

Güç işlerim ettin yesîr

Lâyık değilken ben hakîr

Hamdolsun Allah'ım sana

Bu nusret-i 'uzmâyı gör

Gamgîn iken şâdlığı gör

Mesrûr ile 'avdeti gör

Hamdolsun Allah'ım sana

[46]

Der makâm-ı Nevâ

Milk-i bekâdan gelmişem

Fânî cihânı n'eylerem

Ben dost cemâlin görmüşem

Hûrî-i cinânı n'eylerem

Vahdet meyinin cür'asın

Ma'sûk elinden içmişem

Ben dost kokusun kokmuşam

Müşk-i hutâmı n'eylerem

İbrahim'im Cebrâil'e

Hiç ihtiyacım kalmadı

Muhammed'im dosta gider

Ben tercümânı neylerem

[47]

Eyyûb'leyin ma'sûkunun

Cevrin tehammül eyleyip

Cercis'leyin dost yoluna

Çıkmayan cânı n'eylerem

'Îsâ gibi dünya koyup

Gökleri seyrân eyleyem

Mûsa-'i didâr olmuşam

Ben len terânî n'eylerem

'Âşık Yunus ma'sûkuna

Vuslat bulunca mest olur

Ben şişeyi çaldım taşa

Nâmus u 'ârî n'eylerem

[48]

Der makâm-ı Hüseyinî

Gerekmez 'âlemin nakşî gönül kurb-i visâl ister

Arada olmasın nâşî gönül kurb-i visâl ister

Tecellî-'i cemâl olsa tesellî-'i visâl olsa

Gönül maksûdunu bulsa gönül kurb-i visâl ister

Kim oldur cümlemin şâhı bana mahremdi dergâhı

Derûnî ederim âhı gönül kurb-i visâl ister

ve lehû

[49]

Ve lehû

N'iderler hûrî-i gılmânı ki zîrâ eğlemez cânı

Akar durmaz gözü kanı gönül kurb-i visâl ister

Gel Osman kıl talep anı kim oldur cümlemin hânı

Bu varlıktan edip fânî gönül kurb-i visâl ister

Tesbîh-i 'Acem

Sübânel-Melikü'l-Mevlâ

Sübânel-Melikü'l-A'lâ

Yâ Kerîm Allah Yâ Rahîm Allah Yâ 'Azîz Allah

Merhabâ merhabâ şehîr es-sıyâm merhabâ

[50]

Der makâm-ı 'Aşîrân

Yine bir sevdâya düştüm

'Aşkın elinden elinden

Yine 'ummân olup taşım

'Aşkın elinden elinden

Seherlerde ağlayayım

Cığercığım dağlayayım

Sular gibi çağlayayım
'Aşkın elinden elinden

Ateş-i 'aşk ile yandım
Güyyâ Mecnûn'a döndüm

İki cihândan usandım
'Aşkın elinden elinden

[51]

Özümü deryâyâ saldım
Ona gavnâs olup daldım

Pîrlikte hayrette kaldım
'Aşkın elinden elinden

Dervîş Himmet biçâredir
Cihân içre âvâredir

Hem yüreği pür-yâredir
'Aşkın elinden elinden

[52]

Der makâm-ı Gerdâniye

Seyreyledim âfâkı
Gördüm nice müştâkı

Yâ Dâim Yâ Bâkî
Dîdârına müştâkım

Sûzân-ı firâkımla
Oldu bu ciğer püryân

Dil teşne yürek yandı
Onulmadı bu hicrân

Halâs eyle nârından
Ayırma civârından

Cennette cemâlinden
Bizi mahrûm eyleme

[53]

Mâdem ki cân tendedir
Cevrim ve 'ısyân bendedir

Lûtf ve ihsân sendedir
Bizi mahrûm eyleme

Budur esmânın hası
Siler kalbinden pası

İsm-i a'zam du'âsı
Lâ ilâhe illallah

[54]

Der makâm-ı Nevâ

Dil ü cân hiç karar etmez
Tecellî eyle Yâ Allah

Eşîğinden firâr etmez
Tecellî eyle Yâ Allah

Cemâlin fikrine düştüm
Îlâhî gayrıdan geçtim

Kanat açıp sana uçtum
Tecellî eyle Yâ Allah

N'ider 'âşık hayâlâtı
Cemâlidir münâcâtı

N'ider ma'sûk makâlâtı
Tecellî eyle Yâ Allah

[55]

Dilhânesin seyrân eyle
Ken'ân ilin vîrân eyle

Yûsuf'u Mısır'a hân eyle
Tecellî eyle Yâ Allah

Çün 'âşıktır sana Ya'kûb
Yüzün göster eyâ Mahbûb

Yine sensin sana matlûb
Tecellî eyle Yâ Allah

[56]

Der makâm-ı Nevâ

Ey garip bülbül diyârın kandedir
Bir haber ver gülizârın kandedir

Sen bu ilde kimseye yâr olmadın
Var senin elbette yârın kandedir

Arttı günden güne efgânım benim
Ah ü efgân oldu mu'tâdın senin

'Aşk içinde kimdir üstâdın senin
Bu senin sabr u karârın kandedir

[57]

Bir enîsin yok 'acep hasrettesin
Râhâtı terk eyledin mihnettesin

Gece gündüz bilmeyip hayrettesin
Yâ senin neyl ü nehârın kandedir

Ne göründü güne karşı gözüne
Ne büründü baktığınca özüne

Kimse mahrem olmadı hiç râzına
Bilmediler şehsüvârın kandedir

Gökte uçarken seni indirdiler
Çâr-ı 'unsur bendlerine urdular

[58]

Nûr iken adın Niyâzî koydular

Şol ezel ki i'tibârın kandedir

Der makâm-ı Nevâ

Fetholunca haktan yana yolumuz

Gönül sabreyle sabreyle bir zaman

Açılınca dost bağında gülümüz

Gönül şükreyle şükreyle her zaman

Haktan erse kula bir gün sa'âdet

Erişince cezbe ile 'inâyet

Kalmaz yolda lâ-büd bulur hidâyet

Gönül sabreyle sabreyle bir zaman

[59]

Menâzil-i merâtibe varınca

Makâmâtı türlü türlü görünce

Murâdına maksûduna erince

Gönül sabreyle sabreyle bir zaman

N'ola tâlib eyle 'âşık yanarsa

Şerâb-ı vahlına her dem kanarsa

Eğer 'aşk ateşi sinen delerse

Gönül sabreyle sabreyle bir zaman

Nûr-i Hak'la Tâlib ere murâda

Yetişince ol hazretten irâde

Gide hicâb kalmaya hiç irâde
Gönül şükreyle şükreyle her zaman

[60]

Der makâm-ı Nevâ

Bilmem n'ideyim 'aşkın elinden
Kande gideyim 'aşkın elinden

Dinle zârımı kodun 'ârımı
Verdim serimi 'aşkın elinden

Vârim vereyim kadre ereyim
'Uryân olayım 'aşkın elinden

Meskenim dağlar gözyaşım çağlar
Durmaz kan ağlar 'aşkın elinden

Kaddim yây oldu bağrım nây oldu
İşim vây oldu 'aşkın elinden

Yûnus'un sözü kan ağlar gözü
Göynülmüş özü 'aşkın elinden

[61]

Der makâm-ı Nevrûz

Rabbinden olur ihsan
Ey dil yine mahzûnsun

Derdine olur dermân
Ey dil yine mahzûnsun

Hak'dır seni vâ' eden
Bî-sabr u karâr eden

Tevhîd ile pür-nûr eden
Ey dil yine mahzûnsun

Îmâna eren sensin
'İrfânı bulan sensin

Didârı gören sensin
Ey dil yine mahzûnsun

Tevhîd ile pür-nûr ol
'İrfân ile ma'mûr ol

[62]

Didâr ile mesrûr ol
Ey dil yine mahzûnsun

'Abdülhay eder âhı
Bulmaya Hakk'a râhı

Sevmiş güzel Allah'ı
Ey dil yine mahzûnsun
Gönlüm yine mağmûmsun

Der makâm-ı 'Uzzâl

Edip ‘âşıklara ihsan-ı külli
Tecellî eyle sultânım tecellî

[63]

Bula her biri ‘aşk ile tesellî
Tecellî eyle sultânım tecellî

İçir ‘âşıklara sahbâ-ı zâtî
Ki farketmez olalar kâinâtı

Müyesser eyle ol âb-ı hayâtı
Tecellî eyle sultânım tecellî

Nakâyısdan münezzeh zâtın için
Kerem kıl Nûrî'ye ey ferd-i bî-çûn

Cenâbından gelen âyâtın için
Tecellî eyle sultânım tecellî

[64]

Der makâm-ı ‘Uzzâl

Hakk'a teslim etmeyen cân ü dilin
Can gözüyle görmedi cânân eyleyen

Sıdk ile bir kâmilin vardık ilin
Bulmak istersen eğer Mevlâ yolun

Gelin zikri dikip bağ-ı dile
Gonca’i maksûdunu Hak’tan dile

Kalb-i rûha ver safâ tevhîd ile
Dermek istersen eğer ‘irfân gülün

[65]

Koy hevâyı ey gönül insâfa gel
Tâ beni bu gaflet-i sehv ü zelev

Ey Gafûrî oldun esrâra mahal
Er görün vuslat iline menzilin

Der makâm-ı Evç

Bulan özünü gören yüzünü
Bir yüzü dahî görmek dilemez

Gaflette olan hayrette kalan
‘Aklın diremez kendin bilemez

Her şâm u seher odlara yanar
Hem benzi solar ağlar gülemez

[66]

‘Âşık ola gör sâdık ola gör
Cehd eylemeyen menzil alamaz

Meftûn olalı Mecnûn olalı
Bu Mısıri dahî ‘akla gelemes

Der makâm-ı Evç

Sürüp dergâhına rûy-i siyâhım
Umarım ‘afvola cürm ü günâhım

Penâhım Hâlık'ım Rabb'im Allah'ım

Hüdâvendim efendim pâdişâhım

[67]

Eğer sen eylemezsen derde dermân

N'etsin n'eylesin bî-çâre insan

Yine senden olur her lûtuflar ve ihsân

Hüdâvendim efendim pâdişâhım

Gafûrî'nin edip derdine tımâr

Cemâlin nûruna eyle sezâvâr

Keremlerle lûtuflar eyle her bâr

Hüdâvendim efendim pâdişâhım

[68]

Der makâm-ı Evç

Derde dermân ister isen derde er

Yine derd-i 'âşıkın dermân bil

Câna cânân ister isen pîre er

Ona mürşidsiz erilmez şöyle bil

Mürşide er gözle sözün cânla

Nutkunu fehmeyleyip esrâr bil

Niceler pîrini görüp bilmedi

Gâfil olma pîrini merdâne bil

Nûrî Hakk'ı görmek istersen eğer

Ona mazhar-ı kâmil-i insan bil

[69]

Der makâm-ı Evç

Sensin evc-i risâlâtın mâhı

Can fedâ sana Yâ Rasûlallah

Sensin ümmetlerin şehinşâhı

Can fedâ sana Yâ Rasûlallah

Gonca-'i gülşen-i safâsın sen

Gevher-i bahr-i astafâsın sen

Cümle mahlûka pîşvâsın sen

Can fedâ sana Yâ Rasûlallah

Derd-i 'aşkınla dil helâk olsun

Tîğ-i firkatle sine-çâk olsun

Cümle vârim yolunda hâk olsun

Can fedâ sana Yâ Rasûlallah

[70]

Bir nigâh eyle cân-ı bîmâra

Eyle lûtfunla derdime çâre

Kıl şefâ'at Nahîfî-i zâre

Can fedâ sana Yâ Rasûlallah

Der makâm-ı 'Irâk

Ko yaksın küllü cismim zâr-ı hicran

Gönül sabreyle sabreyle sabûr ol

Olur elbette bir gün vasl-ı cânân
Gönül sabreyle sabreyle sabûr ol
Gönül şükreyle şükreyle şekûr ol
ve lehû

[71]

Ne kanlar nûş olunmuştur bu ilde
Ne ateşler saçılmıştır bu belde

Ne gurbetler çekilmiştir bu yolda
Gönül sabreyle sabreyle sabûr ol

Ciğerde kân zahm ü mihnet yâr
Gönül sabreyle sabreyle sabûr ol

Ona 'âşık denir mi eyle insâf
Gör nâr-ı 'aşka yanıp olmaya sâf

Özünden kân-ı dâğ-ı firkat yâr
Gözünden kân-ı eşkin hasret yâr

Bu Nazmî-veş edip tebdîl-i evsâf
Gönül sabreyle sabreyle sabûr ol

[72]

Tesbîh

Der makâm-ı Bayâtî

Künnâ zevâtü'r-raşed

Nilnâ hayâte'l-ebed

Şehru's-sıyâm kad etâ
Bi'l-cûdi min bahri'l 'atâ

Lemmâ bed'e min Ahmed
Envâr-ı sırrı's-Samed

Ehlen ve sehlen merhabâ
Envâr-ı sırrı's-Samed

Rasûlinâ Muhammed habîbinâ Muhammed
Şefî'inâ Muhammed Ahmed kad câ'enâ bi'l-meded

Rasûlinâ Muhammed habîbinâ Muhammed
Şefî'inâ Muhammed kad câ'enâ bi'l-meded

[73]

Der makâm-ı Hüseyinî

'Aşk ile dilerim senden
Tecellî eyle yâ Allah

Geçelim cân ile tenden
Tecellî eyle yâ Allah

Bizi ölmezden ön öldür
Ledün deryâsına daldır

Yüzünden burka'ı kaldır
Tecellî eyle yâ Allah

Bizi kıl ‘âşık-ı âvâre
Dahî miskîn-i bî-çâre

Kamû varlık kalır yâre
Tecellî eyle yâ Allah

Bizi ölmezden ön öldür
Gizli sırrı ‘ayân eyle

Vucûd-i şehrin vîrân eyle
Tecellî eyle yâ Allah

[74]

Dilhânesin nûr eden
Gönül mülkûn ma‘mûr eden

Yusuflu Mısır’a hân eden
Tecellî eyle yâ Allah

Bu mahzûn bende’i Ya’kûb
Yüzün göster eyâ mahbûb

Yine sensin sana matlûb
Tecellî eyle yâ Allah

[75]

Der makâm-ı ‘Uşşâk

Hak nûrudur rehber bize
Nûrîleriz Şemsîleriz

Necm-i Hüdâ derler bize
Nûrîleriz Şemsîleriz

Dünyâya düştü nûrumuz
‘Aşk muhabbet Tûr’umuz

Nûrun ‘alâ nûrin nûrumuz
Nûrîleriz Şemsîleriz

Hükm-i şerî‘atte reşîd
‘İlm-i tarîkatte ferîd

Sırr-ı hakîkatte vahîd
Nûrîleriz Şemsîleriz

[76]

Ef‘âlimiz fi‘l-i savâb
Akvâlimiz faslû‘l-hitâb

Bizde bizde kitâb
Nûrîleriz Şemsîleriz

Ebû Hanîfe mezhebimiz
Halvetî-zevk meşrebiz

Nazmî tarîk-i Hak’dan biz
Nûrîleriz Şemsîleriz

[77]

Der makâm-ı ‘Uşşâk

Aç gözün gafletten uyan
Felâh bulmaz nefse uyan

Sırr-ı tevhîd olsun ‘ayân
Gel tevhîd ede gör tevhîd

İsr-i evliyâyı izle
Âdâb-ı tarîki gözle

Tecellî-’i zâtı özle
Gel tevhîd ede gör tevhîd

Geç bu fânî ‘alâyıkdan
İz’an et bil hakâyıkdan

Gûş et hak sözü Sâdık’dan
Gel tevhîd ede gör tevhîd

[78]

Der makâm-ı Nevâ

Genc-i ‘aşkdır hâne-’i dil-i halka ızhâr eylemem
Hâl-i dîl-i dânâ sözünden gayri iş’âr eylemem

Yandram küllî vücûdum duymaya ağıâr-ı ‘aşk
Şem’ine pervâneyim ol yârin inkâr eylemem

Lâ ile nefy eyledim cümle sivâ endişesin
Dembedem illâdan özge gayrı efkâr eylemem

Firkat-i feyz-i celâlin mazharıdır bu gönül
Vuslatındır matlabım ben gayrı bâzâr eylemem
[79]

Der makâm-ı Bayâtî

Musahhar emrine hep cümle eşyâ
Senindir kul senindir hüküm efendî

Elin altındadır dünyâ vü ukbâ
Senindir kul senindir hüküm efendî

Ne istersen edersin kudretin var
Her işte nice nice hikmetin var

Esirgersin ‘ibâdi rahmetin var
Senindir kul senindir hüküm efendî

[80]

Kiminin derdine tımâr edersin
Kimine ateşi gülzâr edersin

Kimini Mustafâ muhtâr edersin
Senindir kul senindir hüküm efendî

Kiminin derdine dermân edersin
Kimine rahmet ve gufrân edersin

Hüdâyî’ye ‘atâ ihsân edersin
Senindir kul senindir hüküm efendî
[81]

Der makâm-ı Hüseyinî

Hevâ sahrâsı içinde dîn ü gün
Yürüyorum gâh 'âkil gâh mecnûn

Nazâr kılmaz isen ey ferd-i bî-çûn
Bana veyl fe-veyl sümme veyl

Bu nefsimden kime feryâd edem ben
Yüzüm karasını ya Râb neylem ben

Eğer bu cürm ile hâke girem ben
Bana veyl fe-veyl sümme veyl

[82]

Yarın mahşerde bu hırs ve hevâdan
Tenim odlara dutunca dört yandan

Şefâ'at olmaz ise Mustafâ'dan
Bana veyl fe-veyl sümme veyl

Yolumuz dosta doğru varmaz ise
Yüzün karası ağarmaz ise

İşimiz ger-Hüda uğramaz ise
Bana veyl fe-veyl sümme veyl

Olû ben sîne girince Hayâlî
Dilimin kalmaya zerre mecâlî

Bulunur ‘amelden şöyle hayâlî
Bana veyl

[83]

Der makâm-ı Hüseynî

Çün sana gönül mübtelâ düştü
Derd-i gam bana âşinâ düştü

Zühd ü takvâya yâr idim evvel
‘Aşk ile benden hep cüdâ düştü

Nice terk etsin ‘aşkı şol ‘âşık
Ona karşı sen mehlîkâ düştü

‘Aşka ‘uşşâkı da‘vet etmişsin
Can kulağına bir sadâ düştü

[84]

Vâ‘iz eder gel ‘aşkı terk eyle
N’ideyim sabrım bî-vefâ düştü

Vechini görsem dağılır ‘aklım
Zülfün ona çün muktedâ düştü

Kim seni buldu kendi yok oldu
Vaslına ey dost can bahâ düştü

Bu Niyâzi’nin hiç vücûdundan
Zerre komadı hep yaka düştü

[85]

Der makâm-ı Rehâvî

Visâlin zevkini eyle müyesser
Kerem senden 'inâyet eyle Mevlâ

Ola nûrunla çeşm-i cân münevver
Kerem senden 'inâyet eyle Mevlâ

Geçir fazlın eyle gayrı hevâdan
Halâs eyle gönül kayd-ı sivâdan

Bî-küllî mahv ola benlik aradan
Kerem senden 'inâyet eyle Mevlâ

[86]

Refîk olursa ger 'avn-i ilâhî
Ki sâlik tayyederse demde râhî

Garîb bu sensin pend ü penâhî
Kerem senden 'inâyet eyle Mevlâ

Tûtî-'î tab-'ı belîğa olamazsın pey-rev
Durma bu bağda ey bülbül-i şeyda öte git

Kande varsa 'âşık-ı nâlân cânânın arar
Derdiyle bîmâr olan elbette dermânın arar⁷¹

[87]

Der makâm-ı Rast

⁷¹ Fenâyî Cennet Efendi'ye ait olduğu tespit edilen bu ilahinin "Tûtî-'î tab-'ı belîğa olamazsın pey-rev" sözlerinden itibaren başlayan son iki beyitinin, güftekarı tespit edilemeyen başka bir güfteye ait olduğu bilgisine araştırmalar neticesinde ulaşılmaktadır.

Ey cemâlin matla-‘ı hurşid-i ikbâl-i kerem
V'ey cebînin âfitâb-ı hâdî-'i hulledâdım

Öyle mecnûn visâl olmuş ki divâne gönül
Va'd ü vasl anlamaz fark eylemez lâ ve ne'am

Bir gubâr-ı kemter âmennâ hâk-i pâyin olmaya
Kan döker hasretle çeşm-i intizârım dembedem

Onun çün 'âlî oldu kadr-i 'arş-i a'zamın
Leyle-'i isrâda onu eyledin zîr-i kadem

[88]

Yâ Rasûlallah beni şâyân-ı dest-i lûtfun et
Kim esîr derde 'ısyânım hevâyı mâdâm

Cân ü bâşım dahî kurbânın Selîm asâ benim
Hep fedâ olsun yolunda cümle vârim biş ü kem

[89]

(Başlık yok)

Sînesi dâğına merhem urmadı
N'eylesin bî-çâre 'âşık n'eylesin

Bağrının başına yaram urmadı
N'eylesin bî-çâre 'âşık n'eylesin

Bir onulmaz derde düşmüştür gedâ
Şerh olunmaz dil ile olmaz edâ

Senden olmazsa 'inâyet ey Hüdâ
N'eylesin bî-çâre 'âşık n'eylesin

Nice bulsun 'âşık şeydâsını
Havâcesi müstağnîdir çün kavl-i denî

[90]

Bende-i miskîn kanî Mevlâ kanî
N'eylesin bî-çâre 'âşık n'eylesin

Gül gül vücûdunun hânesi
Yâ nesi kaldı fakîrin yâ nesi

Şem-'i 'aşka yandı dil-i peymânesi
N'eylesin bî-çâre 'âşık n'eylesin

Kılarsa 'âlemi nûr-i cemâlî
Görür ise nûrunu vech-i celâlî

Nicesi sabr ede Nûri bî-mecâlî
N'eylesin bî-çâre 'âşık n'eylesin

[91]

Der makâm-ı Rast

Oldu zâtın çünki mahbûb-i samed
Yâ Rasûlallah şefâ'at kıl meded

Lûtfunu ihsânını ettin sened
Yâ Rasûlallah şefâ'at kıl meded

Rahmeten-li'l'âlemîn oldun şehâ
Müznibîne şâfi-'i rûz-i cezâ

Sevdi halk etti seni ol kibriya
Yâ Rasûlallah şefâ'at kıl meded

[92]

Zâtını medh eylemişken zül'-celâl
Na'tin etmek ister 'Abdülhay-yi muhâl

Rûz-i mahşerde eğer göster cemâl
Yâ Rasûlallah şefâ'at kıl meded

Der makâm-ı Pençgâh

Cân ü dîl şehrine ezelden eyledi yağma-yı 'aşk
Ol vechden düştü bu 'âlemlere kavgâ-yı 'aşk

[93]

Derde düşendir bilenler ehl-i derdin hâlini
Görünce 'akılları mecnûn eder leylâ-yı 'aşk

Gel gülistânı Sîrîn ile çık kafesten ey hezâr
Cennet-i kudse 'urûc et bulasın me'vâ-yı 'aşk

Zâhir olup sırrımız 'âlemlere fâş eyledi
Hem-dem olanlar bu sırra nokta-'i sevdâ-yı 'aşk

Çünkü mevcûdu nutk imiş 'âlemde 'aşkı kâ'im-i makâm
Bize bildirdi Fenâyî rehberi Mevlâ-yı 'aşk

[94]

Der makâm-ı Hüseynî

Hâb-ı gafletten uyar uyanayım
Mâsivâdan cümleten usanayım

Firkatinle nice bir divâneyim
Şerbet-i vaslın içir uslanayım

Mâsivâdan el çek ey ‘âşık-ı kesel
Zikr ü fikrin Hakk'a olsun muttasıl

Ol kadar hayrette kalsın cân ü dil
Kande bakarsan efendim sââyım

[95]

Padişâhsın bilirsin sâdıkı
Sen bilirsin bizim vasla lâyıkı

Hüsnüne pervâne kıldın ‘âşıkı
Gör murâdın yakmak ise yanayım

İsteyecek bir fakîri ol ğanî
Eyler esrârı ma‘ârif-i mahzenî

Bâtınım kıldın hakâyık-ı hürmeti
Zâhir eğer ki bir ednâ dâneyim

Koma yâ Rab Hüdâyî yerine
Bakma noksanın binde birine

[96]

Ki irâdet-i vâdî ise yerine

Kevser-i vahdetten içir kanayım

Der makâm-ı Rast

Ey nefsin yeter sehv-i zelev

İnsâfa gel insâfa gel

Terk eyleyip tûl-i emel

İnsâfa gel insâfa gel

Bu ‘âdet ve bid‘at nedir

Bu şöhret zînet nedir

Bu kuru keremiyyet nedir

İnsâfa gel insâfa gel

ve lehû

[97]

Bir gün eser bâd-ı ecel

Ten bağına verir hâlel

İhlas ile eyle ‘amel

İnsâfa gel insâfa gel

İfsâdı ko ey nefs-i dîn

Kad dalle kavmün muktedûn⁷²

Tâlipleri etme zebûn

İnsâfa gel insâfa gel

⁷² Son kelime(muktedûn) olarak okundu fakat anlam itibariyle uygun olmadığı düşünülmektedir bununla beraber araştırmalar neticesinde kalıp ifade olarak tabir edilebilecek olan cümlelerin sonunun "mufsidûn" olarak ifade edildiği şekli ile de karşılaşılmaktadır.

Etme Hüdâyî'ye 'inâd
Fermâna eyle inkıyâd

Zikreyle Mevlâ'yı yâd
İnsâfa gel insâfa gel

[98]

Der makâm-ı Rehâvî

Dervîş olan kişinin sözleri 'ümrân olur
Sâlik-i Hak olanın râhına bürhân olur

'İlm-i ledûn dersini 'ârif olan kişiler
Hasta-dil olanların derdine Lokmân olur

Beyt-i dil-i pâk olur zikr-i Hakk'ı işiten
Sabr-ı karârı gider işleri devrân olur

Şem-'i cemâle döner pervânedir 'âşıkûn
Zanneder ol câhilûn devr ile 'ısyân olur

[99]

ve lehû

Sanma Niyâzî özün dervîş olubdur senin
Dervîş olan kişiler şöylece sultân olur

Der makâm-ı Sabâ

Ey 'acep bilsem nedir yâ Rab bu derdin çâresi
Gün gün artar hiç onulmaz yüreğimin yâresi

Yüreğimin yâresine hiç tabîb kılmaz 'ilâc

Ey ‘acep var m'ola bencileyin bî-çâresi

Çâresi bî-çâreliktir yine bu derdin hemân

Çün belâ burcundadır ‘âşıkların sitâresi

[100]

ve lehû

Bağrı başlı gözü yaşlı ciğeri delik delik

Olmuşam ‘âlem içinde ‘aşkının âvâresi

Eşrefoğlu Rûmî bu derde giriftâr olalı

Düştü bir deryâya kim yoktur anın kenâresi

[101]

Der makâm-ı ‘Aşîrân

Nûr-i zâtın menbâ‘ıdır bu gönül

‘Arş-ı a‘zamdan mu‘azzam bu gönül

Sırr-ı zâtın matla‘ıdır bu gönül

‘Arş-ı a‘zamdan mu‘azzam bu gönül

Yere göğe sığmayan sırr-ı Hüdâ

Sığdı gönüle oldu mihmân-ı sırr-ı ana

Hânedân-ı oldur ol sırr-ı Hüdâ

‘Arş-ı a‘zamdan mu‘azzam bu gönül

Var tecellî ister isen gönüle var

Var tesellî ister isen gönüle var

[102]

Bu gönüldür Fazlı kuldur yâre yâr
‘Arş-ı a‘zamdan mu‘azzam bu gönül

Der makâm-ı Hüseyînî

Tarîkat kurb-i Rahman'dır
Bu meydân özge meydandır

Hakikat sırr-ı sübhândır
Bu meydân özge meydandır

Bu yol candan ferâğ ister
Ciğerde nice dâğ ister

Buna bir kalb-i sâğ ister
Bu meydân özge meydandır

[103]

Bu meydanda satılır cân
Bu meydanda sorulmaz kân

Olur bir demde bin kurbân
Bu meydân özge meydandır

Gelir meydâna ‘âşıklar
Vücûdu ‘aşka yanıklar

‘Acep münkir ne sâdıklar
Bu meydân özge meydandır

Bu yolda Nûrî serden geç

Bu erkân içre sırlar aç

[104]

Bu meydân içre kanlar saç

Bu meydân özge meydandır

Der makâm-ı Hüseyinî

‘Aşkın meyine ben kâne geldim

Şevkin nârına hoş yâne geldim

Şem-‘i tevhîdi gördüm yakmışlar

Gitti kararım pervâne geldim

Halka-i zikri kurmuş ‘âşıklar

Bende sohbe⁷³ cevâne geldim

[105]

Derd-i cânânın açtı yâreler

Bağrım üstüne dermâne geldim

Sinân-i Ümmî’nin hâk-i pâyine

Sürmeye yüzüm sultâna geldim

Yaremi bildim yârimden imiş

Bunda Niyâzî Lokmân’e geldim

[106]

Der makâm-ı Hüseyinî

Uyan be hey gâfil hâb-ı gafletten

‘Ömrün geldi geçti haberin var mı

---

⁷³ "Sohbete" şeklinde okunan kelime, bazı kaynaklarda 'sahnında' şeklinde geçmektedir.

Bir haber aldın mı sırr-ı vahdetten
Mürg-i cânın uçtu haberin var mı

Bu dâr-ı rihlettir bunda kalınmaz
Hem sonu fenâdır murâd alınmaz

Kâfile kalkacak geri dönülmez
Kervanbaşı göçtü haberin var mı

[107]⁷⁴

Ma'siyet yükünü aldın boynuna
Hiç ölüm korkusu gelmez 'aynına

Felek bir kaç arşın bezden eğnine
Yakasız don biçti haberin var mı

Azığın var mıdır yola gitmeye
Döşeğin hazır mı varıp yatmaya

Ejderler gibi dem çekip yutmaya
Yerler ağzını açtı haberin var mı

Derviş Himmet bizden önden gelenler
Kimisi kul kimi sultân olanlar

[108]

Dünya benim mülküm deyip yelenler

---

⁷⁴ Sayfa kenarında bulunan beyit şu şekilde:
Tûti-'i tab'ı belîğa olamazsın peyrev
Durma bu bağda ey bülbül-i şeydâ öte git

Ecel câmin içti haberin var mı

Der makâm-ı Hüseyinî

Uyan gafletten ey nâim

Hakk'a yalvar seherlerde

Döküp acı yaşın dâim

Hakk'a yalvar seherlerde

Açılır bâb-ı Sübhânî

Çekilir hûn-i Sultânî

Dökülür feyz-i Rabbânî

Hakk'a yalvar seherlerde

Seherlerde açılır gül

Onun için zâr eder bülbül

Uyanıp derd ile ey dil

Hakk'a yalvar seherlerde

[109]

ve lehû

Seherde kalkûben her gâh

Yüzün yere sürüp kıl âh

Ere lûtfu sana nâgâh

Hakk'a yalvar seherlerde

Seherde uykudan uyan

Niyâzî durma derde yan

Ola kim erişe dermân

Hakk'a yalvar seherlerde

[110]

Der makâm-ı Hüseyinî

Durman yanalım ateş-i 'aşka

Şu'le verelim ateş-i 'aşka

'Aşk ehli ölmez

Sıdır anlanmaz

Yanmayan bilmez ateş-i 'aşka

Evvel aldandım ki kolay sandım

Kat be kat yandım

Âteş-i 'aşka

Bir bakış baktı

Varlığım yaktı

Oda bir aktı

Âteş-i 'aşka

[111]

ve lehû

Sînesi sûzân

Gözleri giryân

Durma sen de yan

Âteş-i 'aşka

Seyyid Nesîmî terk ede resmi

Saldı bu cismi âteş-i 'aşka

Der makâm-ı Muhayyer

Şüphesiz firdevs-i a'lâdır Rasûl'un ravzası

Sidre vü 'arşdan mu'allâdır Rasûl'un ravzası

Cenneti eden münevver zât-ı pâkin nûrudur

Ay ü günden hem mücellâdır Rasûl'un ravzası

[112]

ve lehû

Ben kim olam deyim onun medhinin binde birin

Hall-i kudretle muhallâdır Rasûl'un ravzası

Eyle Allâh'a Sücûdî kıl tazarru' vasl için

Hem salât ile musallâdır Rasûl'un ravzası

Der makâm-ı Nişâbûr

Sivâdan kalbini pâk et

Gönül mir'ât-ı Rahman'dır

Safâdan sineni çâk et

Gönül mir'ât-ı Rahman'dır

ve lehû

[113]

ve lehû

Gerek ednâ gerek emcâd

Gönülden eyler istimdâd

Bu ma'nâyı begüm kıl yâd
Gönül mir'ât-ı Rahmân'dır

Bu 'âlem nüsha-'i suğrâ
Nedir bil nüsha-'i kübrâ

Çekilmiş tuğrâ-yı garrâ
Gönül mir'ât-ı Rahmân'dır

Sürersen mâsivallâhı
Bulursun onu billâhı

Talep kıl vech-i ilâhî
Gönül mir'ât-ı Rahmân'dır

Gel ey Himmet şikâr eyle
Gönüller özge kâr eyle

Bu sırrı âşikâr eyle
Gönül mir'ât-ı Rahmân'dır

[114]

Der makâm-ı Hicâz

Hâsibû ile 'amel et subh u şâm
Cümleden mes'ûl olur çün her enâm

Bezl-i cehd et Hakk'a eyle i'tisâm

Hazret-i Allah ede sâhib-i makâm

Lî me'Allah'dan ola gör hissedâr

Gayra bakma cümleden eyle firâr

Tevbe et 'azminde ol sâhib-i karâr

Hazret-i Allah ede sâhib-i makâm

[115]

ve lehû

Tahliye et kalbini ağıyardan

Tahliye et olasın ebrârdan

Ey Fakîrî ola gör ahyârdan

Hazret-i Allah ede sahib-i makâm

Der makâm-ı 'Acem

Çalabım bir şar yaratmış iki cihân arasında

Bakacak didâr görünür ol şehrin kenâresinde

ve lehû

[116]

Nâgehân bir şehre vardım ol şehri yapılı gördüm

Ben dahî bile yapıldım taş toprak arasında

Şâkirleri taş yonarlar yonup üstâda sunarlar

Allâh'ın ismin anarlar her bir taşın pâresinde

Şehirden oklar atılır gelir ciğere batılır

'Ârifler sözü satılır ol şehrin bâzâresinde

Bu sözü ‘ârifler anlar câhiller işitip tânlar
Hacı Bayrâm kendi bânlar ol şehrin minâresinde

[117]

Der makâm-ı Hüseyinî

Yanalım yakılalım aşk ile sûzân olalım
Çıkalım hicr-i gammın derdi ile nâlân olalım

Hû deyip kurtulalım iki cihândan şimdi
Bârgâh-ı Hakk'a yüz süriyu galtân olalım

Âh u vâh eyleyelim mertebe-’i hayretde
Kendimiz yok olalım vâsıl-ı cânân olalım

Geçelim lâdan erip mertebe-’i illâya
Nefy-i nefy eyleyelim müsbet-i yezdân olalım

[118]

ve lehû

Tâlib-i râh-ı hakikât olalım leyl ü nehâr
Hazret-i Hakk'a erip ‘âleme sultân olalım

Der makâm-ı Hüseyinî

Safha-’i sadrinde dâim ‘âşıkın efkârı hû
Şâkirin şükrü hû Allah zâkirin ezkârı hû

Sidre seyrine muhakkak ermedi Cibrîl-i emîn
Olmasa onun dilinde dembedem tekrâr-ı hû

Nâleden ney deldi bağrım hû deyû nâlân eder
Mevlevîler mesnevîden başladı eş’âr-ı hû

[119]

Sûfî mest olup safâdan devreder yâ hû deyû
Münkir inkârın bıraktı eyledi ikrâr-ı hû

Ravza-'î Hû da makâm et ey Cemâl et Halvetî
Tâ vücûdun mülkine keşf ola bu esrâr-ı hû

Der makâm-ı Hüseyinî

Ol menem ki vâkıf-ı esrârı 'ilm-i Âdemim
Kâşif-i genc-i hakikat hem hayât-ı 'âlemim

[120]

ve lehû
Bende mahfî oldu gaybü'l-gaybın esrârı hemîn
Bendedir sırr-ı emânet ona kenz-i mübhemim

Ben Cemâl-i Hakk'ı cümle şeyde zâhir görmüşem
Bu merâyâya onun için baktığımca hürremim

Yerde gökde her ne kim var bağlıdır bâşı bana
Âşikâre ve nihâne bir tılsım-ı a'zamım

Ben o Mısırî'yim vücûdum mısırına şâh olmuşam
Hâdisim gerçi velî ma'nîde sırr-ı akdemim

[121]

Der makâm-ı Nevâ

Yine cûş eyledi 'ummân-ı 'aşkın
Gönül Allâh'a 'âşıktır yenilmez

Cülûs etti bugün sultân-ı 'aşkın

Gönül Allâh'a 'âşıktır yenilmez

Hayâli gönlüme doldu çû yârin
Vücûdunda eser kalmadı 'ârın

Zimâmi gitti elden ihtiyârın
Gönül Allâh'a 'âşıktır yenilmez

[122]

Okundu sırrıma 'aşkın kitabı
İşitti sem-'i cânından hitâbı

Ezelden kaldırır cümle hicâbı
Gönül Allâh'a 'âşıktır yenilmez

Cihân esrâriyle dolmuş serâpâ
Bir olmuş Nûrî'ye a'lâ ve ednâ

Görünmez gözüne dünya ve 'ukbâ
Gönül Allâh'a 'âşıktır yenilmez

[123]

Der makâm-ı Nevâ

Gülşen-i tevhîdî eylersin mekân
Vird-i 'irfânı bulursun râygân

Her seher bülbül gibi eyler figân
Zevk vaslıyla olursun şâdımân

Ol perişân dâ'imâ sünbül gibi

Can yakasın çâk çâk et gül gibi

Eyle feryâd-ı figân bülbül gibi

Olursun sultân-ı iklîme cenân

[124]

ve lehû

Bağrın olsun lâleveş hûn-i mestim

Ol benefşe gibi mahzûn elem

Ağla ki mânende-i hayvân-ı âdem

Dost cemâlin göre tâ kîm cism ü cân

Su gibi yüzün yere sür Nazmiyâ

Taşlar ile sineni dök dâimâ

Erişip ‘ummâna gavvas ol dilâ

Dürr-i tevhîdi bulasın bî-gümân

[125]

Der makâm-ı ‘Irâk

Mahbûb-i Hudâ zât-ı şerefbâr-ı Muhammed

Makbûl-i ilâhî dūrur etvâr-ı Muhammed

Hep ‘âlem-i Âdem onun için yaratılmış

Pes ‘illet-i gâ’iyyedir ızhâr-ı Muhammed

‘Âlemlere rahmet olacak zât-ı şerîfi

Bu ümmete hod mahz-ı keremkâr-ı Muhammed

Ol gör ki o şems-i şerîfî görmeye efsûs

Bir âteş ki 'âlemi envâr-ı Muhammed

[126]

Bir bende-'i makbûl-i Hüdâ'sın sana müjde

Girdiyse ele serrişte'-i âsâr-ı Muhammed

A'mâlini ahvâlini düstûri'l-'amel et

Tâ keşf ola Nazmî sana esrâr-ı Muhammed

Der makâm-ı 'Irâk

Tarîkat sırrını 'ayne 'ayân et

Kerem et kullara Ya Hayy u Kayyûm

Hakikat hâlini keşf ve beyân et

Kerem et kullara Ya Hayy u Kayyûm

[127]

ve lehû

Gönüllerden kamû ref' et Hicâbî

Okunsun dâ'imâ vaslın kitâbı

İşitsin gûş-i cân ondan hitâbı

Kerem et kullara Ya Hayy u Kayyûm

Yedey lûtfunla sun onlara câmî

Ki farketmez olalar subh u şâmî

Koyalar bâş cân 'âr nâmî

Kerem et kullara Ya Hayy u Kayyûm

[128]

ve lehû
Sana lâyük efendî kul n'etsin
Koyup kulluğunu yanında gitsin

‘Înâyet eyle ağyârı unutsun
Kerem et kullara Ya Hayy u Kayyûm

Esirge Nûr-i miskîni ilâhî
Onun gönlünü yap lûtfunla şâha

Fakîrinle kapında pâdişâha
Kerem et kullara Ya Hayy u Kayyûm

[129]

Der makâm-ı Hisâr⁷⁵

Gördünse cânân ellerin
Bülbül haber ver gel bize

Koktunsa yârin güllerin
Bülbül haber ver gel bize

Feryâd edersin rûz-i şeb
Geldin ne eylersin talep

Bu derdine n'oldu sebep
Bülbül haber ver gel bize

---

⁷⁵ Makâm adı tam olarak okunamamakta fakat Hisar Makâmı olduğu tahmin edilmektedir. (Uğur Önen tarafından hazırlanan "18. yy. da Yazıldığı Tahmin Edilen Bir El Yazması Mecmuadaki Dînî Mûsikî Güfteleri MÜ SBE, İstanbul, 2004" isimli yüksek lisans tezinde aynı güftenin Hisar Makâmı olarak geçtiğini görülmektedir.)

Gülden dikenden bendeke

Allah pesdir bâkî heves

[130]⁷⁶

ve lehû

‘Uşşâka olup destres

Bülbül haber ver gel bize

Pervâneveş yak bâl ü per

Tâ kalmaya senden eser

Vuslatta kalmazsan eğer

Bülbül haber ver gel bize

Der makâm-ı ‘Arazbâr

Şifâ-’i derd-i dildir âsitânın yâ Rasûlallah

Onun için Mustafâ’dır nâm-ı şânın yâ Rasûlallah

[131]

ve lehû

Vücûdun ba’si ızhârı ‘afv u mağfirettir hep

Sen oldun menba-’ı lûtf ü ‘atânın yâ Rasûlallah

Cemî’ enbiyâdan hem mükerrem hem mufaddalsın

Habîbisin Cenâb-ı Kibriyâ’nın yâ Rasûlallah

⁷⁶ Sayfa kenarında bulunan kenar notları şu şekilde:

Benle ol şâbın cemâl-i şem’ine pervaneyim
Var gönül var kim düşüp ol şem’a yanar olmadın
olaver kemâdır...?

‘ârif Muhammed el-musul dâne .....

Sen ol ‘ankâ-i kâf ‘arş-ı a‘zamsın ki bî-pervâ
Senin bâğ-ı cinânıdır âşiyânın yâ Rasûlallah

Garîk-i bahr-i ‘ısyânım meded Lûtfi’ye lûtfeyle
Elin al ben garîb-i bî-nevânın yâ Rasûlallah

[132]

Der makâm-ı ‘Uzzal

İnile ey dertli gönül inile
Ehl-i derdin inleyecek çağıdır

Gel tımâr et yâreni sen ‘aşk ile
Yârelerin onulacak çağıdır

Şol ki gafletle yatıp etmez tarab
Gövdesinde cânı yokmudur ‘aceb

İşte vahdet gülleri açıldı hep
Bülbülün efgân edecek çağıdır

[133]

ve lehû
Sen nedîm idin ezel ol şahla
İmtihân için gelipsün bu ile

İnilemek sana yaraşır derd ile
Hem gözün kan ağlayacak çağıdır

Yok karârı gönlümün bilmem neden
Kasteder bin pâre olur bu beden

Vâr ise gîtmek diler bu âreden
Aslına ‘azmeyleyecek çağıdır

[134]

ve lehû
Ey Niyâzî dünyada etmez huzûr
Şol kişi kim olmaya ehl-i ğurûr

Hakk'ı anla etmeden bunda ‘ubûr
Mevtin elçisi gelecek çağıdır

Der makâm-ı Muhayyer

Ben bu ‘aşkı bilmez idim
Bu bir ‘acep sevdâ imiş

Bir zerresi ay ü güneş
Bir katresi deryâ imiş

[135]

ve lehû
Bugün doğmuş bu ‘âleme
Subh u ezelden tâ ebede

Bir gecesinin bir demi
Bin leyletü'l-isrâ imiş
ve lehû
Bu ‘aşk imiş ‘âlem kamû
Ay ü güneş açmak tamû

Geri kalanı [ey ‘amû]

Pes bir kuru gav[gâ imiş]⁷⁷

Hem gösterenmiş hem gören

Hem işiten ve hem bilen

Hem çarh urûben ve dünün

Hem yâvî hem efgân imiş

[136]

ve lehû

Yoktur bekâsı ‘âlemin

Hem ‘âlem içre âdemin

Maksûdu cümle ‘âlemin

Sen şâhid-i ihyâ imiş

‘Aşk odunun bir zerresi

‘Âlemleri kamûya kaddî

Bir cur‘asının sâğiri

‘Âlemlere sevdâ imiş

[137]

Der makâm-ı Gerdâniye

Geçeyim cân ile tenden

Beni ‘aşkıyla şeydâ kıl

Haberdâr olayım sırdan

⁷⁷ [ ] köşeli parantez içerisinde yazılmış olan yerler mürekkep dağılmasından dolayı okunamayıp, <https://defter-i-ussak.blogspot.com/2019/04/bu-aski-ben-bilmez-idim-bu-bir-aceb-sevdayimis.html> (17.12.2020) kaynağından tamamlanmıştır.

Beni ‘aşkınlâ şeydâ kıl

Geçir varlık hicâbından
Ki zevk-i âlâm-ı visâlinden
ve lehû
İçir vahdet şarâbından
Beni ‘aşkınlâ şeydâ kıl

Kodum meydân-ı ‘aşk içre
Ne kim var gayrı ma‘şûkdur

Bu bazâr-ı muhabbette
Beni ‘aşkınlâ şeydâ kıl

[138]

ve lehû
Revâdır ‘âşıkân cânı
Fedâ olmak reh-i Hak'da

Gürûh-u sâlikân içre
Beni ‘aşkınlâ şeydâ kıl

Simâ ‘u vecd ü hâletle
Bu sâlik-i bendeni yâ Rab

Girince halka-’i zikre
Beni ‘aşkınlâ şeydâ kıl

[139]

Der makâm-ı Gerdâniye

Vechinde şühûd ile vefâ ver dile yâ Rab
Vasfında huzûr ile fenâ ver dile yâ Rab

Zâhirde ve bâtında rızâ ver dile yâ Rab
Envâr-ı sıfâtınla safâ ver dile yâ Rab

Âsâr-ı kemâlinle raîs eyle bu gönlüm
Ashâb-ı visâlinle celîs eyle bu gönlüm

‘Uşşâk-ı cemâlinle enîs eyle bu gönlüm
Envâr-ı sıfâtınla safâ ver dile yâ Rab

[140]

Der makâm-ı Muhayyer

Ey Rasûl-i Mustafâ ve murtazâ
Vey Habîb-i murtazâ ve müctebâ

‘Arş-ı a‘zam cilvegâh iken sana
Seyrine sidre olur mu müntehâ

Künt ü kenz esrârının miftâhısın
Zât-ı pâkin mazhar tâme Hudâ

Lev denevte diyecek rûh-i emîn
Sen revân oldun pes ey hayru'l-verâ

[141]⁷⁸

⁷⁸ Sayfa kenarındaki şerhler okunabildiği kadarıyla şu şekilde:
Nazm-ı nasihat
Eyâ gâfil niçün yoldan saparsın
ki binip ğaflet atına cayarsın
o bâki şâha kılmazsın itaat

ve lehû

Bârgâh-ı vahdete erdin hemîn

Kaldı Mevlâ gitti cümle mâsivâ

Böyle bir nûr etti neslinden zuhûr

Tan mı İsmâ'îl eder cân fedâ

Bu fâni şahların elin uyarsın
Varıp oturacak mülk-i nakd
Koyup bu gidicek mülki koyarsın
Niçe bir lokma ve bir hurka için
Bu din ü mezhebi yire dirdin
Dem ü derdin deren olursın bir gün
Ecel geldikde bir neden koyarsın
Elinle ko neşeni sine sokarsın
Bunu böyle gördüğün yine hakkın
Halâyık şer'iyle malın kırsın
Ne Kur'an'a uyarsın ne hadise
Ne mîlsin(?)ya ne dine hayrsın
****

Nazm-ı ey menat (?) rahmetu'l-lah
Yerde gökde kamu halın varkıya(?)
Yeter kim ola kim rabbi ol yer
Ver dıgar olmaz kişiye mustaki (?)
Dünya ki yeridir geçen yalın(?)
Dedî bu yol o sabunun(?)
'İmâret pâyidâr olmaz kişiye
'İlm ü 'akl ü cân-ı dil bünyâd
Muhkem olısar bu hisse-i meclis
...

Kişi kangı 'iş u nûş

...
Kangı derenin tağluluban tam
Mar olmaz kişiye fenefi cenk
Der niçe kani' olmaz niçe
Ya ... kangı gencin ...
Renc ü azar olmaz kişiye
.....

Cihan mülkini yokdan var
İden Allah'a 'arz eyle ve
Cihân bi sebâtın bekâ
dır 'izz ü ikbâli yine
Çam yersin olursın kıydı(?)
ve dünyadan eger hâlî
Rica-yı Hakka 'arz itdi
gayrıdan kat'eyle
âmâlî yüzün sür
dür kâh-ı mevlâya her dem
kılma ihmâli dile hâ
lin ne dehrin katbına
ne şâha 'arz eyle

N'ola eylersen Hüdâyi'ye nazar
Cedd-i pîrim sensin ey kân-i 'atâ

El medet yâ Rasûlallah
Yâ Habîballah şefâ'at

[142]⁷⁹

Der makâm-ı Muhayyer

Ey gönül gel ağlama zârı zârı inleme
Pîrden aldım haberi ol bî-nişân sendedir

Sendedir dostun eli sende açılır gülü
Söyler bu cân bülbülü gül-i handân sendedir

Gezme gel bahr ve berri kendinde iste sırrı
Cism ü cândan içeri gizli sultân sendedir

[143]

ve lehû
Anladınsa sen seni bildinse cân ve teni
Gayrı ne var ey gönül câna cânan sendedir

---

cihân mülkünü yokdan
var eden Allah'a arz
eyle. Virûb câna
Ol ki kasd-ı intisâb
itme zülâle cemşe
Hazır özleyüp meyl-i
serâb itme zamânı
gelmeyince sanma kim devlet
şitâb eyler Hüdâ elbetde bir
gün sabr edersen feth-i bâb
kutbuna sâhe 'arz ile
cihân milletini yokdan var eyler
Allah'a arz eyle

⁷⁹ Sayfa kenarındaki şerhler silik ve yıpranmış olmasından ötürü okunamamıştır.

Ten tahtındır bu cânın cân tahtındır cânanın
Ey Niyâzî şüphesiz ol bî-mekân sendedir

Der makâm-ı Muhayyer

‘Aşkınla yakıp cânı
Pervâneye döndürdün

Sevdânla sen onu
Dîvâneye döndürdün

[144]

Bağrımda olan başım
Kapladı içim tâşım

‘Aynımdan akan yaşım
Dürdâneye döndürdün

Gam tuttu çün âfâkı
Aldı dil-i ‘uşşâkı

Gaym ile bu nüh tâkı
Gamhâneye döndürdün

Derdin ile bu didem
Yaş yerine döktü nem

Çeşm-i kadehin oldum
Peymâneye döndürdün

[145]

ve lehû
Nûrî'yi Hudâvendâ
'Aşkınla edip yağmâ

Zâhid sözünü ona
Efsâneye döndürdün

Der makâm-ı Muhayyer

'Îzârındır meh-i burc-i sa'âdet yâ Rasûlallah
Cebînin mihr-i pürnûr-i risâlet yâ Rasûlallah

Değil tûbâ nihâl-i kâmet sidre-i hırâmındır
Olan zînet fezâyî bâğ-ı cennet yâ Rasûlallah

[146]

ve lehû
Cemâlin rû'yetindir ümmetân şûh u çeşmâne
Cinânda zübde-'i envâ-'ı ni'met yâ Rasûlallah

Bulunur neş'e-i dil-i nâm-ı şerîfîn gûşe geldikçe
Ki olmuş mest-i sahbâ-yı muhabbet yâ Rasûlallah

Nigahdâr-ı nigâhındır eder ümmîd-i handânı
Nice demdir ki çeşm-i kerem-i ülfet yâ Rasûlallah

Zebân-ı şevk ile ümnî ki dâ'im na't kûyundur
Niyâz eyler cenâbından şefâ'at yâ Rasûlallah

[147]

Der makâm-ı Nevâ

Yanmaktan usanmazam pervânemiyem bilmem

Hiç sonunu saymazam dîvânemiyem bilmem

Her şâm ü seher zârım gûş eylemez ol yârim
Bakmaz bana dildârım bigânemiyem bilmem

Dilhâne harâb oldu yıkıldı türâb oldu
Her cânibi bâb oldu vîrânemiyem bilmem

[Son Varak]

yine kim beni eller, eller gibi diller

illetim gibi bigâne kıyım uyu (?)

sa'f u sabr içürdür

kişniş müdebbir ırmama yıtku soğugı

10 direm 5 direm

oğul otu seker cümlesi soğuk otu

4 direm 20 direm

SONUÇ

Türk Mûsikîsi literatüründeki önemi vurgulanmış olan güfte mecmularının, muhtevası itibarıyla çeşitlerinden biri olan ilâhî mecmularından "Millet Kütüphanesi, Ali Emîrî Manzum Nr. 698'e Kayıtlı İlâhiler Mecmuası" olarak isimlendirilen mecmua incelenmeye çalışılmıştır. Bu çalışmayı eline alan kişinin, söz konusu mecmua ile ilgili tüm bilgileri edinebilmesi, içeriğinde bulunan güftelere kolay bir şekilde ulaşabilmesi, güfteleri bulunan güftekarları tanıyabilmesi, "Notaları günümüze ulaşan hangi ilâhîler var?" sorusuna cevap bulabilmesi için azamî gayret sarf edilmiştir. Bu süreçte, mecmuanın müellifinin bilinmemesi ve net olarak yazılış tarihinin belirlenememesi, mecmuayı daha net tanıyabilmek için gerekli olan bir takım bilgilerin tahmini olarak belirtilmesine neden olmuştur. Aynı mahlası kullanan birden fazla güftekarın olduğu ve hem mahlas bulunmayıp hem de güftekarı belirtilmemiş olan güfteler, güftekarların tespiti aşamasında zorlukları da beraberinde getirmiştir. Bahsedilen nedenlerden ötürü güftekar tespitinde zorlanılan 19 adet ilahi bulunmaktadır. Bu ilâhîler şunlardır: "Dil ü cân hiç karar etmez", "Aşk ile dilerim senden", "Ey cemâlin matla-ı hurşîd-i ikbâl-i kerem", "Aşk ile dâim edersem âh ü vâh", "Derde dermân ister isen", "Yanalım yakılalım", "Cilvegâh-ı sînede". "Yanmaktan usanmazam", "Geçeyim cân ile tenden", "Ben bu aşkı bilmez idim", "Gördünse cânân ellerin", "Sînesi dâğına merhem urmadı", "Hakk'a teslim etmeyen cân-u dilin", "Hak nûrudur rehber bize" , "Nûr-u zâtın menbâ'ıdır bu gönül", "Rûy-i dil-i mihnetle siyâh eyleme yâ Rab", "Yine bir sevdâya düştüm", "Hevâ sahrâsı içinde dîn-i gün" , "Visâlin zevkini eyle müyesser". 91 adet güfteden tespit edildiği kadarıyla sadece 9 adet güftenin bestelenmiş olan notalarının günümüze ulaşmış olması, incelenmiş olunan bu mecmuanın bilinmezliklerinin ve özgünlüğünün göstergesi niteliğindedir denilebilir. Yazılmış olduğu çağlardan günümüze ulaşamamış güfteleri ya da mûsikî sahasıyla ilgili bize ışık tutacak bilgileri, incelenmemiş olan yazma eserler vasıtası ile günümüz literatürüne kazandırmak ve özellikle de Türk Din Mûsikîsi literatürüne katkılar sağlamak maksadıyla hazırlanmış olan bu yüksek lisans tezinin amacına ulaşması en büyük arzumuzdur.

KAYNAKÇA

- AKSOY,Hasan, "NAZMÎ EFENDİ, Mehmed mad.", *TDVİA*, C. 32, İstanbul, 2006
- AKSOY,Hasan, Kara Fazlî mad.", *TDVİA*, C.24, İstanbul, 2001
- ALBAYRAK,Nurettin, "Himmat Efendi mad.", *TDVİA*, C. 18, İstanbul, 1998
- AŞKAR,Mustafa, "Niyazî-i Mısrî mad.",*TDVİA* C. 33, İstanbul, 2007
- AYDIN,Abdullah, *Fenâyî Cennet Mehmed Efendi ve Dîvânı*, Gazi Üniveristesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, Ankara, 2003
- AZAMAT,Nihat, "Hacı Bayrâm-ı Velî mad.", *TDVİA*, C.14, İstanbul, 1996
- AZAMAT,Nihat, "Üftâde mad.", *TDVİA*, C. 42, İstanbul, 2012
- BAŞ,Emrah, *Tekke Etrafında Teşekkül Eden Tarikat Âdâbı(Himmat Efendi'nin Âdâb-ı Hurde-i Tarikat ve Manzûm Tarikatnâmesi Örneği)*, Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul, 2020
- BAZ,İbrahim, *Abdülâhad Nûrî-i Sivâsî'nin Hayatı, Eserleri ve Tasavvûfî Görüşleri*, Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Doktora Tezi, Ankara, 2004
- BEHAR,Cem, *Aşk Olmayınca Meşk Olmaz*, Yapı Kredi Yay., İstanbul, 1998
- BİLGİN,A.Azmi, "Nesîmî mad.", *TDVİA*, C.33, İstanbul, 2007
- CELVETÎ,Üsküdarlı Abdülhay, *Hacı Bayrâm-ı Velî Şerhi*, Haz.: Mustafa TATÇI-Veyssel AKKAYA, H yay., İstanbul, 2018
- ÇAKMAK,Muharrem, *Cemâl-i Halvetî Hayatı, Eserleri, Tasavvûfî Düşüncesi ve Cemâliyye Kolu*, Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Doktora Tezi, Erzurum, 2000
- DEMİRDAŞ,Öncel, *Kösec Ahmed Trabzonî'nin Hayatı, Eserleri ve Tasavvuf Anlayışı*, Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Doktora Tezi, Ankara, 2012
- EKİNCİ,Ramazan, *Vefeyât-ı Ayvansarâyî*, Celal Bayar Üniversitesi SBE, Yüksek Lisans Tezi, Manisa, 2011
- ERGEN, Aytaç, Notam 1.0 Dijital Nota Arşiv Programı
- ERGÜN,S. Nüzhet, *Türk Mûsîkîsi Antolojisi-Dînî Eserler*, İÜ Edb. Fak. Yay., İstanbul, 1943

<http://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/gafuri-seyh-mahmud-gafuri-efendi>
(23.11.2020)

<http://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/hasan-ummi-sinanzade-seyh-hasan>
(24.11.2020)

<http://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/lutfi-lutfullah-hocazade> (20.11.2020)

<http://www.lugatim.com/>

<https://defter-i-ussak.blogspot.com/2019/04/bu-aski-ben-bilmez-idim-bu-bir-aceb-sevdayimis.html> (17.12.2020)

https://www.bursa.com/wiki/Kutub_Ibrahim_Efendi (17.12.2020)

<https://www.kamusiturki.com/>

KORKMAZ,Harun, *İstanbul Üniversitesi Nadir Eserler Kütüphanesindeki Musiki Yazmalarının Kataloğu*, İÜ SBE, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul 2014

KÖPRÜLÜ,Orhan F., Mustafa İsmet UZUN, "Akşemseddin mad.", *TDVİA*, C. 2, İstanbul, 1989

KURNAZ,Cemal, " Hayâlî Bey mad.", *TDVİA*, C. 17, İstanbul, 1998

ÖNER,Sibel, *Aziz Mahmud Hüdâyî Divânı'nın Halk Edebiyatı ve Metaforik Anlatım Bakımından Değerlendirilmesi*, Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, Ankara, 2006

ÖZALP, Nazmi, *Türk Müsikisi Tarihi*, MEB yay., İstanbul, 2000

ÖZCAN,Abdülkadir, "Mustafa II mad.", *TDVİA*, C. 31, İstanbul, 2006

ÖZCAN,Abdülkadir, "Zihnî Mehmed Efendi mad.", *TDVİA*, C. 44, İstanbul, 2013

ÖZCAN,Nuri, "ABDÎ, Himmetzâde mad.", *TDVİA*, C. 1, İstanbul, 1988

ÖZCAN,Nuri, "Abdülhay Celvetî mad.", *TDVİA*, C. 1, İstanbul, 1988

ÖZCAN,Nuri, "Mehmed Efendi, Divitçizâde mad." *TDVİA*, C. 28, Ankara, 2003

ÖZCAN,Nuri, "Meşk mad.", *TDVİA*, C.29, Ankara, 2004

PAÇACI TUNÇAY, Gönül, *Neşriyat-ı Mûsikî: Osmanlı Müziğini Okumak*, Vakıfbank Kültür Yay., İstanbul, 2019

PEKOLCAY,A.Necla, UÇMAN,Abdullah, "Eşrefoğlu Rûmî mad." *TDVİA*, C. 11, İstanbul, 1995

ŞAHİN,Fatih, *Derviş Ali Şirugâni Hayatı ve Besteleri*, MÜ SBE, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul, 2019

TANMAN,M. Baha, "Ahmed Raûfî mad.", *TDVİA*, C.2, İstanbul, 1989

TATÇI,Mustafa, " Yûnus Emre mad.", *TDVİA*, C. 43, İstanbul, 2013

TAYŞİ,Mehmet Serhan, "Cemâl-i Halvetî mad.", *TDVİA*, C.7, İstanbul, 1993

TOYSAL,Tuğrul Çağrı, *Üftâde Dîvânı(Transkripsiyonlu Metin-Dil İncelemesi-Dizin)*, Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, Kayseri, 2009

UÇMAN, Abdullah, "Abdülahad Nûrî mad.", *TDVİA*, C.1, İstanbul, 1988

UNAT,Faik Reşit, *Hicrî Tarihleri Milâdî Tarihe Çevirme Kılavuzu*, Türk Tarih Kurumu Basımevi, Ankara, 1974

USLU,Recep, *Türk Müziği Eğitim Tarihinde Güfte Mecmuaları ve İnceleme Esasları Üzerine Tespitler - Müzikte 2000 Sempozyumu*, Kültür Bakanlığı Yay., Ankara, 2001

UZUN, Mustafa İsmet, "Nahîfî mad.", *TDVİA*, C. 32, İstanbul, 2006

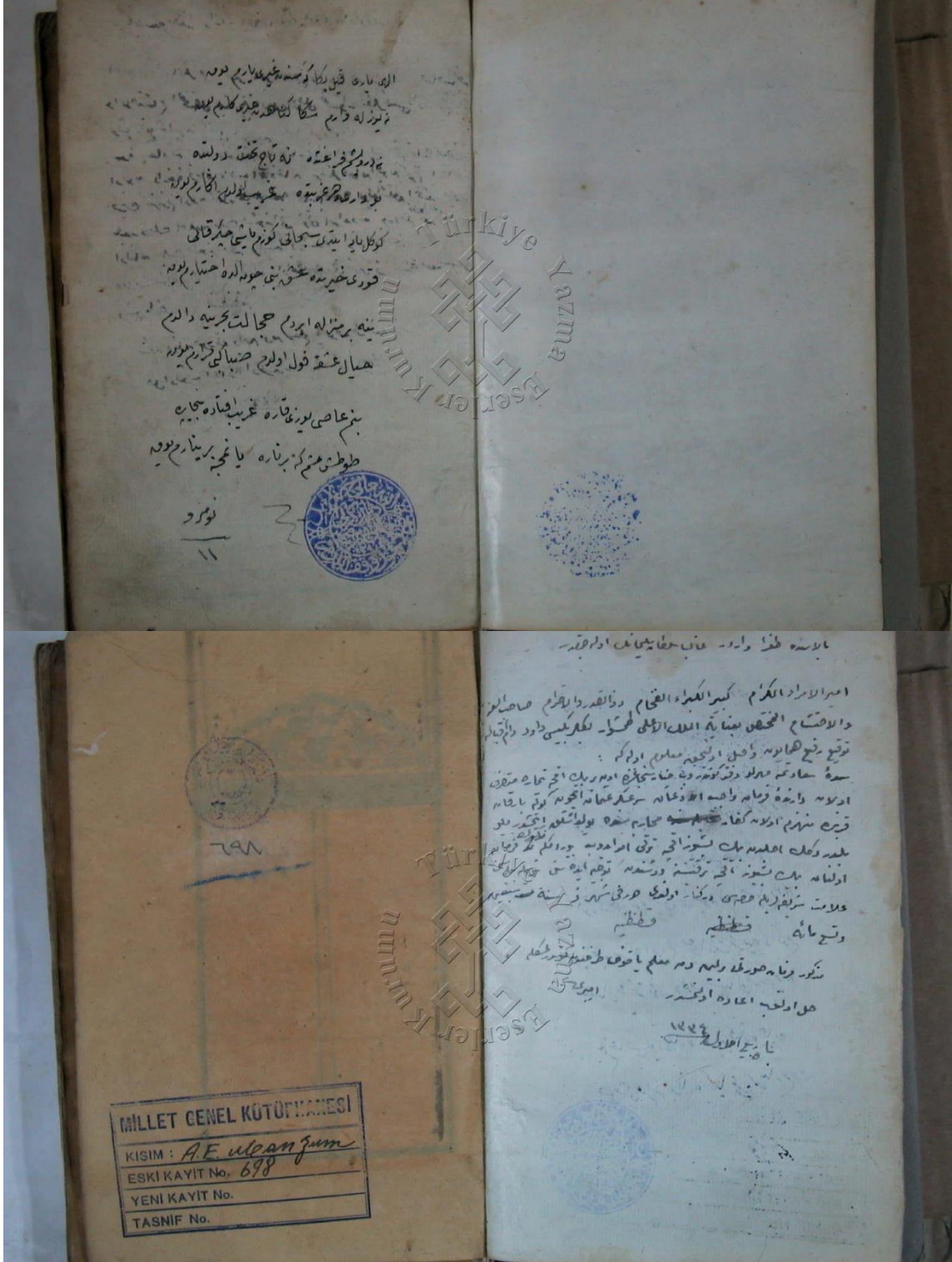
YILDIZ,Alim, *Fenâyî Dîvânı(Metin-Muhteva-Tahlil)*, Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Doktora Tezi, İzmir, 2002

YILMAZ, Kaşif, "Fakîrî mad.", *TDVİA*, C. 12, 1995, İstanbul

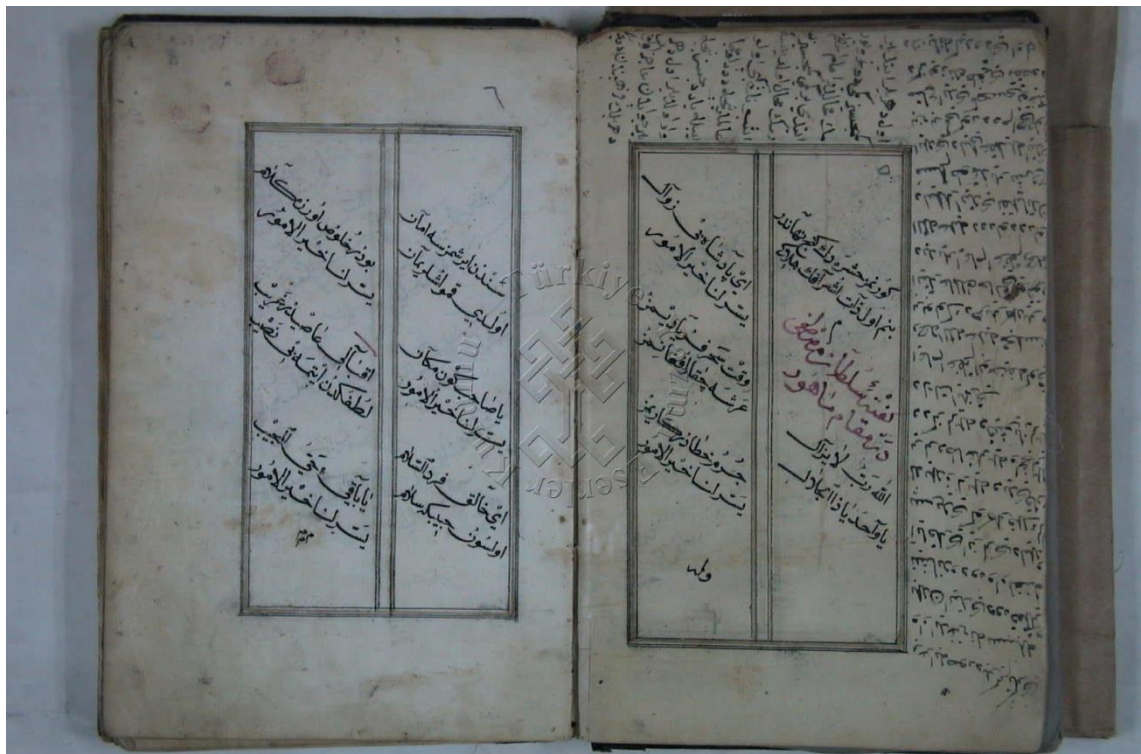
YILMAZ,Hasan Kâmil, "Aziz Mahmud Hüdâyî mad.", *TDVİA*, C.4, İstanbul, 1991

EKLER

Ek 1: Mecmua Orijinal Metni

ما بيننا وبينك كوكب عالم خشن اوله جمله مخفيليان و جلاله سدر قاش اوله يا ايحي سن رسولك قيل كجك يولاش اوله يا رسول الله	سن شفاعت انبياءك حاليه تشكك قوت انبياء ارجيه سندن اقتله مشفق قوت بنوع اقباله رحم ايتيه اي شفاعت منجي يا رسول الله
قفتك اقباله باز قد شفاعتك ايله سلطانم قد وحي ايكه خشنم نثار مروي ال اولون موجودم جمله خانم فدا دريا ال اولون	دوقفتك اقباله دل شيدا ي سوليك سول الله عاشق قد قوت قوت حمله داييم در و قوت قوت يا نقد خلاف اولدو خوداه خدا باله دانقد

بلكه افسوس هم بوجنهم و جمال اولون قوتك اقباله باز قد شفاعتك ايله سلطانم كناهم و نهايتدر نوابه زده جبهه قوت	جباله ايريه كرم هم خدا لك و حق جبهه قوت ايشتمو شكلايد غنايت اميد و غريه يدي يوقد قوتك اقباله باز قد شفاعتك ايله سلطانم
شفاعتك ايله لوت اولون طبع سن سن قوتك اقباله باز قد شفاعتك ايله سلطانم قوتك اقباله باز قد شفاعتك ايله سلطانم اي خدا كوتون كوت خاليه كوتون اولون تبع فكر ايله درونم شخصه شمع شمع	شفاعتك ايله لوت اولون طبع سن سن قوتك اقباله باز قد شفاعتك ايله سلطانم قوتك اقباله باز قد شفاعتك ايله سلطانم اي خدا كوتون كوت خاليه كوتون اولون تبع فكر ايله درونم شخصه شمع شمع

باید ستم بخت را طاف جمله قصور رفع اقله یار بخشن پرتیه احسانان بر دور کوشش مونسایه ابرجبه مخزن صوت صور باشنفا اعت معتف رحم ایلله الله عتقه	از دیار اولاد بنمردم آله معتم درد رسد دیار اولاد ایله قبول تعلیم بیکس و بیارجم اندی حضور در ختم باشنفا اعت معتف رحم ایلله الله عتقه

خشم قدر الله الهی سن نظو قیل خالمیه دل جوی اولدی باو باو بو نسیم باشنفا تقصی نفسی تویم فای یوق قدر اشنفا باشنفا اعت معتف رحم ایلله الله عتقه	در کمال بود عام مقبول اولور مجرم باشنفا قان اقد بودین لردن سلم دوت یوفله اولدی فدا قای کردی سلم باشنفا اعت معتف رحم ایلله الله عتقه

شبهه سلطان خطی در مقام مختار لطیفه قالدی ایشیم باواصل الحق الکجیم مغلوب نفسم شمریم استغفر الله یا رحیم اهل بخشش و عه سون باریستور ایلله عیم	سبانه بی حساب استغفر الله یا رحیم سریه اعلم سن اله نهان اولان سکا شبهه فریوق جی قین فنا ککتم سکا

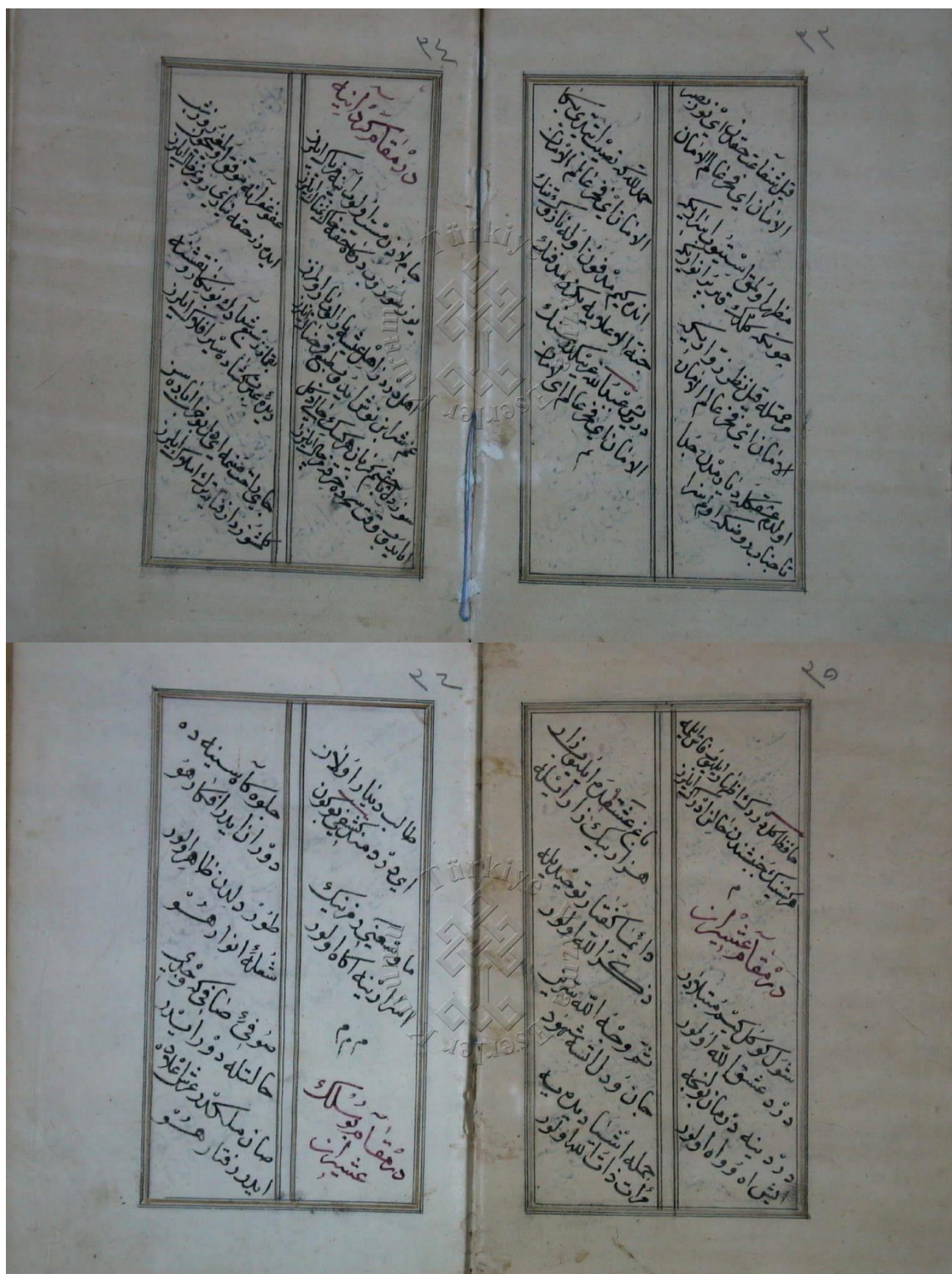
نیک لکدن غیری صبر هیچ الجانین سکا دشمن بن و ستم استغفر الله یا رحیم وزن اوله بوجیه نه میزان کفیه قور اند یوق قدر فای یون کرد تو بیلر	بوری خست آغینه مغفور سن سکا بویله دین ایشیم استغفر الله یا رحیم جاکه حال اولیم جاکه هر ساعت اجم سکه زار اولیم سون

و حجت دریا سینه بون عرق او شمع نوله ایله محروم ایلک استغفار الله یارب درد نبدا قالی هر دم معصیت بارین چی مغفیر تبه دیودل توبه لستخار کور	بویله فالورده دنیا قامتشم دین کس آب رحمتله صولک استغفار الله یارب توفیق انکه سلطام بویسون نظام احو

مغفیر منفسه سنین یا مغفیر الله سوز قلبدن اغیار دولدر آره اغوی ای جله ملک غفار سنین یا غفور الله روقی قوالت اونی لطفک اویا اونی	هر دردیله در مانم سنین یا حکیم الله اصلاح انله افکار روسون شعله اعلم چون واقف اسارم سنین یا علیم الله و تنکله دلجسته اولی غایت شکسته

اگر مقصد اقصی سنین یا مقصود الله دوقام توکل سن جا بکلن دوعین جانان از دوقلاویز ملدن ز قنار کمد انمان از دوقلاویز	من عرف نفسه دیرون اورد کلینو ملدیکل از دوقلاویز سیران از دوقلاویز بلدک سنین صدفان نه کوشن مصن سلطان ایلک کنعان از دوقلاویز

دوقام ضیا المان دو شک چون نور سوزن المانا ایضاً عالم الامان کلن داخته بولورن جان المان بی فاعال لالمان ایلیک سحر اصف کل نظر هیچ درون فالورده کرد	طیف نور تبه کبی انکلات ایلیک میلان له کبریدن جولان از دوقلاویز ماشق یونس هر دوه ایوب کلن صبر ایلک دوده قنار کمد درمان از دوقلاویز

هجره ابد در دوزخ سینه ده چون بفران موی جانلر نما عیب نوش بدون سدره و ملکت دیار جانان اینکه بجه اوزو عاشقک سزا به سید دایما از کتار هو	جمله نوحیه کمال دخسل ایله حصه دارا و لا ینالین اطهار هتو

ایتم نوک کمال بهری دل کمال ماشم ازین صلیان الکمال بجمله کن غیری بایر فصل وار کوتی زو لرم صیار وار سل و مار و کج و فصل وار بو و بودی و و لرم وار سین بلیم بایر فصل وار	ایتم نوک کمال بهری دل کمال ماشم ازین صلیان الکمال بجمله کن غیری بایر فصل وار کوتی زو لرم صیار وار سل و مار و کج و فصل وار بو و بودی و و لرم وار سین بلیم بایر فصل وار

روی دل خنله ساه الی الی ایولم غیله تبا الی الی لطف ایتم حسن کل ز فاده ادام که مع کاه الی الی شید زامیتوب روز غلام الوده غاشاک کاه الی الی	نورانی نوک زده الی الی باز و زنی و قضا الی الی ما اهل انک خسته سوار شیت و صلیان کلر و الی الی چیز قطع سنان غلام و الی هله دلو صوغ و الی الی

در مقام اول عشقید ایتم ایتم آه واه بن و سول تجبا به عاشق راستی ایتم ایتم سیم سناه بن صغی الوصفیه عاشق ای سول انبیا با صفا ایغفور کاه الی الی	کریا نیشانی از زلیه ساه خنجه طعنه از زلفان و شوی مخفی کلک الی و الی این اهرم خالیه سر سول افشا دن کورنیا ایتم ایتم اماره بودینه و صلیان کلر و الی

در مقام نیکو
 لا یقین که کن بر خجیر
 خدا و سون الله سکا
 بر نصرت عظمای کور
 تمکین ایکن شای کج کور
 سر و سکه عود کج کور
 خدا و سون الله سکا
 مستغنی اولی الله سکا
 خدا و سون الله سکا
 معج و سکا انعامه
 خدا و سون الله سکا
 خدا و سون الله سکا
 روبرو کج اولی الله سکا
 قورج اشیرم انیک کج کور

در مقام نیکو
 لا یقین که کن بر خجیر
 خدا و سون الله سکا
 بر نصرت عظمای کور
 تمکین ایکن شای کج کور
 سر و سکه عود کج کور
 خدا و سون الله سکا
 مستغنی اولی الله سکا
 خدا و سون الله سکا
 معج و سکا انعامه
 خدا و سون الله سکا
 خدا و سون الله سکا
 روبرو کج اولی الله سکا
 قورج اشیرم انیک کج کور

اوی کجین معشوق کج
 جورین خمل البوی
 جرجیلین دوقیولنه
 جتای کجین نیلر
 عیسی کجین دنیا قویول
 کوی کجین ان الیوم
 موسی دیدار اولوشم
 بن کجین نرانی نیلر
 عاشق کجین معشوق کج
 و سکتا کجین شای کج
 بن کجین شای کج
 قورج کجین نیلر

در مقام نیکو
 لا یقین که کن بر خجیر
 خدا و سون الله سکا
 بر نصرت عظمای کور
 تمکین ایکن شای کج کور
 سر و سکه عود کج کور
 خدا و سون الله سکا
 مستغنی اولی الله سکا
 خدا و سون الله سکا
 معج و سکا انعامه
 خدا و سون الله سکا
 خدا و سون الله سکا
 روبرو کج اولی الله سکا
 قورج اشیرم انیک کج کور

ولس
 نذر در خور و نگاه دار افغان
 افره و در کون و فانی و در بین و در
 کل جهان و در بین و فانی و در کون و فانی
 بود از بعد از این و در بین و فانی
 سنجان ملک الملوک
 سنجان ملک الملوک

در مقام عشق
 عشق که بسودا به دوست
 عشق که در دل و جان و در طاعت
 عشق که در دل و جان و در طاعت
 عشق که در دل و جان و در طاعت
 عشق که در دل و جان و در طاعت

افزون می دریا به صالیم
 افزون می دریا به صالیم
 عشق که در دل و جان و در طاعت
 عشق که در دل و جان و در طاعت
 عشق که در دل و جان و در طاعت
 عشق که در دل و جان و در طاعت

عشق که در دل و جان و در طاعت
 عشق که در دل و جان و در طاعت
 عشق که در دل و جان و در طاعت
 عشق که در دل و جان و در طاعت
 عشق که در دل و جان و در طاعت
 عشق که در دل و جان و در طاعت

ابن اعظم د غازی

الحق فيك كماله
جاء في كتابه دوم

فناد اجيب سكا اولدريم
مجبلى ايله يا الله

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

سنن ابو املان كسنة طارو
واوئنتك التبدن ماكر وفان در
الافهام

صنعتی اینچندای که می داند و قادر است که در جوهرش صفتها را در یک نفس در

راجه ای که از او را
 ای که از او را
 در دیکه از او را
 ای که از او را
 حاکم است و از او را
 ای که از او را
 ای که از او را
 ای که از او را

در دیکه از او را
 ای که از او را
 ای که از او را
 ای که از او را
 ای که از او را
 ای که از او را
 ای که از او را

در دیکه از او را
 ای که از او را
 ای که از او را
 ای که از او را
 ای که از او را
 ای که از او را
 ای که از او را

در دیکه از او را
 ای که از او را
 ای که از او را
 ای که از او را
 ای که از او را
 ای که از او را
 ای که از او را

قوتی آید و کل انصافه کل
 تا بجای بوقلت شود دل
 ای غفوری اولد انصافه کل
 ای بوردن وصلت ایله منن
در مقام اوله
 بولان او بوی کوز بوی
 بوی بوی بوی کوز بوی
 غنایان او از بوی بوی
 عقیان بوی بوی بوی بوی

عاشق اولدور صادق اولدور
 جها بلین منزل الیه
 غنایان او بوی بوی
 بوی بوی بوی بوی
در مقام اوله
 بولان او بوی کوز بوی
 بوی بوی بوی کوز بوی
 غنایان او از بوی بوی
 عقیان بوی بوی بوی بوی

آتش آتش بوی بوی
 نه ایسوق نلیق بوی بوی
 بوی بوی بوی بوی
 بوی بوی بوی بوی
در مقام اوله
 بولان او بوی کوز بوی
 بوی بوی بوی کوز بوی
 غنایان او از بوی بوی
 عقیان بوی بوی بوی بوی

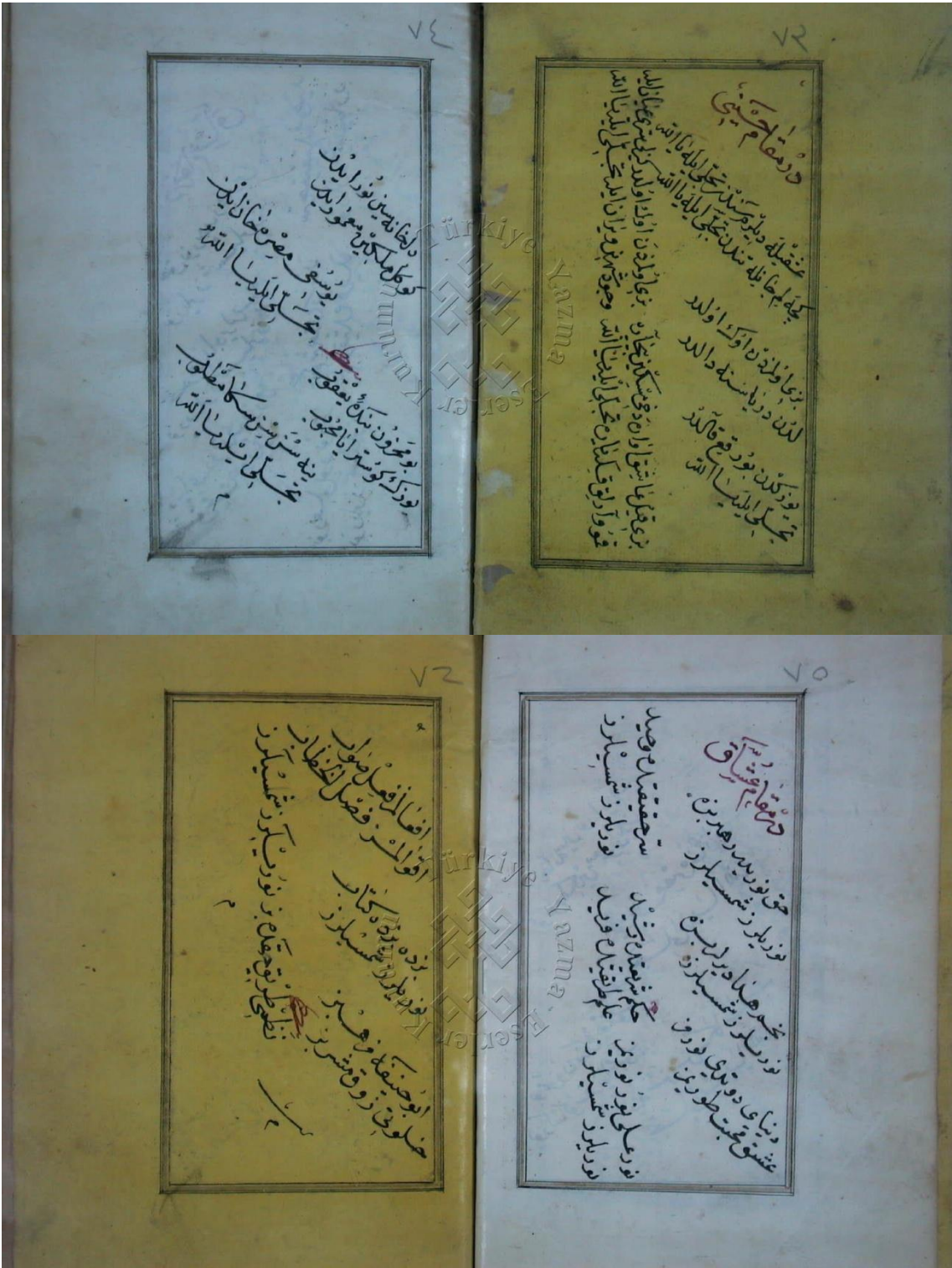
آتش آتش بوی بوی
 نه ایسوق نلیق بوی بوی
 بوی بوی بوی بوی
 بوی بوی بوی بوی
در مقام اوله
 بولان او بوی کوز بوی
 بوی بوی بوی کوز بوی
 غنایان او از بوی بوی
 عقیان بوی بوی بوی بوی

در مقام رنج
 سنن رنج من الله
 جان فداسا کما رسول الله
 سنن رنج من الله
 جان فداسا کما رسول الله
 غنچه گلشن صفای سنن
 کوه خراسان سنن
 در غنچه گلشن صفای سنن
 جان فداسا کما رسول الله
 سنن رنج من الله
 جان فداسا کما رسول الله

بنگاه ایله جان بنیاد
 ایله لطف کله در دین بیدار
 جان فداسا کما رسول الله
 در غنچه گلشن صفای سنن
 جان فداسا کما رسول الله
 سنن رنج من الله
 جان فداسا کما رسول الله

نه قالدیش او تشدد بولان
 نه انشار صاحب در بولان
 نه غنچه گلشن صفای سنن
 نه غنچه گلشن صفای سنن
 نه غنچه گلشن صفای سنن
 نه غنچه گلشن صفای سنن
 نه غنچه گلشن صفای سنن
 نه غنچه گلشن صفای سنن
 نه غنچه گلشن صفای سنن
 نه غنچه گلشن صفای سنن

تسبیح ایاتی
 در مقام ایاتی
 تسبیح ایاتی
 در مقام ایاتی
 تسبیح ایاتی
 در مقام ایاتی
 تسبیح ایاتی
 در مقام ایاتی
 تسبیح ایاتی
 در مقام ایاتی

دق قلم آفاق
 اهل کون غنم از افک
 فاد و بون فاد اوان
 ستر و ستر اوان
 کل و ستر اوان
 انا و انا انا
 انا و انا انا
 انا و انا انا

دق قلم آفاق
 اهل کون غنم از افک
 فاد و بون فاد اوان
 ستر و ستر اوان
 کل و ستر اوان
 انا و انا انا
 انا و انا انا
 انا و انا انا

دق قلم آفاق
 اهل کون غنم از افک
 فاد و بون فاد اوان
 ستر و ستر اوان
 کل و ستر اوان
 انا و انا انا
 انا و انا انا
 انا و انا انا

دق قلم آفاق
 اهل کون غنم از افک
 فاد و بون فاد اوان
 ستر و ستر اوان
 کل و ستر اوان
 انا و انا انا
 انا و انا انا
 انا و انا انا

سنه سنی آغینه و هم او و دیگر
 نلسون بجای عاشق نلسون
 نلسون با نلسون برام او و دیگر
 نلسون بجای عاشق نلسون
 نلسون دده دشتد آقا
 نلسون دده دشتد آقا
 نلسون دده دشتد آقا
 نلسون دده دشتد آقا

نلسون دده دشتد آقا
 نلسون دده دشتد آقا
 نلسون دده دشتد آقا
 نلسون دده دشتد آقا
 نلسون دده دشتد آقا
 نلسون دده دشتد آقا
 نلسون دده دشتد آقا
 نلسون دده دشتد آقا

در مقام کمال
 اولی ذی آتاک جو کجک مجتبی
 بای رسول الله شفاعت قبل بد
 لطیفی احسان کی آید کند
 بای رسول الله شفاعت قبل بد
 رحمة العالمین اولی ذی آتاک
 مذنبیه شافع و در جها
 سوره ی خالق ایضا و کفریا
 بای رسول الله شفاعت قبل بد

در مقام کمال
 اولی ذی آتاک جو کجک مجتبی
 بای رسول الله شفاعت قبل بد
 لطیفی احسان کی آید کند
 بای رسول الله شفاعت قبل بد
 رحمة العالمین اولی ذی آتاک
 مذنبیه شافع و در جها
 سوره ی خالق ایضا و کفریا
 بای رسول الله شفاعت قبل بد

در ده زنده دلداران در دانه
 کو ریجه غافلوی جنون ابدی
 ملکستان سیریا لاله جوق نفس
 خست قدسه غروغ آیت بولام
 ظاهر اولو سیریا لاله فاش
 هدم اولدور بوسن نقطه سون
 چو بیکدور بوسن نقطه سون

در ده زنده دلداران
 کو ریجه غافلوی جنون
 ملکستان سیریا لاله
 خست قدسه غروغ آیت
 ظاهر اولو سیریا لاله
 هدم اولدور بوسن نقطه
 چو بیکدور بوسن نقطه

ایضا هاست بوسن ضایق
 سن بویون بوسن ضایق
 حسد بوسن بوسن ضایق
 کرمادک یقیق ایسه بایله
 ایستیک بوسن ضایق
 ایضا هاست بوسن ضایق
 ایضا هاست بوسن ضایق
 ایضا هاست بوسن ضایق

ایضا هاست بوسن ضایق
 سن بویون بوسن ضایق
 حسد بوسن بوسن ضایق
 کرمادک یقیق ایسه بایله
 ایستیک بوسن ضایق
 ایضا هاست بوسن ضایق
 ایضا هاست بوسن ضایق
 ایضا هاست بوسن ضایق

بگویند اسیر باد اجل
 تن نباشد ویز در خل
 اخلاص من یله آیه عمل
 انصافه کل انصافه کل
 افسانده فی قوای غنی و ن
 قدس قوم مومنین
 ذکر سید اله مولای یار
 انصافه کل انصافه کل
 طایفه ای ته زبون
 انصافه کل انصافه کل

در حق اهل حق
 در حق اولاد کنشین سوزان
 سالک حق اولاد کنشین
 خسته دل اولاد کنشین
 بیت دایه اولاد کنشین
 صد بار یار اولاد کنشین
 شمع جاله در زیر وانه در عاشق
 خرابه در وانه در عاشق

در مقام صیبا
 در مقام صیبا
 در مقام صیبا
 در مقام صیبا
 در مقام صیبا
 در مقام صیبا
 در مقام صیبا
 در مقام صیبا
 در مقام صیبا
 در مقام صیبا

در مقام صیبا
 در مقام صیبا
 در مقام صیبا
 در مقام صیبا
 در مقام صیبا
 در مقام صیبا
 در مقام صیبا
 در مقام صیبا
 در مقام صیبا
 در مقام صیبا

فوذا لک من بعد یو کل
 عش اعظم من معظم یو کل
 سزا لک من بعد یو کل
 عش اعظم من معظم یو کل
 بین کو که صغیر تر ضحیا
 صفی کو طه او که بیجان
 خانه دانا و لایق تر خدا
 عش اعظم من معظم یو کل
 و ازین سزا لک کو که لایق

بویدان او که میباید
 بویدان او که میباید
 بویدان او که میباید
 بویدان او که میباید
 بویدان او که میباید
 بویدان او که میباید
 بویدان او که میباید
 بویدان او که میباید
 بویدان او که میباید
 بویدان او که میباید

بویدان او که میباید
 بویدان او که میباید
 بویدان او که میباید
 بویدان او که میباید
 بویدان او که میباید
 بویدان او که میباید
 بویدان او که میباید
 بویدان او که میباید
 بویدان او که میباید
 بویدان او که میباید

بویدان او که میباید
 بویدان او که میباید
 بویدان او که میباید
 بویدان او که میباید
 بویدان او که میباید
 بویدان او که میباید
 بویدان او که میباید
 بویدان او که میباید
 بویدان او که میباید
 بویدان او که میباید

دردی جانانک عجب یاران
بغیر آهسته در مات کلام
سنان امینک خاکپایه
سورمکه یونم سلطان کلام
یار عجب یدم یاریدن این
بودن نیازی قنانه کلام

دردی جانانک عجب یاران
بغیر آهسته در مات کلام
سنان امینک خاکپایه
سورمکه یونم سلطان کلام
یار عجب یدم یاریدن این
بودن نیازی قنانه کلام

دردی جانانک عجب یاران
بغیر آهسته در مات کلام
سنان امینک خاکپایه
سورمکه یونم سلطان کلام
یار عجب یدم یاریدن این
بودن نیازی قنانه کلام

مضرب یونم الدنک عجب یاران
هیچ اولوم فودنک عجب یاران
قلک بر فودنک عجب یاران
یقا سزدون عجب یاران
از فودنک عجب یاران
دو کلک حاضر عجب یاران

دردی جانانک عجب یاران
بغیر آهسته در مات کلام
سنان امینک خاکپایه
سورمکه یونم سلطان کلام
یار عجب یدم یاریدن این
بودن نیازی قنانه کلام

۱۰۹
 ولس
 منجده تالفن بهر که بوزک بپس سوز قیلا
 این خطی سکا ناله حقه بلوار سحرده
 سجده و بقودن او باین نیازی و دله دزدن
 اولیم اینله در مان حقه بلوار سحرده
 م

۱۱۰
 ولس
 منجده تالفن بهر که بوزک بپس سوز قیلا
 این خطی سکا ناله حقه بلوار سحرده
 سجده و بقودن او باین نیازی و دله دزدن
 اولیم اینله در مان حقه بلوار سحرده
 م

۱۱۱
 ولس
 منجده تالفن بهر که بوزک بپس سوز قیلا
 این خطی سکا ناله حقه بلوار سحرده
 سجده و بقودن او باین نیازی و دله دزدن
 اولیم اینله در مان حقه بلوار سحرده
 م

۱۱۲
 ولس
 منجده تالفن بهر که بوزک بپس سوز قیلا
 این خطی سکا ناله حقه بلوار سحرده
 سجده و بقودن او باین نیازی و دله دزدن
 اولیم اینله در مان حقه بلوار سحرده
 م

ولس
 کرد ادا کرد انجام
 کوهلدا ایلر خلد
 کوهلدا کیم قیل یاد
 بومغنا یی کیم یار
 کوهلدا قات عارند
 کوهلدا قات صفی
 بوجالده نجه
 ند بیل نجه
 کوهلدا اوز کارد ایلد
 بومری شکار ایلد
 کوهلدا د عارند
 کوهلدا ایلد

مَقَامِ عَجَائِبِ
 حَاسِبُوا الْمَعْمَلَاتِ بِصِحِّهَا
 جَلَّةُ دَن تَسْتَوُوا الْمَوْجِبِينَ هُزْنًا
 بِذِلِّهَا بِحَقِّهَا إِلَيْهِ اعْتِصَامُ
 حَقِّهَا تَدَايِينُ صَاحِبِهَا
 لِيُتَوَقَّعَ جَلَّةُ دَن الْمَلِكِ فَارِ
 قَتَبُهَا نِزَامُهَا وَالصَّاحِبُ قَارِ حَقِّهَا تَدَايِينُ صَاحِبِهَا

ولس
 تخلیه این ملک را بخیر بردن
 تخلیه این اوست و بسزای بردن
 ای فقیری او که کور اختیار دین
 حضرت اندامیده صاحب مقام
 م
 جلد بیست و نهم از کتابهای این
 باقی بماند و در بنور او شفا بخشد
 ولس

با کوه و درم
 تارن خیمه واردم اوینده طایق آن خند
 بنوعی بله یا بد طایق لیدی افغانده
 شایع طایق نو از لیدی افغانده
 الفک اسمین کله در مین جانک این خند
 شیرین او قلر تیلور کله در مین جانک
 حار و سردی صا تیلور او قلر تیلور کله در مین جانک
 بوسه عاز قلر کله در مین جانک
 حاجی بیدام کله در مین جانک
 م

بگویم تا بگویم غفیله سوزان اولم
 حکیم هم غم در دلیله اولم
 هودیه قورق اولم ایچینده
 بادگاه حقه یوز سوریه
 ایدوان ایلیم و تبه حایر
 کنده با و قلام و اصل جالب اولم
 کجه لم داندان برز تبه التبه
 نفعی اولم کجه لم داندان اولم

طلب در حقیقت اولم
 حضرت حق طهارت و عالمه لطیف
 صفت سیدان دائم عاشق اولم
 شکر سیدیه محقق اولم
 اولسه آنک دلن دیندار اولم
 نالد ندان داندان اولم
 نالد ندان داندان اولم

معنی اولم صفا داندان اولم
 روضه هوده مقامت ای حال اولم
 تا وجود ملک کشف و لایزال اولم
 نفعی اولم کجه لم داندان اولم
 نفعی اولم کجه لم داندان اولم

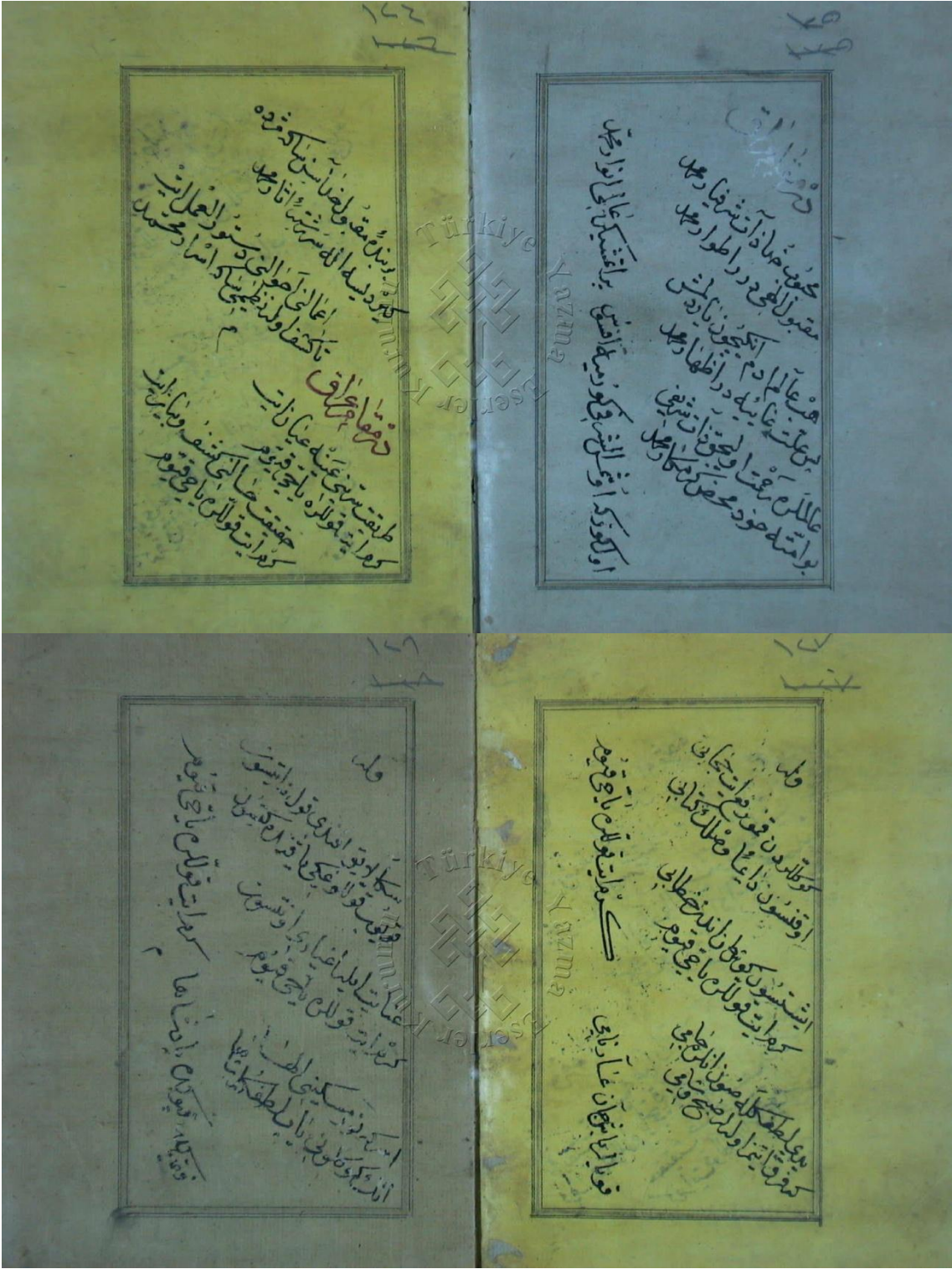
نفعی اولم کجه لم داندان اولم
 نفعی اولم کجه لم داندان اولم
 نفعی اولم کجه لم داندان اولم
 نفعی اولم کجه لم داندان اولم
 نفعی اولم کجه لم داندان اولم

در قفا نعل
 به صوفی ایلدی عمار غنقل
 کوکل الله عاشقده یکلن
 حلوس آتیدی بویون سلطان غنقل
 کوکل الله عاشقده یکلن
 ضیائی کوکله طولدی صوفی ایلدی
 وجوددن اثر قالدی عمارت

او قندی سیدی عشق کتک تباب
 اشتدی شمع جان اندن خطابی
 از لعل قالدی بویون حجاب
 کوکل الله عاشقده یکلن
 جهان اسرارلیدی شش سراپا
 بر او شش نور بیدار اعلو و افا

در قفا نعل
 طعنه صوفی ایلدی سلطان
 ورد عمارت بویون سلطان
 هم طعنه ایلدی سلطان
 روق و ضلله اولدی سلطان
 اولدی سلطان دایما سنیلری
 جان بقا سن خالک خالک ایلدی

اولدی سلطان اولدی سلطان
 اولدی سلطان اولدی سلطان
 اولدی سلطان اولدی سلطان
 اولدی سلطان اولدی سلطان
 اولدی سلطان اولدی سلطان
 اولدی سلطان اولدی سلطان
 اولدی سلطان اولدی سلطان

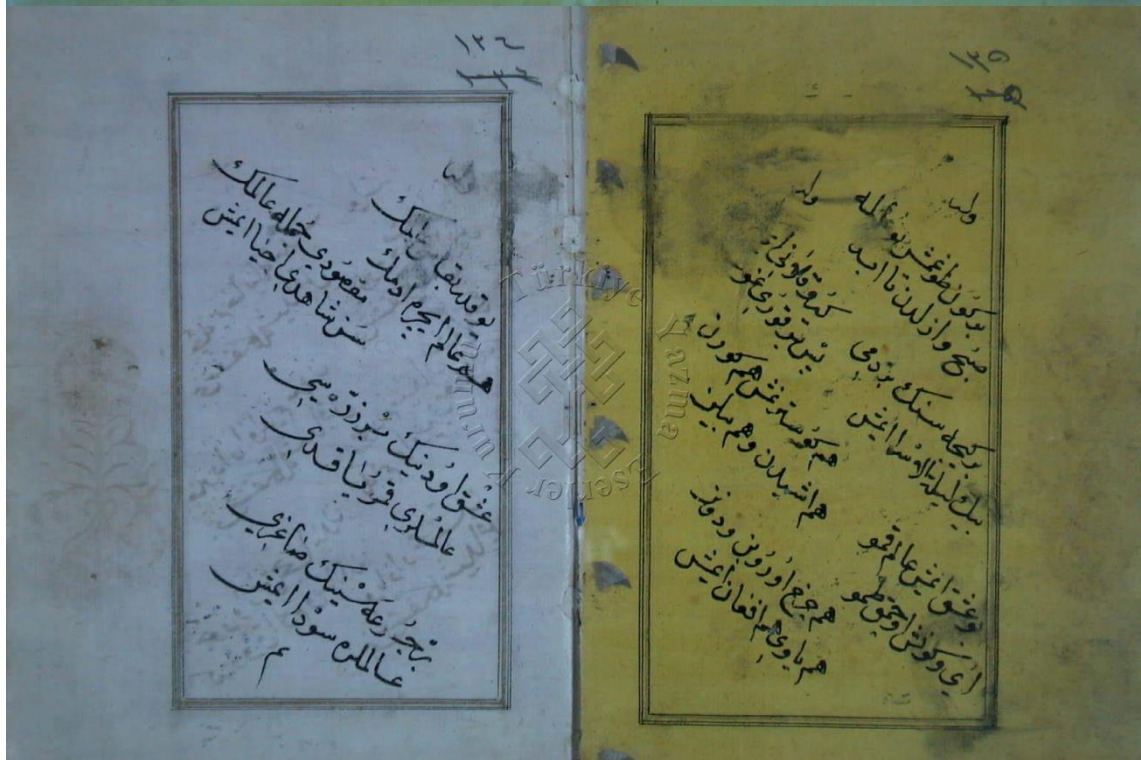
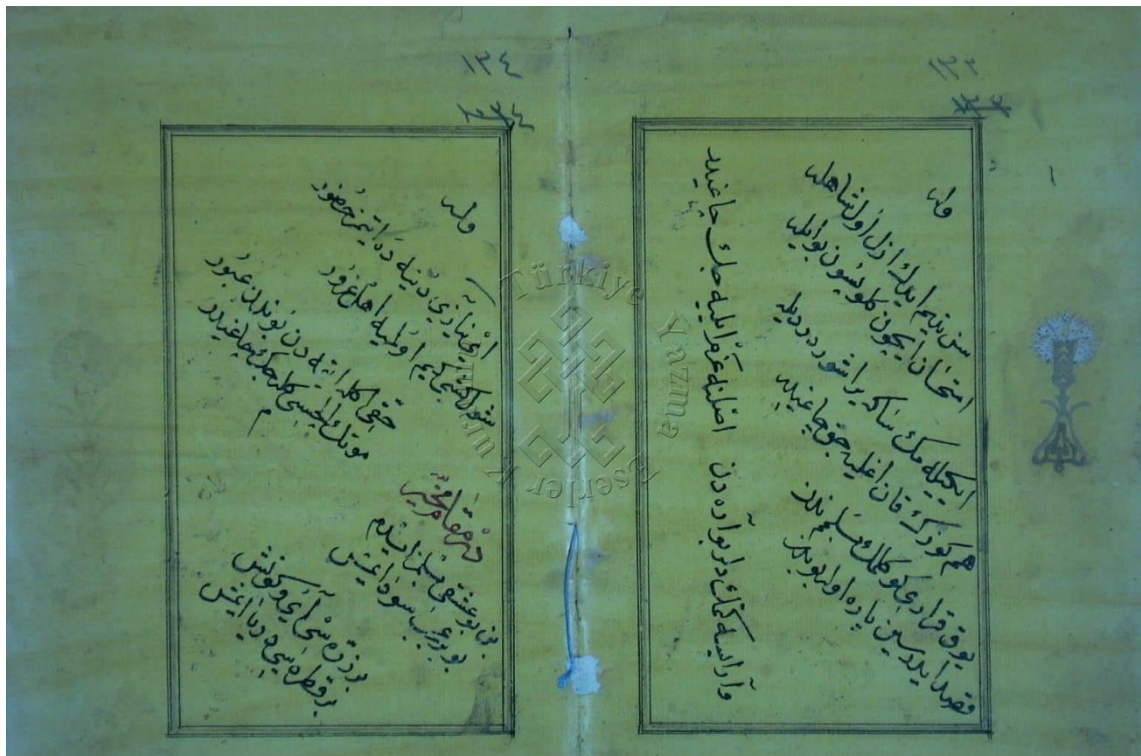
[illegible]

وَمِنْ
عَشْرَةِ اَوْلَادِ تَيْتٍ
لِّمَلِكٍ خَبَرٍ وَبِخَلِّ بْنِ
يُوحَنَّا قَتْلًا بِاَبِيهِ
يُوحَنَّا قَتْلًا بِاَبِيهِ
تَا قَلْبِي سِنْدِي اَشَدَّ
تَهْفَا مَحْضِيَّار
شَهْرٍ وَدُرْدُرٍ اَشَدَّ
اَلْحَمْدُ لِلَّهِ

بمادران تا بهای جهان معجزه و انانیم
در کمالی و اتم و تو ب اول محمد با را و اوله
او کلا و کلا
در حصار
کرمه
الان

وَمِنْكُمْ بَابُ الظَّهْرِ وَغَوْفُ قَدِيدِ هَيْبِ
سِرِّهِ وَلَكِنَّهُ سَبِيحُ طُفٍّ وَعَطَانُ لَنَا بِإِسْوَالِ اللَّهِ
جَمِيعُ انْبِيَاءِ دُنْهِمْ مَكْرَمُ هُمْ مُفَضَّلُ سِرِّهِ
جَبِيْنِ سِرِّهِ حَبَابُ كِبَارِيَاتِ بَابِ إِسْوَالِ اللَّهِ
سِرِّهِ وَاعْتِقَادُهَا وَغَوْفُ سِرِّهِ غَوْفُ سِرِّهِ
سِرِّهِ بَابُ حَبَابِ أَشْيَاءِ لَنَا بِإِسْوَالِ اللَّهِ

[illegible]

۱۶۷
 ۱۶۸
 در مقام اولیای
 بی غش و کلاه شادان
 خیر دار اولیای
 بی غش و کلاه شادان
 کجور و اولیای
 بی غش و کلاه شادان
 کجور و اولیای
 بی غش و کلاه شادان

۱۶۷
 ۱۶۸
 در مقام اولیای
 بی غش و کلاه شادان
 خیر دار اولیای
 بی غش و کلاه شادان
 کجور و اولیای
 بی غش و کلاه شادان
 کجور و اولیای
 بی غش و کلاه شادان

۱۶۷
 ۱۶۸
 در مقام اولیای
 بی غش و کلاه شادان
 خیر دار اولیای
 بی غش و کلاه شادان
 کجور و اولیای
 بی غش و کلاه شادان
 کجور و اولیای
 بی غش و کلاه شادان

۱۶۷
 ۱۶۸
 در مقام اولیای
 بی غش و کلاه شادان
 خیر دار اولیای
 بی غش و کلاه شادان
 کجور و اولیای
 بی غش و کلاه شادان
 کجور و اولیای
 بی غش و کلاه شادان

